Serie nouă
MARTIE 2019
3
(CCXII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA



Din sumar:

✓Poeticitate şi virtuozitate cu Viniciu Moroianu
✓Oscar-urile Operei
✓Adio, Doru Popovici!
✓Portret componistic - Capriel Dedeian
✓Eurovision... România?
✓Festivalul "Florin Bogardo"

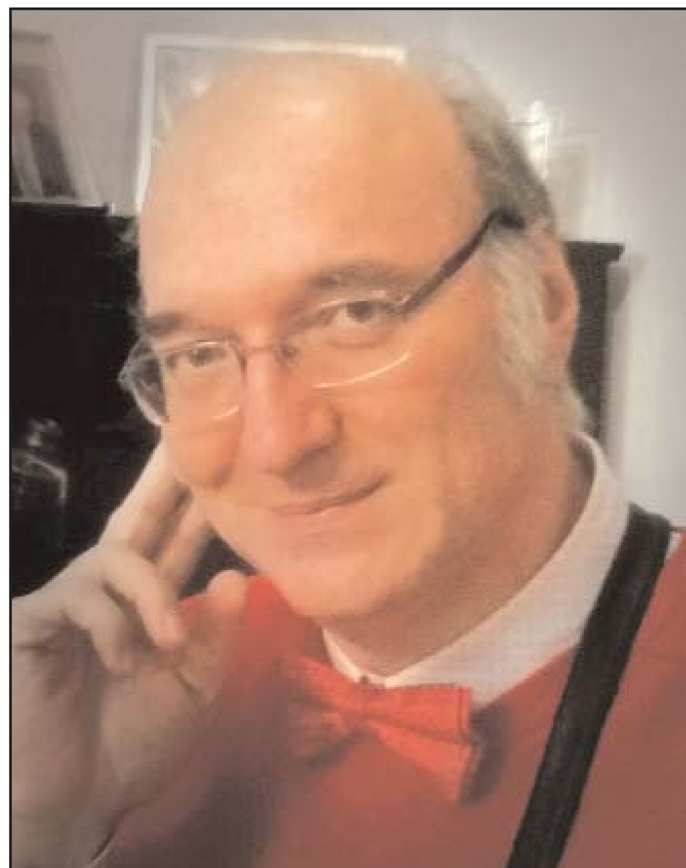
În imagine:
Gabriel BEBEŞELEA
foto: Ionuț Macri, https://www.gabrielbebeselea.com/gallery

Întunericul din lumină, tăcerea din sunet...

Cele mai multe interpretări sunt ale ochiului. Imaginea lumii ține de vizibilitate. Lumina este condiția fundamentală. Lumina albă e la fel de inaccesibilă ca şi lumina ocultată. Cromatica ne satisface nevoia de a distinge. Ce anume, însă? Conturul de contur, asemănătorul de neasemănător, chipul de nechip. Dar şi aproapele de departe, lăntricul de exterior, susul de jos. În câmpul cromaticii ne exersăm versatilitatea limbajului – de a privi, de a rosti, de a gestualiza, de a ne masca intenția ori, dimpotrivă, de a o invedera. Vorbim deci, pentru că vedem. Dar şi simțim tot pentru că vedem. Fără vedere toate celelalte facultăți ale percepției sunt obligate să compenseze imaginal, să *viseze*.

Dar fără lumină? Ei, fără lumină întunericul însuşi ar fi inconceptibil. Căci cine s-a născut din cine? Dacă la început era doar lumina, o lumină a nimicului ca tot, prin care totul se vedea ca nimic, ca nefiind? Atunci, tocmai ca ceva să fie, necreată şi dintotdeauna fiind doar lumina, s-a iscat în ea întunericul. Grație întunericului, toate au devenit dintr-o dată posibile: şi adevăratul şi falsul, dar şi omul şi neomul. Chiar şi sunetul şi tăcerea. O infinită hărmălaie pigmentată cu oaze de tăcere, la fel cum întunecimea cerului cu sclipiri de stele. Urechea interioară, reflexivă, a apărut ca să asculte tăcerea din netăcere, la fel cum muzica din zgomot, frumosul din nefrumos sau dezordinea dintr-o anume ordine. Ca şi lumina albă, ordinea totală uniformizează, reliefurile se aplatizează, mişcarea însăşi rămâne infertilă. Fără asimetrie, aşa cum ştim, expresia artistică nu se profilează. Fără întunericul care să modereze distanțele prin grade de apropiere, universul s-ar vedea în dispersie, lumea în depresie, timpul în curgere iar spațiul doar ca îndepărtare.

Vine rațiunea şi zice: „La început era o stare de ordine, astfel că nimic nu se putea ivi impredictibil. Şi totuşi, la un moment dat, din afara lucidității mele, s-a întâmplat o stricăciune, o alterare a stării inițiale, o denivelare sau o fractură. O catastrofă care nici acum nu a încetat." Vine conştiința spre a spune şi ea: „La început nimic nu era în absența mea, până nici eu, diferind în sinele-mi. Deodată însă, am devenit *prezentă* şi lumea a prins a se ivi, înstrăinându-mi-se." Mai vine şi sufletul: „Şi eu, la început eram o infinitate inconturnabilă; o trăire absolută. În



mod neştiut, ceva s-a desprins în mine şi m-a prins cu durere. De atunci m-am tot risipit în chipuri fără de număr, sporind necontenit într-o mare de suflete, fiecare cu propria-i nemuritoare durere. Doar întunericul şi zgomotul nu spuneau nimic, căci, afectate de nostalgia stării originare, de ar fi clipit, întunericul s-ar fi încețoşat de lumină precum o lacrimă, iar zgomotul s-ar fi descoperit ca tăcere asemenea unei muzici. Dar, oare, aşa să fi fost?

George BALINT

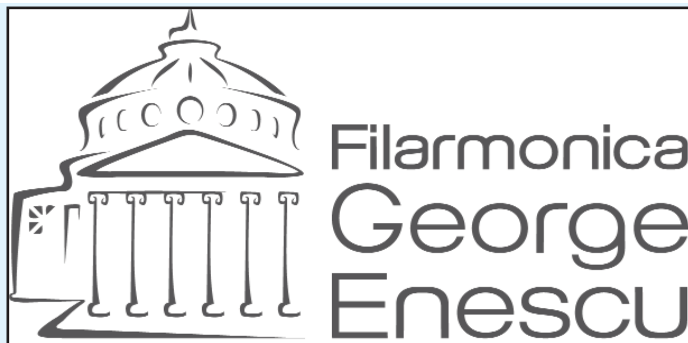
DIN SUMAR

Simfonicele Filarmonicii..........................2-5
Pe scenele bucureştene..........................6-11
Oscar-urile Operei...............................12-13
Aniversări: G. Bălan, Al. Bădulescu......14-15
Adio, Doru Popovici...........................18-20
Lansări discografice: Savoy, V. Filip......21-22
Premiile "Stela Popescu"....................24-25
Eurovision... România?.......................28-30
Festivalul "Florin Bogardo"................34-36
Portret componistic - Capriel Dedeian.40-41
Sanremo - Istoria unui festival (VIII).....46-47

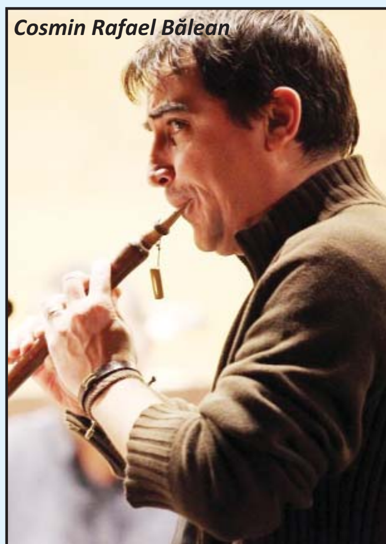
Mozart/ Adrian Enescu/ Berlioz la Ateneu

Filarmonica bucureşteană a propus pentru unul dintre simfonicele lunii februarie un program deosebit de atractiv, nu numai pentru că a figurat fabuloasa *Simfonie Fantastică* de Berlioz, ci şi pentru că a fost inclusă o lucrare concertantă românească în primă audiție – eveniment rar în ultimii ani - aparținând compozitorului Adrian Enescu. Şi, pentru că seara s-a anunțat a fi una deosebită, în deschiderea concertului au răsunat temele unei simfonii mozartiene care se desfăşoară în sol minor, alta decât K 550 - cuprinsă în celebra *Trilogie Finală*-, şi anume cea catalogată cu nr.25 K. 183/173db, scrisă în 1773, cunoscută şi ca *Mica simfonie în sol minor*. Tonalitatea aleasă are o semnificație oarecum specială în opera sa, metamorfoza acesteia emițând stări mult mai subtile decât celebrul "re" sau "Ré". Păstrarea culorii în trei din cele patru mişcări este hotărâtoare pentru mesajul transmis, sol minor fiind considerată tonalitatea în care Mozart a exprimat plenar tristețea (vezi aria Paminei *Ach, ich fühl's* din *Flautul fermecat* K. 620, care este un tip de lamento ce te transpune în sfera unei mari însingurări, a unei "inimi frânte") sau tragicul. Efectul dramatic este susținut de la început de aspectul crenelat al temei principale – cu două salturi (de cvartă şi de septimă micşorată) – desfăşurată pe un ritm sincopat în *Allegro con brio,* o combinație foarte potrivită cu temperamentul dinamic al dirijorului Horia Andreescu. Maestrul a subliniat *de facto* acelaşi dualism mozartian al tonalității: delicatețea cumva reținută din mişcarea secundă – *Andante* - şi dramatica temă inițială ale cărei elemente se regăsesc în celelalte părți, cu veşminte armonice diversificate - pe care tonalitățile minore le oferă în general. Punctul de maxim interes l-a reprezentat lucrarea concertantă, unul dintre ultimele opusuri scrise de Adrian Enescu, *Concertino pentru orchestră, duduk şi violă.* Cunoscută fiind extraordinara diversitate a preocupărilor sale în domeniul artei muzicale, privită în integralitatea genurilor şi a surselor sonore pe care le-a investigat şi stăpânit cu un imens interes, nu este de mirare că Adrian Enescu s-a arătat foarte deschis la oferta timbrală a instrumentelor orientale arhaice precum duduk-ul, aparținător patrimoniului cultural armean. Ca timbru, acesta are o emisie particulară, cumva guturală, cuprinsă între fagot şi corn englez, care evocă Orientul în toată drama şi melancolia lui. Concertino, aşa cum este numit în programul de sală, se desfăşoară în două secțiuni distincte, cea de-a doua având la rândul ei mai multe "episoade", înlănțuite contrastant. Orchestra este de fapt eroina principală, foarte bine reprezentată, cu un ansamblu de percuție alcătuit din cinci protagonişti, harpă, pian şi


Cynthia Păuna



coarde, la care se adaogă instrumentele soliste a căror performanță se evidențiază prin suprafețe aerisite sau prin cadențe interioare. Oricum, acest polistilism extrem de evident nu este unul de tip schnittkean, ci toate masele sonore, divers colorate, se află într-o fascinată concordie creând o atmosferă mirifică. Soliştii, Cosmin Rafael Bălean (duduk) şi Cynthia Păuna (violă) sunt reprezentanți ai şcolii timişorene şi activează ca solişti-şefi de partidă la Filarmonica "Banatul". Ambii au o remarcabilă activitate solistică, mai ales de când s-au constituit ca duo şi de când promovează un repertoriu dedicat instrumentului duduk, acesta din urma beneficiind de o literatură deja cunoscută internațional prin filiera compozitorilor armeni. Dacă în prima secțiune a Concertino-ului cele două instrumente sunt tratate egal în ce priveşte lirismul specific, pe parcurs se depărtează din punct de vedere expresiv, duduk-ul menținând caracterul cantabil, iar viola întrând pe structuri sonore şi ritmice mai apropiate de expresionism. Ascultând acest opus, interesul este captat de extraordinara diversitate care este armonizată precum irizările marelui vitraliu de la Nôtre Dame de Paris. La bis, cei doi interpreți au oferit un foarte cunoscut lied adaptat pentru instrumentele alese în acompaniamentul acordurilor de harpă. Cuplul artistic R.C. Bălean - C. Păuna evoluează echilibrat, cu o instrumentistică foarte îngrijită şi estetică scenică mai mult decât agreabilă.


Cosmin Rafael Bălean

Simfonia Fantastica rămâne pentru toți muzicienii o lucrare "de suflet", care nu numai că oferă satisfacții publicului ascultător, dar reprezintă o continuă provocare pentru şefii de orchestră, indiferent de epocă şi experiență. După cum se ştie, lucrarea devine din ce în ce mai tensionată, conform programului propus de autor, prilej cu care dirijorii sunt puşi în fața adoptării unor strategii care să le releve cât mai bine concepția şi trăirile personale în acelaşi timp. Maestrul Horia Andreescu s-a arătat adeptul unei viziuni încărcate de o mare fluență chiar dacă orchestra este mai solicitată, dar în cazul Filarmonicii George Enescu acest demers a antrenat interesul şi participarea afectivă a întregului ansamblu. Dintru început superbele teme s-au concentrat, devenind asemenea Nilului plin de cataracte, într-un gigantic fluviu dezlănțuit, culminând cu expresia

solemnităţii - *Marche au supplice*, partea a IV-a - şi virtuozităţii în *Songe d'une nuit de sabbat*, partea V-a. Per total, a fost un concert deosebit de reuşit, de mare interes atât prin alcătuirea programului, cât şi pentru faptul că, deşi lucrările au fost foarte diferite ca stil, ele s-au desfăşurat concentrat, într-o viziune artistică unitară.

Corina BURA

Concerte simfonice la Filarmonică

În 14 şi 15 februarie 2019, pe scena Ateneului Român au fost prezentate două concerte simfonice de înaltă ţinută artistică. Sub bagheta experimentatului dirijor **Jin Wang,** Orchestra simfonică a Filarmonicii *"George Enescu"* a abordat lucrări importante din repertoriul european şi asiatic. În postură solistică a evoluat **Gabriel Croitoru,** care a oferit publicului o adevărată surpriză prin intermediul concertului pentru vioară şi orchestră ***Butterfly lovers*** scris de compozitorii chinezi **Chen Gang** şi **He Zhanhao.**

În deschiderea programului, am avut privilegiul de a asculta o lucrare valoroasă din repertoriul românesc: ***Preludiu şi fugă*** de **Constantin Silvestri.** Excelent compozitor, dirijor şi pianist, Silvestri continuă să polarizeze atenţia specialiştilor şi a publicului, graţie complexităţii personalităţii sale artistice, a tezaurului discografic lăsat posterităţii, cât şi creaţiilor sale muzicale. Din ciclul *Metamorfoze op. 17,* elaborat pentru pian în 1938, compozitorul a transcris în anul 1955 o fugă pentru orchestră - *op. 17a nr.2* -, precedată de un preludiu în varianta finală (din 1956). Din modul în care a realizat aceste piese, inspirate din melodii bihorene, percepem viziunea originală a autorului în utilizarea procedeelor componistice. În preludiul conceput în formă variaţională, compozitorul a introdus o succesiune inedită de măsuri (de 4/4, 3/4, 2/4 şi 1/4), cu construcţii diferite. În cazul fugii elaborate pe cinci voci, în tempo rapid, autorul se îndepărtează de modelul clasic (ce are la bază planul tonal), alternând secţiunile polifonice cu cele de factură omofonă, aspect care apropie lucrarea de forma de toccata. Compozitorul însuşi menţiona că a dorit să transmită "un sentiment de vivacitate, monumentalitate şi voioşie" în cadrul unui gen muzical ale cărui "canoane" nu le-a "urmat în chip dogmatic". Tema fugii este prezentată în modul de re, în timp ce în divertismente apar suprapuneri de linii şi acorduri politonale. Orchestra a redat cu măiestrie trăsăturile originale ale discursului sonor, remarcabil prin impetuozitate, pregnanţă ritmică şi rafinament timbral. Performanţa de înalt nivel artistic realizată pe scena Ateneului a reliefat plenar frumuseţea şi profunzimea semantică a lucrării extrem de complexe şi expresive.


Jin Wang

În continuare, l-am ascultat pe **Gabriel Croitoru** într-o creaţie fascinantă aparţinând compozitorilor **Chen Gang/ He Zhanhao**, intitulată sugestiv **Butterfly lovers** - ***Concert pentru vioară şi orchestră.*** Alcătuit din mai multe mişcări, bazate pe contrastul de atmosferă şi pe alternanţa părţilor lente cu cele rapide (*Adagio cantabile, Allegro, Adagio assai doloroso, Pesante, Lacrimoso, Presto resoluto, Adagio cantabile*), concertul are un pronunţat caracter evocator. Compozitorii s-au inspirat din povestea tragică a iubirii dintre doi tineri, care nu-si pot împlini visul şi sfârşesc asemenea lui Romeo şi Julieta. Îmbinând cu fantezie secţiuni cantabile cu momente energice, pline de virtuozitate, lucrarea aminteşte melodii populare chinezeşti, de un farmec romantic aparte. Publicul a admirat dialogul inspirat dintre solist şi instrumentele de suflat şi violoncel, varietatea imaginilor muzicale (derulate ca într-un scenariu cinematografic) şi nobleţea sentimentelor întruchipate de artiştii de pe scenă. Gabriel Croitoru a abordat partitura cu multă responsabilitate şi fantezie, reuşind să evidenţieze, pe lângă trăsăturile instrumentale specifice, profunzimea semnificaţiilor şi mesajul transmis. Publicul a apreciat şi de această dată calităţile sale de excepţie: arta violonistică de cel mai înalt nivel, sensibilitatea, bunul gust, sinceritatea exprimării, mobilitatea, dinamismul şi vigoarea. Artistul a reliefat într-o manieră cuceritoare particularităţile creaţiei originale, de nespusă frumuseţe în simplitatea ei. În demersul artistic, i-a avut ca valoroşi parteneri pe maestrul Jin Wang şi pe membrii orchestrei Filarmonicii. Împreună au realizat o versiune fascinantă, plină de nobleţe expresivă, de culoare şi elan sentimental a lucrării concertante chinezeşti. La bis, Gabriel Croitoru a prezentat ***Sarabanda*** din ***Partita în si minor*** de **J. S. Bach,** lucrare care a întruchipat plenar măiestria artei interpretative şi profunzimea gândirii muzicale.

Partea a doua a programului a fost dedicată capodoperei compozitorului **Modest Musorgski** - ***Tablouri dintr-o expoziţie*** (orchestrată după 50 de ani de **Maurice Ravel**). Dirijorul **Jin Wang** are un rafinat simţ poetic, multă fantezie şi o muzicalitate înnăscută, care-i facilitează comunicarea directă cu orchestra şi cu spectatorii. Versiunea entuziasmantă, realizată în colaborare cu muzicienii orchestrei Filarmonice – caracterizată prin elanul, prin forţa, bogăţia şi rafinamentul paletei sonore, a impresionat puternic audienţa. Ea a valorificat în egală măsură originalitatea muzicii lui Musorgski, ca şi adevărul rostit de Constantin Brăiloiu, care îl considera pe Ravel "un virtuoz orchestrator". Prin contribuţia compozitorului francez, lucrarea lui Musorgski şi-a amplificat potenţialul sonor şi timbral. *Promenada*, cele 10 tablouri ce evocă picturile lui Victor Hartmann şi *Marea poartă a Kievului* şi-au găsit o magistrală întruchiparea în concertele de pe scena Ateneului. Publicul a admirat diversitatea şi fantezia cu care au fost creionate personajele şi atmosfera specifică din tablourile respective: *Gnomus*, trubadurul din *Vechiul castel*, copiii din grădina *Tuilleries*, *Samuel Goldenberg* şi *Şmil*, *Baba-Yaga*, mulţimea pestriţă din *Târgul din Limoges*. Tema *Promenadei* a cunoscut variante expresive diferite, în conformitate cu atmosfera tablourilor ce urmau a fi vizionate în expoziţie. Am apreciat la modul

superlativ maniera cu care dirijorul Jin Wang a abordat lucrarea în totalitatea ei; gestica sa sugestivă, spectaculoasă şi eficientă a contribuit la realizarea fiecărei imagini muzicale (integrate în contextul general), la dozarea culminaţiilor şi valorificarea timbralităţii compartimentelor orchestrale. Evenimentele de la Ateneul Român constituie modele de măiestrie şi originalitate interpretativă, realizate de reprezentanţi străluciţi ai elitei artistice actuale.

Carmen MANEA

Gabriel Bebeşelea şi Filarmonica "George Enescu"

Concertele Filarmonicii "George Enescu" – Bucureşti, din 21 - 22 februarie 2019, de la Ateneu, au fost conduse de Gabriel Bebeşelea, "unul dintre cei mai talentaţi dirijori români ai generaţiei sale".

Gabriel Bebeşelea a absolvit, în anul 2010, Academia de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, secţia dirijat orchestră şi cursurile de master şi stilistică dirijorală la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti. A studiat cu dirijori eminenţi: Petre Sbârcea, Horia Andreescu, Christian Badea, Michael Jurowski, Jeffrey Meyer. A efectuat un stagiu de perfecţionare la Orchestra Regală Concertgebouw, frecventând repetiţiile şi concertele unor mari dirijori precum Mariss Jansons, Bernard Haitink, Herbert Blomstedt ş.a. A absolvit studiile post universitare la Universität fűr Musik und darstellende Kunst din Viena; în prezent este doctorand la U.N.M.B. sub îndrumarea prof. univ. dr. Dan Dediu.

Programul concertelor Filarmonicii "George Enescu" din 21 - 22 februarie 2019 a *cuprins Simfonia a III-a Eroica* de Ludwig van Beethoven şi *Simfonia Harold în Italia* de Hector Berlioz.

Compusă după *Simfoniile* întâia şi a doua, strălucitoare şi mozartiene, pe alocuri, şi după Testamentul de la Heiligenstadt, regăsit în hârtiile rămase după moartea sa, *Simfonia Eroica* înseamnă o nouă etapă, un nou stil, în creaţia lui Beethoven, înseamnă o serie de înnoiri ale discursului muzical, de exemplu: în prima parte , Allegro con brio, prima tema este amplificată cu o nouă idee, lirică – romantică, motivele ce o alcătuiesc fiind expuse, succesiv, de oboi, clarinet, flaut, viorile prime, iar expoziţia, obligator, se repetă; dezvoltarea amplă, aduce o nouă temă, tema episod ce se reia şi în repriză, iar coda, supradimensionată, se prezintă ca o a doua dezvoltare. Partea a doua, *Marcia funebre*, se înscrie în programul simfoniei, "compusă pentru a sărbători amintirea unui mare om". Cea de a treia parte a *Sonatei pentru pian*, op.26, în la bemol major, este un Marş funebru, care prin trăsături şi solemnitate prefigurează Marşul funebru al *Eroicii*, urmat de Chopin, de Wagner în *Amurgul zeilor*, de Mahler în *Simfonia a V-a*, care începe cu un marş funebru. O altă noutate, Beethoven adaugă "vechii orchestre" a lui Haydn şi Mozart, un al treilea corn, iar cornii, în secţiunea centrală a părţii a treia, devin solişti. Finalul înseamnă o succesiune de variaţiuni, strălucitoare, pe o temă (un contradans) pe care Beethoven deja o folosise în finalul baletului *Creaturile lui Prometeu* şi în *Variaţiunile pentru pian*, op.35. În fine, *Simfonia Eroica* depăşeşte cu mult dimensiunile normale ale unei simfonii clasice.

Cum a fost cântată *Eroica* în concertul Filarmonicii "George Enescu" din seara zilei de 22 februarie 2019? Splendid. Gabriel Bebeşelea este un tânăr dirijor talentat, inteligent şi cu mare ştiinţă de carte. A condus orchestra cu un gest precis, sobru şi elegant, respectând tot ce este notat în partitură, tempo, melodii principale şi secundare, armonia, nuanţele, contrastele, pregătirea culminaţiilor şi rezolvarea acestora; cât despre frazare, a fost desăvârşită, am remarcat proporţia directă între înălţimea şi intensitatea sunetelor muzicale, discursul devenind astfel o continuă unduire. Orchestra, în întregul ei, a sunat excelent, fiecare compartiment merită o felicitare şi o felicitare în plus pentru solourile emoţionante ale oboiului şi "vocalizele" flautului din finalul simfoniei.

În partea a doua a concertului, am ascultat *Simfonia Harold în Italia* de Hector Berlioz. Beethoven şi Berlioz, uniţi prin afinităţi elective, aduc în arta sunetelor o lume nouă. Schumann îl considera pe Berlioz, un autentic discipol al lui Beethoven, un simfonist constructor de opere monumentale, ce comportă mari noutăţi privind melodia,


Gabriel Bebeşelea

ritmul, armonia, orchestraţia. Berlioz este expresia cea mai înaltă a Romantismului muzical francez. Heinrich Heine îl numea "ciocârlia cu aripi de vultur" sau "privighetoarea colosală".

După audierea *Simfoniei fantastice* op.14, Paganini, fermecat de Berlioz, i-a comandat acestuia o lucrare pentru viola sa "un Stradivarius scump". Berlioz s-a conformat şi a compus *Simfonia Harold în Italia*, op.16. Este inspirată de cel mai celebru poem al secolului XIX , *Child Harold*, de Byron. Byron l-a imaginat pe eroul său, pelerinul rătăcitor prin ţările mediteraneene, folosind stanţa spenseriană, iar Berlioz îl prezintă pe Harold al său printr-o melodie amplă generoasă, intonată de violă şi harpă, mereu prezentă în desfăşurarea acţiunii orchestrale, comparabilă cu ideea fixă din *Simfonia fantastică*.

Simfonia *Harold în Italia* este în fapt o succesiune de patru scene pentru orchestră, *Harold în munţi, Marşul pelerinilor, Serenada* şi *Orgia briganzilor* ; viola solistă are o valoare axială susţinând întreaga construcţie narativă. Viola este când solistă, când acompaniază (vezi rugăciunea de seară-coralul, din partea a doua), când se integrează orchestrei, când tace. Este o lucrare dificilă, deopotrivă pentru solist şi orchestră, însuşi Berlioz nota în *Memoriile* sale următoarele: "în finalul *Simfoniei Harold,* ritmul ba se împiedică, ba o ia razna, ca ieşit din minţi".

Solistul concertului a fost Răzvan Popovici. A început studiul violei mai întâi cu tatăl său, Mugur Popovici, continuându-l la Salzburg, Paris, Freiburg. A cântat ca solist sau instrumentist în mari şi importante orchestre din Berlin, Mŭnchen, Köln, Bucureşti, Cluj-Napoca ş.a. Susține cursuri de măiestrie în România, Japonia, Italia, Ucraina, Germania. Răzvan Popovici este un muzician complex, un artist cu un sunet frumos, expresiv, vibrant şi cu o tehnică perfectă.

Concertul Filarmonicii "George Enescu", din seara zilei de 22 februarie 2019, condus de Gabriel Bebeşelea, eminent şef de orchestră, a fost un real succes. Dirijor, solist, şi orchestră, cu toții, au fost la mare înălțime.

Veturia DIMOFTACHE

Korngold/ Şostakovici/ Christian Badea/ Ioana Cr. Goicea

Primăvara s-a făcut simțită cu vigoare, vremea relativ blândă pentru sfârşitul lui februarie invitând melomanii la un minunat concert care a avut loc la Ateneu, într-o prezentare de extra-clasă atât în ce priveşte programul, cât şi interpreții: dirijorul Christian Badea, violonista Ioana Cristina Goicea în paginile *Concertului pentru vioară şi orchestră în Re major op.35* de Erich Wolfgang Korngold şi *Simfonia nr.5 în re minor op.47* de Dmitri Şostakovici. Fiind mereu atenți la felul în care este alcătuită structura unui act de cultură, remarcăm această trecere de la olimpianul Re în care sunt scrise cele mai mari concerte ale literaturii violonistice la profunzimea lui re minor, cu implicațiile sale dramatice – a nu se uita că celebrul *Recviem* de Mozart este conceput tot in re minor… Firesc ar fi fost să trecem de la tenebre la lumină, dar acest "tranzit" nu este deloc întâmplător dacă privim cu ochi critic, dar mai ales inițiatic, timpurile pe care trăim cu toții. Lăsând la o parte aceste considerente, remarcăm o intensă re-aducere în actualitate a acestui concert pentru vioară. În ultimii ani, generația interpreților care se încadrează între 30-45 de ani au realizat multe înregistrări ale acestui frumos opus, printre care amintim Vilde Frang, James Ehnes, Renaud Capuçon, Arabella Steinbacher, Hilary Hahn, chiar Ray Chen, în toamnă la viitorul festival George Enescu. Violoniştii români s-au orientat şi ei spre această lucrare, nu de mult la Radio, Alexandru Tomescu, iar acum la Filarmonică, multi-laureata Ioana Goicea aplecându-se asupra paginilor korngoldiene. Istoria acestui concert a devenit astfel foarte cunoscută, paginile sale încărcate de o nobilă expresie oferind multiple interpretări. De fapt este o muzică elaborată în acord cu sensibilitatea autorului, cu vasta sa experiență în domeniul muzicii de film, care are un caracter pictural, indiferent că este vorba despre ceea ce stă în spatele unui "portret sau peisaj". Solista concertului a sesizat foarte bine dimensiunea pe care se dezvoltă lucrarea, imprimându-i o notă virtuoză, antrenantă, grefată pe o tehnică foarte sigură, de mare vocație solistică. Sunetul foarte frumos, egal, ca rezultat al unui echilibru dintre suplețea arcuşului şi a unui seducător vibrato diferențiat, a caracterizat această prezență violonistică într-o permanentă creştere şi afirmare. Ca violonist solist, a cânta sub bagheta lui Christian Badea este un privilegiu, astfel că orchestrația deosebit de colorată a partiturii a constituit un participant de primă calitate la acest demers artistic. Bisul oferit, selectat din *Sonata I* de Eugène Ysaÿe, a descoperit o altă fațetă a paletei coloristice de care dispune Ioana Goicea: timbruri rafinate, sunet catifelat, atmosferă intimă, trăiri nobile…


Ioana Cristina Goicea

Partea a doua a serii a reprezentat o adevărată dezlănțuire a energiilor şostakoviciene, în celebrul opus 47, scris, *nota bene* în 1937, cu care autorul a câştigat definitiv aprecierile criticii şi ale publicului, aceasta petrecându-se după nefastul episod cu *Lady Macbeth din ținutul Mțensk* din 1936. Cronicile vremii menționează aplauzele la scenă deschisă care au durat o jumătate de oră…publicul a recepționat corect mesajul plin de suferință legat de epoca stalinistă, spre marea tulburare a unor oficiali care au făcut totul să submineze autoritatea mereu crescândă a compozitorului. Lăsând la o parte istoria tragică a acelor timpuri, fără a uita însă nimic, astăzi ne bucurăm de marea vocație expresivă a acestei muzici, care poartă ecouri pe care le regăsim mereu în propriile existențe. Interpreții, în cazul nostru dirijorul Christian Badea şi orchestra pe care a condus-o, şi-au asumat "predarea mesajului" în puritatea lui, accentuându-i trăsăturile până la ultra-dramatic, o viziune de forță, cu nuanțe excesive tocmai pentru determina o participare emoțională deplină, adică aşa cum mărturisea Rostropovici referindu-se la finalul *Allegro non troppo* că *este un act de ironie subversivă care "celebrează" un marş forțat către o victorie găunoasă, lipsită de conținut,* aceasta pentru a infirma întrucâtva ideea că acel Re major cu care se termină partitura ar sugera un traseu al întunericului spre lumină. Cele aproape 45 de minute în care s-a desfăşurat simfonia au prezentat un ansamblu cu care s-a lucrat mult pentru omogenizare sonoră, pentru obținerea acelei fluidități a frazelor care trec de la un compartiment sau instrument la altul, însoțite de o orchestrație plină de fantezie, cu superb realizatele solo-uri de la flaut, clarinet, oboi, vioară solo, însoțite de delicatele timbruri ale celestei, harpei sau dimpotrivă ale percuției foarte bogate. Ca un fin cunoscător al ethosului şostakovician, Christian Badea a imprimat în conştiința publicului acele trăsături estetice care-i străbat întreaga creație, ale unor extraordinare procedee tehnice generând expresia dominantă: un fel de sarcasm captivant, molipsitor, contrabalansat de o melancolie strivitoare. Genială interpretare! În ovații prelungite!

Corina BURA

Concert simfonic la Sala Radio

Orchestra Națională Radio, aflată sub bagheta cunoscutului dirijor israelian **Noam Zur,** a susținut pe 1 februarie a.c. un concert simfonic ce poate fi inclus în categoria manifestărilor artistice prestigioase organizate la Radiodifuziunea Română. Soliştii serii au fost doi interpreți apreciați la modul superlativ de publicul bucureştean: violonistul **Gabriel Croitoru** şi violoncelistul **Răzvan Suma**. Repertoriul, alcătuit din lucrări scrise de compozitori aparținând unor epoci creatoare diferite – de la romantism la contemporaneitate –, a atras un număr mare de spectatori. În deschiderea programului a fost prezentată lucrarea compozitorului **Şerban Nichifor** intitulată ***Cries from earth to heaven*** elaborată în anul 2007. Autor al unui număr important de opusuri în diverse genuri muzicale, Şerban Nichifor a dedicat acest poem simfonic impresionant memoriei victimelor holocaustului; lucrarea face parte din ciclul *SHOAH*, alături de cantatele *Remember* (pe versurile lui Victor Bârlădeanu) şi *Memoria verii* (inspirat dintr-un poem scris de Leon Volovici).


Noam Zur

În această monumentală lucrare autorul imaginează un schimb universal de mesaje – tulburătoare şi profunde, învăluite de lumină ori întuneric –, existente între pământ şi cer. În sistemul gândirii mitologice şi cosmogonice, cerul şi pământul alcătuiesc polaritatea primordială. Sacrificarea a milioane de vieți omeneşti în timpul holocaustului constituie o tragedie ce nu mai trebuie repetată. Este unul din mesajele emoționante transmise de muzica lui Şerban Nichifor, care militează pentru iubire şi solidaritate între oameni. Interpretarea plină de patos, în care am remarcat contribuția organistei Simona Săndulescu şi valoarea ansamblului orchestral, a evidențiat caracterul majestuos al muzicii, profunzimea ei expresivă şi bogăția semantică. Dirijorul Noam Zur a înțeles bine mesajul acestei originale creații, pe care a redat-o convingător, subliniind expresiv momentele importante, imaginile muzicale (integrate într-o inedită succesiune cinematografică), efectele sonore insolite şi solemnitatea discursului simfonic. Ascultând lucrarea, îmi aminteam cuvintele lui Hector Berlioz care considera că ”muzica cere celui care o cultivă, interpret sau compozitor, o inspirație naturală şi cunoştințe ce nu se dobândesc decât prin îndelungate studii şi profunde meditații”.


Gabriel Croitoru

În continuare, a fost prezentat ***Dublul concert în la minor pentru vioară, violoncel şi orchestră, opus 102*** de **Johannes Brahms,** creație de anvergură, considerată de unii cercetători drept simfonie cu două instrumente obligate. Prima mişcare, *Allegro,* dezvăluie măiestria compozitorului în îmbinarea procedeelor tradiționale ale concertului preclasic (bazat pe alternanța secțiunilor destinate orchestrei şi cele interpretate de solişti), cu concepția modernă a dezvoltării simfonice din cadrul formei de sonată. Tema întâi, expusă de orchestră, s-a remarcat prin pregnanța ritmică, prin energia şi caracterul ei monumental. A urmat apoi episodul emoționant redat cu multă sensibilitate şi dăruire de Răzvan Suma la violoncel şi comentariul cu alură cadențială expus la vioară de Gabriel Croitoru. Publicul a fost fascinat de tonul cald al celor doi solişti, de dialogul lor inspirat, de incandescența sentimentelor transmise de aceştia în cadrul unui superb duo instrumental. Pe parcursul întregii mişcări am perceput excelenta colaborare artistică dintre dirijor, solişti şi orchestră, precum şi profunzimea mesajului pe care l-au transmis. Unitatea stilului brahmsian a fost evidențiată prin intermediul diversității expresive şi bogăției semnificațiilor. Mişcarea a doua, *Andante* (în formă de lied, în tonalitatea Re major), a adus o schimbare semnificativă a atmosferei. Interpreții au reliefat cu rafinament caracterul lirico-narativ al muzicii, într-o manieră sensibilă şi firească, marcată de noblețe şi serenitate. Am admirat evoluția celor două instrumente soliste (antrenate uneori în mers paralel, în terțe şi sexte), precum şi colaborarea excelentă cu dirijorul şi orchestra. Cu toții au transmis armonia, liniştea şi contemplarea ce caracterizează această minunată pagină brahmsiană. Finalul, *Vivace non troppo*, constituie o inedită combinație a formelor de *scherzo* şi *rondo*. Am admirat fantezia şi grația cu care a fost redat refrenul mai întâi la violoncel, preluat apoi, în aceeaşi manieră, la vioară şi orchestră. Publicul a fost fascinat de colaborarea plină de vervă şi dăruire al celor doi solişti, precum şi de frumusețea discursului simfonic realizat grație măiestriei dirijorale şi nivelului înalt al ansamblului orchestral. Interpretarea la cote artistice foarte înalte a partiturii brahmsiene a avut meritul de a evidenția inventivitatea melodică a compozitorului, bogăția expresivă, precum şi originalitatea arhitecturii în care sunt integrate armonios episoade solistice şi orchestrale.


Răzvan Suma

În partea a doua a concertului au fost interpretate ***Preludiile*** lui **Claude Debussy,** în varianta orchestrală realizată de dirijorul **Noam Zur.** Transcripția celor *12 Preludii* pentru pian, aflate în primul caiet elaborat de Debussy, a urmărit să redea expresivitatea, rafinamentul şi atmosfera specifică a pieselor originale. Publicul a perceput impresionanta varietate a decorului sonor, alcătuit dintr-un inedit caleidoscop de imagini contrastante şi stări sufleteşti diverse. Preludiile constituie comentarii muzicale libere şi subtile asupra vieții naturii (dar şi a autorului), a unor poezii sau picturi; piesele sunt remarcabile prin bogăția nuanțelor, prin originalitate

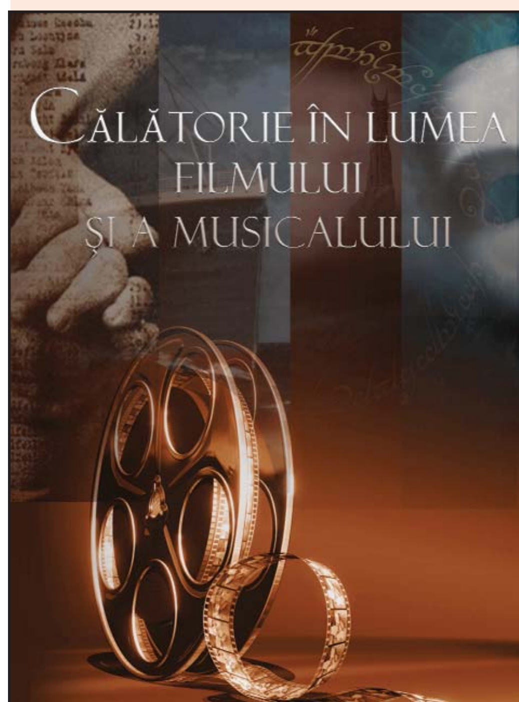
construcției, în care celulele și motivele muzicale sunt supuse permanent unor transformări. Dirijorul-compozitor a reușit să reliefeze caracterului pictural-impresionist al muzicii, să comunice sentimente și stări sufletești referitoare la natură, legende, poezii, creații ale artelor plastice. În preludiul *Dansatoarele din Delphi* am admirat imaginile sugestive ale unei procesiuni desfășurate în vechea cetate Attica; am remarcat subtilitatea sonorității și varietatea tempo-urilor din preludiul *Voaluri* (în sens de corăbii cu pânze). În preludiul *Vântul în câmpie* (inspirat de un poem de Verlaine), orchestra a realizat o superbă imagine descriptivă, iar în *Sunetele și miresmele plutesc în aerul serii*, a creionat atmosfera senină a unei seri de vară, care are pe fundal muzica unui vals grațios. A impresionat, de asemenea, evocarea muzical-picturală din *Colinele de la Anacapri* (în ritm frenetic de tarantelă), urmată de tristețea și gravitatea din *Pași pe zăpadă* și de redarea aspectului fantastic al preludiului *Ce a văzut vântul de apus*. În transcripția ciclului de preludii, Noam Zur a ales instrumentele și sonoritățile orchestrale adecvate fiecărei piese în parte. Publicul a fost cucerit de modul în care a fost reliefată frumusețea și noblețea expresivă a preludiului *Fata cu părul bălai,* de interpretarea subtilă a *Serenadei întrerupte* (cu inflexiuni de muzică spaniolă), dar și de întruchiparea grandioasei și misterioasei *Catedrale scufundate.* În finalul concertului am ascultat preludiile *Dansul lui Puck* și *Menestreli*, redate cu fantezie, lejeritate și rafinament artistic. Orchestrația realizată de dirijorul Noam Zur a urmărit îndeaproape linia stilistică a pieselor originale, cu programatismul, cu inspirația lor liberă, cu imaginile vizuale sugestive, cu limbajul impresionist. Prezentarea *Preludiilor* lui Debussy în versiune orchestrală a captivat publicul și l-a convins să fie deschis față de noi experiențe și abordări originale.

Carmen MANEA

Călătorie cu succes în lumea filmului şi a musicalului

Pe lista spectacolelor apreciate şi cu o recomandare de vizionare pentru un public divers şi cu o paletă largă de vârste se înscrie şi spectacolul *Călătorie în lumea filmului şi a musicalului* aflat în stagiunea 2018-2019 a *Teatrului Național de Operetă şi Musical „Ion Dacian”*.

Reprezentația din 17 februarie 2019 a fost una reuşită din mai multe puncte de vedere întrucât, inedita concepție a spectacolului reuşeşte să îmbine în mod armonios muzica, dansul şi arta vizuală exprimată direct prin proiecția de imagini video. Piesele propuse audiției şi vizionării fac parte din coloanele sonore ale unor producții cinematografice devenite emblematice printre care amintim *Star Wars*, *Saving Private Ryan, Harry Potter, Schindler's List, Spider Man, The Phantom of the Opera, Titanic, The Mission, Notre Dame de Paris, South Pacific, Evita, Gladiator, The Godfather, Romeo and Juliet, Pirates of Caribbean,* şi *West Side Story*.



Vocile care au emoționat publicul şi au dat strălucire acestor partituri minunate aparțin unor tineri foarte talentați - Daniela Bucşan, Florin Budnaru, George Ionuț Vîrban şi Alexandru Constantin şi care alături de colegii lor cu o experiență semnificativă şi notabilă în genul operetei precum, Bianca Ionescu-Ballo, Anton Zidaru, Daniel Madia, Marius Mitrofan, Gabriela Daha şi Valentino Tiron, au realizat o prestație de excepție în cadrul acestui spectacol.

Aceleaşi notabile aprecieri se adresează şi conducerii muzicale realizată sub bagheta dirijorului Alexandru Ilie, care a marcat cu această ocazie debutul său la pupitrul acestei orchestre. Tânărul dirijor s-a remarcat printr-o atitudine dinamică, energică, sigură, manifestând vizibil o emoție vibrantă care conecta armonios întregul ansamblu muzical (solişti, cor şi orchestră).

Să asculți muzica unui film preferat este o plăcere şi poate fi foarte reconfortant. Însă, să o asculți live şi foarte bine interpretată este mai mult decât o încântare, este o acumulare de emoții, o împlinire a unor trăiri marcate de frumoase vibrații artistice.

Partiturile complexe au solicitat un amplu aparat orchestral cu completări la anumite partide (corzi grave, suflători, în special alămuri şi percuție) obținând astfel un sunet plin, curat şi în echilibru cu acustica sălii. Intervențiile solistice ale flautului (Liliana Birciulescu), oboiului (Ana Maria Radu), sau viorii (Gianina Meragiu) au evidențiat interpretări profund expresive şi impecabile din punct de vedere tehnic.

Remarcabilă a fost şi prestația corului care, sub îndrumarea tânărului dirijor Aurel Muraru, a convins prin intervențiile sale în lucrări precum *Star Wars, Harry Potter* sau *Evita* contribuind în mod cert la îmbogățirea calității sonore, prin precizia execuției şi culoarea deosebită a vocilor chiar şi în cazul abordării unor registre extreme.

Divertismentul vizual a fost completat, alături de proiecția imaginilor video (cu secvențe din filmele amintite) de momentele coregrafice originale interpretate de balerinii Denisa Anastasiu, Relu Dobrin, Andreea Toma şi Astrid Tomescu. Cu grație şi rafinament dansatorii au creat tablouri complete, sensibile şi extrem de sugestive, reuşind, prin ingeniozitate şi profesionalism, să capteze şi să stârnească imaginația spectatorului în căutare de frumos.

Spectacolul în sine este o reuşită nu doar prin conținutul abordat şi interpretarea cu succes a partiturilor propuse, ci şi prin frumoasa simbioză realizată între lucrările muzicale şi interpreți. Această strânsă legătură dintre solişti, orchestră, cor şi dansatori a fost resimțită pe întreg parcursul spectacolului oferind evenimentului un caracter organic, energic şi unitar. Apreciem în mod deosebit această abordare în spectacol a muzicii de film, care schimbă oarecum rolurile în relația duală imagine-sunet, cu un accent special de această dată pe componenta sonoră, demers important care poate deschide gustul publicului larg şi pentru alte spectacole muzicale.

Iliana VELESCU

La Ateneul Român – o rară performanță!

Un recital de muzică românească a fost oferit la început de februarie de pianista **Ilinca Dumitrescu**. Trebuie recunoscut, întregul recital, programul acestuia s-a constituit într-un act pe cât de temerar pe atât de salutar. A readus în atenția publică pagini demult uitate de muzică românească din a doua jumătate de secol XIX, din prima jumătate de secol XX, de la miniaturile semnate de Ciprian Porumbescu sau Tiberiu Brediceanu, momente de o savoare, de un pitoresc fermecător, la creații importante aparținând lui Filip Lazăr, Paul Constantinescu sau George Enescu.


Ilinca Dumitrescu

Au fost prezente cele două orientări stilistice ce trasează drumuri paralele în creația romnească, anume influența vest-europeană de secol XIX, influență de consitență romantică, prezentă în miniaturile pentru pian ale lui Ciprian Porumbescu; ...un mare talent artistic care nu a avut șansa unei educații muzicale potrivite. *Nocturnele pentru pian* şi – pe de altă parte – *Hora Brşovului*, au ilustrat pe deplin aceste începuturi ale profesionalismului componistic din creația sfârşitului de secol XIX, în Țările Române. Cele *Patru jocuri româneşti* de Tiberiu Brediceanu şi Suita *Impresii de la țară* de Marțian Negrea, conturează în schimb orientarea pitoresc-națională drept o opțiune privind dobândirea unei amprente inconfundabile de marcă autohtonă. Era de aşteptat, momentul de vârf al serii l-a constituit prezentarea celebrei *Sonatine* de Mihail Jora, lucrare pe care, cu decenii în urmă, maestrul însuşi i-a dedicat-o; ...pe atunci tinerei pianiste. Structura neoclasică a lucrării a fost etalată cu o fervoare entuziasmantă a comunicării. Recitalul a mai cuprins *Sonata pentru pian op.15* de Filip Lazăr, lucrare de temeinică elaborare componistică, pagini de orientare neoclasică ce aparțin perioadei interbelice; ...de asemenea marea capodoperă enesciană, *Carillion nocturne*, precedată de *Mélodie* din Suita de "piese inedite", op. 18. *Patru fabule*, *Trei piese* şi celebrul *Dans dobrogean – Toccata*, de Paul Constantinescu, au concluzionat acest inedit program dedicat în întregime creației româneşti.

Am menționat, am asistat la un act temerar oferit cu generozitate de pianista Ilinca Dumitruescu. General vorbind, este drept, paginile cu valoare de pionierat din muzica românească necesită o investiție specială în domeniul performanței, o originală marcă de creativitate privind parcurgerea textului; mă refer inclusiv la definirea complexului timbral, la o anume doză de atractivitatea de care, în mod evident, muzica acelei peroade dispune în mai mică măsură; dar pe care muzicianul performer o poate imagina, o poate crea, o poate investi. In mod cert, valoarea istorică nu poate fi confundată cu cea artistică.

Dumitru AVAKIAN

Poeticitate şi virtuozitate cu Viniciu Moroianu

În istoria pianisticii universale, Dinu Lipatti şi Frederic Chopin sunt două dintre numele ce au fascinat cel mai mult atât publicul cât şi specialiştii, atracția pentru muzica celor doi precum şi pentru activitatea interpretativă venind din modul tainic în care fragilitatea fizică se metamorfoza în forță artistică odată ce ambii se aşezau în fața claviaturii. Fascinat la rândul meu încă din timpul anilor de studiu de muzica lui Chopin şi descoperindu-l tot de atunci pe Lipatti interpretul (m-a impresionat încă de la prima audiție înregistrarea celebrului coral bachian *Jesu, Joy of Man's Desiring*, titlul în limba engleză fiind cel mai cunoscut), am mers cu o anumită încântare la recitalul susținut de Viniciu Moroianu în al cărui program s-au regăsit lucrări din creația celor doi compozitori-pianişti amintiți. Format în cadrul Conservatorului bucureştean, unde astăzi este cadru didactic, Viniciu Moroianu s-a conturat încă de la primele sale apariții ca un pianist erudit, cu o tehnică desăvârşită şi o deosebită ştiință a construcției frazărilor. Înalt, cu o anumită bonomie pe care o transmite de fiecare dată, Viniciu Moroianu este un demn continuator al lui Lipatti prin modul în care îşi modelează tuşa melancolică ce îl caracterizează fiecărui opus, reuşind să


Viniciu Moroainu

transmită deopotrivă sensibilitate şi forţă artistică. Aşa s-a întâmplat şi în cadrul recitalului din 9 februarie 2019, de la Ateneul Român ce a debutat chiar cu un opus din creaţia lui Dinu Lipatti: *Sonata pentru pian în re minor*, primul succes notabil al compozitorului. Dominată de o expresie muzicală a cărei ambianţă poate fi subsumată stilului post-romantic, *Sonata în re minor* i-a prilejuit lui Viniciu Moroianu o demonstraţie de virtuozitate şi de expresivitate pianistică în care a surprins, prin alegerea unor frazări de o deosebită muzicalitate, atât influenţe ale unor compozitori romantici preferaţi de Lipatti cât şi rafinate ecouri ale elementului naţional. De asemenea, Viniciu Moroianu a construit cu eleganţă contrastul dintre cele trei mişcări ale sonatei punând în evidenţă melodia suavă din partea secundă dar şi complexitatea Allegro-ului final în care remarcăm şi măiestria stăpânirii construcţiei polifonice a discursului muzical pe care o dovedea Lipatti la doar 15 ani.

După ce publicul a fost introdus în universul sonor al lui Dinu Lipatti, Viniciu Moroianu ne-a propus apoi o incursiune în lumea muzicii lui Chopin dezvăluindu-ne câteva dintre faţetele personalităţii artistice a acestuia. Mai întâi, l-am întrezărit pe visătorul, melancolicul, sensibilul Chopin în *Balada nr. 2 op. 38 în Fa major*, în care Viniciu Moroianu a alternat cu o remarcabilă ştiinţă a construcţiei sonore momentele de dificultate tehnică foarte bine realizate cu episoadele lirice, în care melodia lui Chopin este încărcată de profunde ecouri nostalgice, întreg discursul muzical reliefând alura specială pe care o are aproape orice baladă de Chopin, cel care conferă genului o perspectivă originală, neabordată până atunci. Au urmat apoi cele *Trei mazurci op. 50* în care îl regăsim pe Chopin, luptătorul pentru independenţa naţiunii poloneze şi promotorul elementului naţional polonez în muzica romantică. În acest sens, Viniciu Moroianu a realizat o versiune energică, dinamică a celor *Trei mazurci* în care s-a remarcat preocuparea pentru evidenţierea caracteristicilor provenite din folclorul polonez, aici detaşându-se pregnanţa ritmului tipic mazurcilor şi desenul melodic complex. În penultimul opus inclus în programul recitalului susţinut în Sala Mare a Ateneului Român, *Sonata nr. 2 op. 25*, Viniciu Moroianu a realizat o variantă interpretativă menită a puncta complexitatea partiturii ce reuneşte în cele patru mişcări ale sale aproape toate aspectele tehnicii pianistice şi dovedeşte o deosebită construcţie estetică ce se înscrie în ideea mai generală a frumosului artistic dar cuprinde aspecte ce se apropie de sublim, tragic, dramatic ori energic, într-un discurs ce poate fi considerat un veritabil exemplu de pianistică romantică. Alegând frazări rafinate, care se asociază cu elegantul său tuşeu, Viniciu Moroianu a surprins în versiunea sa aceste particularităţi, remarcându-se o dată în plus prin tehnica desăvârşită, muzicalitatea construcţiei desenului melodic şi excelenta simbioză dintre sensibilitate şi forţă artistică. Reprezentând punctul de greutate al Sonatei nr. 2, celebrissimul Marş funebru a căpătat în viziunea lui Viniciu Moroianu o alură mai degrabă dramatică decât tragică, finalul implacabil sugerat de tonul grav al muzicii fiind de această dată văzut ca o posibilă eliberare din frământările interioare ce nu îi dau pace artistului romantic neînţeles de semeni. De altfel, veritabilul perpetuum mobile din finalul lucrării pare a sugera tocmai existenţa unui nou început necunoscut muritorilor dincolo de ceea ce majoritatea consideră a fi momentul ultim al existenţei umane.

Recitalul şi-a consumat ultimele minute în sonorităţile *Polonezei-fantezie op. 61 în La bemol major*, în care Viniciu Moroianu a surprins atmosfera interiorizată a lucrării precum şi rafinamentul linilor melodice, în care pe de o parte apar ecouri ale folclorului polonez iar pe de alta se impune pregnant atmosfera melancolic-onirică pe care o putem regăsi şi în nocturnele compozitorului, Viniciu Moroianu alegând o astfel de lucrare pentru încheierea recitalului său tocmai pentru a desăvârşi comuniunea cu publicul pe care a susţinut-o pe tot parcursul serii.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Armonii contemporane sub cupola Palatului Cantacuzino - recital Violetta Ştefănescu, creaţii de Livia Teodorescu-Ciocănea

Generosul spaţiu al Aulei Palatului Cantacuzino a fost din nou amfitrionul unui eveniment deosebit. Seara dedicată **portretului componistic Livia Teodorescu-Ciocănea** a cuprins integrala creaţiei sale pentru pian. Compozitoare şi pianistă, profesor universitar doctor la catedra de compoziţie a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti şi, de curând, profesor asociat la Monash University din Melbourne, Australia, protagonista este autoare unor CD-uri, înregistrări şi evoluţii apreciate atât în ţară cât şi în străinătate.

Recitalul din 18 februarie 2019 a debutat cu prima audiţie absolută a *Suitei Cortege de Nymphes*. Formată din patru lucrări datând din perioada 2013-2018, această muzică evocă figuri mitologice. Piesa *Calypso* e inspirată din povestea lui Homer despre frumuseţea nimfei care-l ţine captiv pe erou, în mrejele farmecului ce înfrânge glasul raţiunii. Atmosfera admirabil creată de **pianista Violetta**



Livia Teodorescu-Ciocănea, Violetta Ştefănescu, Andreea Carmen Marin

Ştefănescu, interpreta serii, a sugerat timbral pânze sonore, efecte de vibraţie, adâncurile mediului lichid, lupta cu vraja, biruinţa isteţimii asupra magiei. A doua piesă, *Briseis,* inspirată din Odiseea homeridă, deapănă sonor povestea celebrei regine devenită sclavă favorită a eroului Achile. Muzica, minunat realizată de pianistă, a izbutit să ilustreze splendoarea delicată a prinţesei, în contrast cu forţa şi caracterul belicos al oşteanului. Figuraţii împletite ca şuviţe din părul frumoasei, acorduri brutale şi dense, lamentări şi clipe de poezie, exprimate adecvat prin interpretare, au asigurat o dinamică specială configuraţiei sonore. Structura mozaicată cu secţiuni contrastante viguros a fost bine evidenţiată în concert. Piesa a treia, *Aphrodite,* transparentă ca scriitură, invocă frumuseţea, iubirea, măreţia, splendoarea. Din evoluţia muzicală se desprind cantabilitatea, imponderabilitatea, dematerializarea sunetului, topirea lui în unduiri vocale. În mijlocul piesei se desfăşoară un marş pe fond ostinat, ce sugerează efecte de apropiere şi îndepărtare a legiunilor războinice. Pedalizarea abil utilizată a jucat un rol determinant pentru a sublinia amplitudinea rezonatoare a pianului. *Enceladus (Geysers on icy moon)* redă lupta gigantului cu Zeus şi cu Atena pentru supremaţia asupra cosmosului. Răspunzător de mişcările şi erupţiile vulcanului Etna, sub care a fost îngropat, gigantul are parte de un portret muzical sugestiv, marcat de singurătate, pustietate îngheţată precum şi de un sentiment al posibilei vieţi subacvatice. Tălmăcirea a avut un caracter impetuos, dramatic şi a demonstrat capacităţile remarcabile de virtuozitate ale interpretei.

Lucrarea *Endeavours Bells*, datând din anul 2008, evocă bogăţia sonoră a clopotelor şi simbolistica lor pregnantă. Titlul aminteşte numele corabiei care l-a adus pe descoperitorul James Cook în Australia.

Sonatina, compusă în anul 1985, are două părţi – una idilică şi ludică, amintind de copilărie, a doua – rapidă, agitată, după care atmosfera nostalgică a începutului revine, pentru a rotunji încheierea ciclului. I s-a dat o interpretare frumoasă, convingătoare.

Sonatina buffa (Omagiu lui Charlie Chaplin) e o piesă pentru pian la patru mâini, compusă în anul 1980, ce portretizează vestitul personaj cu năzdrăvăniile şi aventurile sale comice. Tema eroului, în caracter de rag-time, a fost exprimată cu verva şi humorul cuvenite de către Violetta Ştefănescu şi de compozitoarea piesei, Livia Teodorescu - Ciocănea.

Melancolie, piesă bazată pe versurile lui Mihai Eminescu, a fost creată în anul 1989, fiind dramatică şi expresionistă. Autoarea sugerează clopote în noapte şi întinderi înzăpezite. Reveria şi misterul au dominat discursul liric.

Evanghelia toamnei, compusă în anul 2003, este un lied pe versuri de Nichita Stănescu, imaginând o conversaţie între cei patru evanghelişti despre „căderea frunzei în toamnă”. Sunt prezente aici, într-o mixtură încântătoare, ecouri din culturile bizantină, catolică, iudaică şi românească.

S'amor non e, piesă pentru voce şi pian compusă în anul 2007, are la bază Sonetul 132 de Francesco Petrarca. Muzica ilustrează convingător una dintre cele mai profunde meditaţii asupra iubirii din cultura universală. Dicţia clară şi frumuseţea glasului de soprană au fost demne de preţuire în interpretarea tinerei studente **Andreea Carmen Marin**. Publicul a preţuit, de asemenea, contopirea inspirată a vocii cu pianul într-o unitate armonioasă.

La capătul unei succesiuni captivante de lucrări oferite în primă audiţie publică, se cuvine să apreciem transpunerea devotată, sinceră şi pasionată a Violettei Ştefănescu, artistă care a dat reuşit să dea valoare şi farmec programului, acordându-ne privilegiul să ne bucurăm de un eveniment muzical memorabil.

Lavinia COMAN

Ansamblul Archaeus la UNMB

În peisajul muzicii contemporane autohtone există încă de la sfârşitul deceniului al nouălea al veacului trecut o serie de formaţii şi ansambluri constituite special pentru a asigura promovarea lucrărilor din repertoriul contemporan românesc şi universal, de-a lungul timpului Traiect, devotioModerna, Archaeus sau mai recent SonoMania câştigându-şi un binemeritat loc printre cei mai importanţi protagonişti ai muncii de promovare şi popularizare a unui gen muzical considerat de mulţi elitist dar cu multe sensuri profunde şi o subtilă modalitate de translatare a unor principii valabile şi în alte arte, în cea sonoră.

Fondat de regretatul compozitor şi profesor Liviu Dănceanu, Ansamblul Archaeus este astăzi un reper în lumea muzicală contemporană autohtonă şi nu numai, munca depusă în comun de fondator şi de muzicienii ce alcătuiesc şi astăzi ansamblul impunând Archaeus drept un exemplu de profesionalism şi dăruire în ceea ce înseamnă interpretarea lucrărilor aparţinând compozitorilor contemporani, de multe ori aceştia dedicând ansamblului multe dintre opusurile lor. În sprijinul afirmaţiilor mele vin calitatea şi complexitatea recitalului susţinut pe 24 februarie în Sala George Enescu a UNMB, instituţie în cadrul căreia am avut şansa să-l cunosc pe Liviu Dănceanu încă din primul an de studenţie, în calitate de profesor de istoria muzicii, şi ulterior să-i ascult creaţiile. Desfăşurat sub titlul *Antonimii*, a cărui semnificaţie sugerează alăturarea unor termeni cu semnificaţii opuse, recitalul celor de la Archaeus ne-a propus tocmai un program în care fiecare lucrare a venit să aducă semnificaţii opuse cele precedente într-un excurs muzical complex ce a valorificat cele mai variate tehnici specifice muzicii contemporane.



Liviu Dănceanu

Seara de muzică nouă a început cu lucrarea *Duplum for Traiect* pentru vioară şi clarinet de Valentin Petculescu, în care cei doi protagonişti, Marius Lăcraru şi Ion Nedelciu au realizat o variantă interpretativă ale cărei atribute au fost lirismul, emoția şi rafinamentul, toate acestea fiind subsumate intenției estetice de a accentua conceptul de stare pe care compozitorul îl valorifică în lucrarea sa. De asemenea, în construcția conceptului amintit, Valentin Petculescu face uneori trimitere la unele inflexiuni folclorice arhaice care de această dată sunt transfigurate într-o curgere sonoră aproape imponderabilă.

După emoționantul şi vibrantul omagiu muzical adus memoriei fondatorului Ansamblului Archaeus prin lucrarea *In Memoriam DA*CEA*** de Pieralberto Cattaneo, interpretată chiar de membrii ansamblului - Rodica Dănceanu (pian), Ion Nedelciu (clarinet), Şerban Novac (fagot), Ana Radu (oboi), Marius Lăcraru (vioară), Sorin Rotaru (percuție) – cărora li s-a alăturat pentru recitalul din 24 februarie violoncelistul Bogdan Popa, am putut asculta chiar o lucrare a lui Liviu Dănceanu, *Exerciții de admirație op. 101, Englezi*. Parte dintr-o succesiune de 21 de pasaje muzicale însoțite în varianta inițială de scurte intervenții verbale, care propun o călătorie în istoria muzicii şi a lumii prin portretizarea a douăzeci şi una de națiuni de pe tot globul, secvența intitulată *Englezi*, scrisă pentru fagot şi pian şi interpretată de această dată de Şerban Novac şi Rodica Dănceanu, propune un portret relaxat al poporului englez în care sonoritățile baritonale ale fagotului evocă, printre momentele de tehnică instrumentală contemporană desăvârşită, pasaje din muzica lui Purcell şi Händel, considerați compozitori emblematici pentru Barocul englez, din care răzbat şi elegante ecouri ale regalității ce guvernează de secole viața insularilor.



Contrastant cu ceea ce am ascultat anterior, *Alfa Omega* de Octavian Nemescu ne-a introdus dintr-o dată în lumea curentului avangardist contemporan, compozitorul alegând în acest opus să valorifice valențele expresive ale unuia dintre arhetipurile esențiale ale gândirii filosofice şi artistice, cel al începutului şi sfârşitului, ce a constituit o preocupare aparte a lui Octavian Nemescu. Pornind de la antonimia Alfa-Omega prezentă inclusiv în Biblia creştină sub forma cuvintelor *„Eu sunt Alfa şi Omega, Începutul şi Sfârşitul"*, Octavian Nemescu a creat un discurs muzical condensat din punct de vedere spațio-temporal, în care ieşirea din limitele temporalului creează impresia recreerii începutului şi evoluției treptate spre implacabilul sfârşit. De asemenea, varianta ascultată a accentuat dialogul celor două teme ce domină partitura care par a evoca nu doar geneza ființei umane ci, prin intercalarea unor crâmpeie melodice încărcate de ethosul popular autohton, chiar geneza poporului român. Nu în ultimul rând, Octavian Nemescu atribuie cadențelor armonice tradiționale noi sensuri ce le transformă în meta-cadențe ce esențializează fie explozia primordială a începutului (cadența IV-I), fie implozia finală ce marchează sfârşitul (cadența V-I), astfel încât atmosfera întregii lucrări este una ce sugerează o călătorie în spațiu, acest aspect fiind potențat de intervențiile benzii magnetice.

Spre deosebire de partitura lui Octavian Nemescu ce ne-a translatat într-un univers atemporal, dincolo de vremuri, *Apfelwürmer VI (Viermi de măr VI)* de Dan Dediu ne-a readus în cotidian şi în spațiul nostru est-european atât de fascinant prin eterogenitatea sa culturală. Descrisă chiar de către compozitor ca fiind „un fel de *Alborada del gracioso* balcanică, unde circul, agitația, lejeritatea grațioasă şi burlescul abscons sunt repere zilnice ale unui modus vivendi", seria de lucrări *Viermi de măr* se încheie cu o variantă de sinteză a celorlalte cinci întruchipări sonore ale viermilor de măr ce îşi fac loc să iasă din fruct prin diverse mişcări sugerate de aspectul liniilor melodice, într-un discurs muzical din care nu lipsesc verva şi umorul fin caracteristice lui Dan Dediu.

În finalul serii, ansamblul Archaeus a cărui conducere muzicală a fost asigurată şi în acest recital de către tânărul dirijor Mircea Pădurariu, ne-a propus spre audiție lucrarea *Do-mi-no* compusă de Adrian Iorgulescu şi prezentată în primă audiție absolută în cadrul Festivalului Internațional Meridian desfăşurat la finalul anului trecut. Lucrare prin care Adrian Iorgulescu a revenit în repertoriul curent al celor de la Archaeus, *Do-mi-no* reflectă pe deplin stilul său componistic care pendulează între liric şi dramatic, între ludic şi o profundă seriozitate ce defineşte analiza lucidă a societății contemporane realizată prin intermediul resurselor limbajului muzical. De asemenea, am putut remarca soliditatea construcției acestui demers componistic în care Adrian Iorgulescu realizează o încântătoare abordare sonoră a jocului evocat de titlu în care logica specifică acestuia spune că odată ce una dintre piese cade încep să cadă şi restul, acelaşi principiu fiind valabil în orice aspect al vieții în care un detaliu cât de mic se îndepărtează de rigoare şi echilibru poate atrage căderea întregii construcții realizate până în acel moment.

La capătul unui recital ale cărui perspective estetico-semantice au impresionat prin diversitate, putem consemna că membrii Ansamblului Archaeus s-au autodepăşit încă o dată, demonstrându-şi valoarea interpretativă personală şi colectivă într-un excurs muzical ce l-ar fi încântat prin calitatea sa şi pe Liviu Dănceanu, fondatorul formației de muzică contemporană, care probabil în chip nevăzut a vegheat şi acest recital fiind încântat că unul dintre cele mai dragi proiecte ale sale îşi continuă drumul la un înalt nivel artistic.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

TRANSILVANIA – AMERICA

În 22 feb. a.c., la sala *Schaver* a Universității de Stat Wayne din Detroit, Michigan (SUA) s-a desfăşurat un recital de cvartete de coarde, având ca interpreți protagonişti instrumentişti din cadrul orchestrei simfonice din Detroit: Marian Tănău, vioară; Sujin Lim, vioară; Michael Chen, violă, Jeremy Crosmer, violoncel. Sub genericul ”Classical Music from TRANSILVANIA - Bartók & Terényi” programul a cuprins două opusuri semnate de doi reputați compozitori maghiari de sorginte transilvăneană: ***Cvartetul de caorde nr. 5*** de **Béla Bartók** (1881-1945) şi ***Cvartetul de coarde nr. 1*** de **Ede Terényi** (n. 1935).



Caietul-program consemnează: „Compus în 1974, *Cvartetul nr. 1* al lui Terenyi continuă tradiția compozitorilor naționali maghiari, precum Bartók şi Ligetti. Lucrarea este scrisă în cinci mişcări şi include tehnici neobişnuite, melodii ciudate şi imitații de sunete naturale.

Cvartetul de coarde nr. 5 de Béla Bartók are cinci mişcări şi este conceput într-o formă de arc cu o simetrie în jurul mişcării de mijloc, un scherzo scris în stilul ritmic al muzicii populare bulgare, cu o formulă de 4 + 2 + 3. Lucrarea a fost scrisă grație unei comenzi adresate de Elizabeth Sprague Coolidge, pianist american şi mecena al muzicii. Prima audiție publică a avut loc în 1934, în Washington, DC, sub semnătura interpretativă a Cvartetului Kolisch.” (G. B.)

Oscar-urile Operei

După modelul Premiilor Academiei Americane de Film, şi lumea spectacolului de operă a avut inițiativa acordării unor premii de excelență, International Opera Awards, rapid botezate de către public şi mass-media Premiile Oscar ale Operei, având în vedere similitudinile conceptuale şi prestigiul internațional.

Anual, la Londra, primăvara (după o deliberare de mai multe luni) sunt prezentate nominalizările pentru Cel mai bun interpret, Cea mai bună interpretă, Cel mai bun regizor, scenograf, designer de costume etc. etc., premii propuse şi votate (la fel ca la Los Angeles) de reprezentanți ai presei de specialitate şi de cei mai reputați specialişti din lumea operei de pe întreg mapamondul.

Ceremonia de decernare va avea loc anul acesta în splendidul teatru Sadler's Wells, din inima Londrei, fondat în 1683, şi care are astăzi o modernă sală de peste 1500 de locuri. Ceremonia va fi transmisă în direct de BBC3 iar reportaje vor fi realizate de echipe din multe țări ale lumii.

Pentru prima dată în istoria acestor premii (care au recompensat până acum celebrități de primă mărime) în juriul mondial a fost cooptat şi un român, muzicologul prof.univ.dr. Mihai Cosma. Urmare a acestui fapt, am putut afla din timp nominalizările, pe care vi le prezentăm în continuare.



Cel mai bun interpret (voci feminine)
Anna Caterina Antonacci/ Daniela Barcellona/ Sabine Devieilhe/ Rosa Feola/ Asmik Grigorian/ Pretty Yende

Cel mai bun interpret (voci bărbăteşti)
Charles Castronovo/ Alex Esposito/ Brandon Jovanovich/ John Osborn/ Xavier Sabata/ Georg Zeppenfeld

Cel mai bun regizor
Vasily Barkhatov/ Calixto Bieito/ Rodula Gaitanou/ Katie Mitchell/ David Pountney/ Krzysztof Warlikowski

Cel mai bun spectacol (montare nouă)
Barber: *Vanessa*, d. Keith Warner (Glyndebourne)/ Britten: *Gloriana*, d. David McVicar (Teatro Real)/ Janáček: *From the House of the Dead*, d. Krzysztof Warlikowski (Royal Opera House)/ Janáček: *Jenůfa,* d. Katie Mitchell (Dutch National Opera)/ Verdi: *La traviata*, d. Deborah Warner (Théâtre des Champs-Elysées)/ Wagner: *Tristan und Isolde*, d. Dmitri Tcherniakov (Staatsoper Berlin)

Cel mai bun spectacol designer
Paolo Fantin/ Johannes Leiacker/ Rebecca Ringst/ Katrin Lea Tag/ Leslie Travers/ Pierre-André Weitz

Cea mai bună companie de operă
Deutsche Oper am Rhein/ Gothenburg Opera/ Houston Grand Opera/ Opéra National de Paris/ Opera Vlaanderen/ Theater an der Wien

Cel mai bun festival
Festival della Valle d'Itria/ Garsington Opera/ Janáček Brno Festival/ Opera Holland Park/ Prototype Festival/ Ruhrtriennale

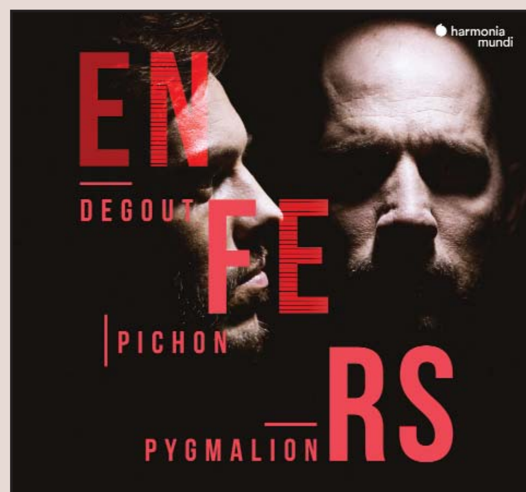


Cel mai bun dirijor
Marc Albrecht/ Myung-Whun Chung/ Diego Fasolis/ René Jacobs/ Michele Mariotti/ Mark Wigglesworth

Cea mai bună orchestră
LA Opera/ MusicAeterna/ Novaya Opera/ Royal Danish Opera/ Royal Opera House/ Staatsoper Berlin

Cel mai bun cor
Bolshoi Opera/ Dutch National Opera/ Opéra de Lyon/ Royal Opera House/ Semperoper Dresden/ Teatro alla Scala

Cel mai bun debut
Julia Burbach (director)/ Maxim Emelyanychev (conductor)/ Ben Glassberg (conductor)/ Thomas Guggeis (conductor)/ Joana Mallwitz (conductor)/ Zou Shuang (director)



Cel mai bun tânăr solist
Julien Behr/ Benjamin Bernheim/ Jodie Devos/ Kangmin Justin Kim/ Soraya Mafi/ Siyabonga Maqungo/ Amanda Woodbury/ Marina Viotti

Cel mai bun spectacol în premieră absolută (lucrare nouă)
Beecher: *Sky on Swings* (Opera Philadelphia)/ Benjamin: *Lessons in Love and Violence* (Royal Opera House)/ Debussy/Van Parys: *Usher* (Staatsoper Berlin)/ Kurtág: *Fin de partie* (Teatro alla Scala)/ Langer: *Rhondda Rips It Up!* (Welsh National Opera)/ Larcher: *Das Jagdgewehr* (Bregenz Festival)/ Raskatov: *GerMANIA* (Opéra de Lyon)/ Wainwright: *Hadrian* (Canadian Opera Company)

Cea mai bună operă redescoperită (opera rara)
Donizetti: *L'Ange de Nisida* (Opera Rara)/ Goldschmidt: *Beatrice Cenci* (Bregenz Festival)/ Hasse: *Artaserse* (Pinchgut Opera)/ Mascagni: *Isabeau* (Opera Holland Park)/ Paderewski: *Manru* (Polish National Opera)/ Stanford: *The Travelling Companion* (New Sussex Opera)/ Tate: *The Lodger* (Stadttheater Bremerhaven)/ van Gilse: *Thijl* (Utrecht Student Orchestra)



Cel mai bun disc (recital)
Javier Camarena: *Contrabandista* (Decca)/ Max Emanuel Cencic: *Porpora Arias* (Decca)/ Stéphane Degout: *Enfers* (Harmonia Mundi)/ Elsa Dreisig: *Miroir(s)* (Erato)/ Anita Rachvelishvili: *Anita* (Sony)/ Stuart Skelton: *Shining Knight* (ABC Classics)

Cel mai bun disc (operă completă)
Dean: *Hamlet* (Opus Arte)/ Halévy: *La Reine de Chypre* (Palazzetto Bru Zane)/ Monteverdi: *Il ritorno d'Ulisse in patria* (Soli Deo Gloria)/ Rossini: *Semiramide* (Opera Rara)/ Verdi: *Giovanna d'Arco* (Decca)/ Wagner: *Die Meistersinger von Nürnberg* (Deutsche Grammophon)



Educație & impact
English Touring Opera/ Festival d'Aix-en-Provence/ Komische Oper/ Opéra de Lyon/ Pittsburgh Opera/ Umculo Cape Festival

Premiul publicului (votat online de melomanii din întreaga lume)
Ildar Abdrazakov/ Sarah Connolly/ Michael Fabiano/ Vittorio Grigolo/ Thomas Hampson/ Barbara Hannigan/ Ana María Martínez/ Sonya Yoncheva

George Bălan – 90

Muzicologul George Bălan ocupă un loc privilegiat în galeria maeştrilor care au îndrumat generaţii de studenţi la Conservatorul bucureştean, dar şi în memoria acelora care i-au citit cărţile şi au asistat la conferinţele sale dedicate înţelegerii muzicii (de la Ateneu, Sala Palatului, Palatul Cotroceni). Născut la



Turnu Măgurele în 11 martie 1929, domnia sa a urmat studiile Facultăţii de *Litere şi Filosofie*, ale Conservatorul *Ciprian Porumbescu* şi ale Facultăţii de *Teologie* din Bucureşti, obţinând titlul de *"Doctor în Filosofie"* la Universitatea *Lomonosov* din Moscova (1960). De-a lungul timpului s-a remarcat prin abordarea interdisciplinară a temelor dezbătute, prin formaţia sa enciclopedică, prin maturitatea şi rafinamentul analitic, prin libertatea interioară şi angajarea spirituală. Activitatea didactică – însumând peste două decenii la catedra de *Muzicologie* a Conservatorului bucureştean, unde a predat disciplina *Estetică* -, s-a îmbinat armonios cu aceea de autor a numeroase volume valoroase, pe care spaţiul restrâns nu ne permite să le menţionăm integral. Amintim totuşi câteva cărţi ale maestrului Bălan, publicate în ţară: *Muzica – temă de meditaţie filosofică* (1960); *Enescu – mesajul, estetica* (1959-1960); *Gustav Mahler* (1962); *Sensurile muzicii* (1965); *Înnoirile muzicii* (1966); *O istorie a muzicii europene* (1975); *Nebănuitul Eminescu (*1975); *Demnitatea melomanului,* purtând subtitlul *O introducere în disciplina care face din orice meloman al treilea creator al muzicii* (2013). Până în 1977, anul în care a plecat definitiv din România, a susţinut numeroase conferinţe de succes destinate iniţierii muzicale şi cultivării gustului estetic al auditorilor din săliile de concert. A continuat demersul ”ascultării conştiente a muzicii” şi în Germania, unde a înfiinţat şcoli speciale şi Fundaţia Internaţională de *Musicosophie,* cu sedii în multe ţări europene şi în America de Sud. Pentru generaţiile de studenţi pe care le-a îndrumat cu pasiune şi devotament, George Bălan rămâne un exemplu de pedagog, de artist şi intelectual erudit, capabil să prezinte şi să reevalueze arta sunetelor mereu din noi perspective. Promoţia '72 considera cursul de estetică (de la ora 8 dimineaţa), un adevărat privilegiu, o sărbătoare dedicată muzicii, culturii, filozofiei şi libertăţii spirituale. Graţie formaţiei umaniste şi inegalabilului său talent oratoric, George Bălan fascina auditorii cărora li se adresa, fie că era vorba de studenţi sau melomani. Prezenţa sa luminoasă ne sugera o Ariadnă înveşmântată somptuos în firul ei călăuzitor, pasionată să descopere esenţialul şi caracteristicul creaţiilor evaluate. Seminarul de *Estetică* reprezenta o modalitate originală, interdisciplinară de tratare a temelor legate de muzică, pe care, ilustrul pedagog le aborda în conexiune cu literatura, artele plastice, filosofia, istoria şi civilizaţia. Vorbea despre cuceririle spiritului, despre lumina care transfigurează totul, schimbând chiar şi răul în bine. La aniversarea celor 90 de ani, îi transmitem maestrului George Bălan întreaga noastră admiraţie şi recunostinţă pentru rolul esenţial pe care l-a avut în formarea noastră profesională şi umană.

Alexandru Bădulescu - 90

În 20 februarie 1929, în satul Dara, judeţul Buzău, vedea lumina zilei Alexandru Bădulescu, personalitate polivalentă şi respectată, care activează cu devotament şi abnegaţie de mai bine de 7 decenii în slujba muzicii şi culturii prahovene. Parcursul profesional al domniei sale – de la învăţător, director de cămin cultural, dirijor de cor, profesor de muzică în comuna Pietroasele, la doctor în muzicologie şi coordonator al secţiei de cultură a regiunii Ploieşti (mai târziu a judeţului Prahova) -, este semnificativă pentru activitatea neobosită desfăşurată cu profesionalism şi tenacitate în toate instituţiile unde a lucrat. Domnia sa nu doar a avut iniţiative excepţionale legate de cultura şi arta muzicală românească, dar a găsit şi modalităţile de a le pune în practică cu rezultate benefice, chiar dacă a trebuit să depăşească adeseori bariere şi dificultăţi ce păreau a fi insurmontabile. Realizările sale de excepţie îmbină contribuţiile muzicologice, cu numeroasele realizări în cultura prahoveană şi naţională precum: organizarea unor evenimente artistice (concerte, concursuri muzicale, în care un loc de frunte îl ocupă Concursul Naţional de Interpretare *Paul Constantinescu*), iniţierea unor

manifestări culturale în cadrul muzeelor din Ploieşti şi din judeţul Prahova, a cursurilor de măiestrie dedicate tinerilor dirijori, înfiinţarea unor muzee şi edificii culturale în judeţ, omagierea unor personalităţi artistice de frunte, organizarea unor întâlniri cu muzicieni, scriitori şi poeţi, participarea la numeroase conferinţe, mese rotunde, lansări de carte şi de CD-uri, simpozioane prestigioase organizate în ţară (menţionăm prezenţa sa constantă la ediţiile Simpozionului Internaţional *George Enescu*, de la UCMR). Imensa activitate a domniei sale, entuziasmul şi puterea de muncă fără egal, devotamentul faţă de nobila misiune asumată în postură de slujitor al muzicii şi culturii naţionale nu poate fi evocată decât parţial. Poetul Paul Valéry spunea că toate poemele scrise vreodată ar putea fi atribuite unui singur poet atemporal, nimeni altul decât spiritul creator. Personalitatea complexă şi activitatea prodigioasă a ilustrului reprezentant al culturii prahovene şi româneşti ne face să apreciem cum se cuvine valoarea excepţională şi inegalabilul spirit creator al domniei sale. În activitatea sa bogată, cărturarul şi artistul generos s-au întâlnit şi au colaborat cu specialistul riguros, cu organizatorul eficient şi entuziast, cu criticul muzical, cu slujitorul neobosit al culturii. În întreaga sa existenţă, arta



condeiului s-a împletit armonios cu arta predării, cu iniţierea şi coordonarea pasionată a numeroase instituţii şi evenimente culturale.

Omul. În cazul profesorului Alexandru Bădulescu, totul este energie, viaţă, mişcare, flacără, tumult. Mereu zâmbitor, entuziast, activ, competent, însufleţit de iubire şi încredere în semeni, acesta a avut întotdeauna o atitudine pozitivă, armonioasă şi prietenoasă. Generozitatea sa proverbială a fost demonstrată de-a lungul timpului faţă de prieteni, de discipoli, de colaboratori, faţă de oameni de rând, dar şi faţă de neprieteni. În tot ce a întreprins, a pus gând şi suflet, ştiinţă şi generozitate, pasiune, talent şi dăruire. Profesorul Al. Bădulescu nu este doar un om; este o instituţie culturală atotcuprinzătoare.

Autorul. Lucrările sale impresionează prin competenţă şi seriozitate, prin bogăţia documentării, prin creativitate. În tot ce a publicat există o combinaţie fericită de har şi minte clară, cuprinzătoare, sintetizatoare, remarcabilă prin puterea de intuiţie şi de prelucrare a datelor.

Talentul este punctul de plecare în creaţie**,** în educaţie şi în orice domeniu de activitate. Pentru profesorul Bădulescu, talentul reprezintă o problemă de adâncime şi de responsabilitate, o stăruinţă îndârjită, răbdătoare, entuziastă şi cinstită, o cauză tenace pentru atingerea unui nivel cât mai înalt în zborul însufleţirii**.** Talentul, alături de alte multe calităţi ale sale, l-a menţinut tânăr, teafăr şi optimist.

Oratorul. Pe lângă avantajul de a scrie frumos, domnul Bădulescu posedă calităţi oratorice de excepţie, fiind un inegalabil vorbitor, înzestrat cu har şi cu un timbru vocal particular, inconfundabil. În spatele armoniei vorbelor se ascunde multă înţelepciune precum şi o armonie de gândire şi de simţire, care merge în acelaşi pas cu ritmul cuvintelor. Discursurile sale farmecă, emoţionează, conving, cuceresc prin verva scânteietoare şi prin firescul exprimării. Îmbinând adevărul cu metafora, ştiinţificul cu liricul, discursurile sale se remarcă prin acurateţe şi stil, prin eleganţă, rigoare şi creativitate, dezvăluind vocaţia umanistă a oratorului.

Umanistul. De-a lungul vremii, domnul Bădulescu şi-a dedicat toate forţele slujirii culturii şi muzicii româneşti. Umanistul şi omul de cultură au militat permanent spre o largă arie de cunoaştere şi cuprindere, spre multilateralitate. În peisajul cultural românesc, maestrul Al. I. Bădulescu reprezintă o sinteză unică, foarte rar întâlnită: **profesionist**, cu o documentare remarcabilă, investigând exhaustiv domeniile de care s-a ocupat; **artist,** ştiind să îmbrace gândirea şi simţirea într-un chip impresionant, în care căldura sentimentelor se îmbină fericit cu frumuseţea imaginilor şi cu vigoarea cuvintelor; inegalabil **manager cultural**, având darul competenţei, al sintezei şi al construcţiei armonioase; **gânditor**, căutând răspunsuri unor probleme importante legate de fenomenul cultural pe o perioadă de mai bine de 7 decenii.

Profesorul Alexandru Bădulescu este o carte de vizită care cinsteşte nu doar numele său, ci şi al judeţului Prahova, al muzicii româneşti, al UCMR, al Muzeului *Paul Constantinescu* din Ploieşti, al Muzeului *Peleş* din Sinaia. De aceea, la aniversarea vârstei de 90 de ani şi a 7 decenii de activitate fructuoasă, în faţa sa, ne închinăm cu nemărginită admiraţie şi recunoştinţă.

Pagini de **Carmen MANEA**

Memorabilă întâlnire cu maestrul György Kurtág

Miercuri, 30 ianuarie a.c., paşii ne-au purtat, pe mine şi pe Aura Twarowska – filomela Banatului –, la Budapesta, la Budapest Music Center, la o inedită şi emoţionantă întâlnire cu maestrul György Kurtág şi soţia sa, pianista Márta Kurtág. Trecuseră mai bine de zece ani de la prima şi ultima noastră regăsire fizică, la Lugoj, în cetatea lui Ioan Vidu, unde corifeului muzicii europene de avangardă i se conferise titlul de Cetăţean de Onoare. O atmosferă electrizantă, emoţionantă, cu o fastuoasă ceremonie de acordare a titlului de *doctor honoris causa* al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti (cu prezenţa staffului prestigioasei instituţii academice în sala profesorală a Colegiului „Coriolan Brediceanu" – fapt unic în analele desfăşurării unui asemenea eveniment, manageriat cu har şi pricepere de actualul primar al urbei). Era o regăsire tardivă a oraşelului natal, în care văzuse lumina zilei, în 19 februarie 1926, o retrăire a mirificei copilării, într-un burg de o pilduitoare unicitate, o citadelă cu vocaţia europeană a multiculturalităţii şi a armoniei etnice şi interconfesionale. Ne-am reamintit spusele maestrului, rostite cu nedisimulată falǎ lugojană, prin care se autodefinea ca intelectual format, la venerabilul colegiu lugojean, în limba lui Eminescu. O mărturisire care a avut darul să contrarieze şi chiar să bulverseze lumea muzicală occidentală, ai cărei reprezentanţi aflau cu surprindere, pentru prima oară, detalii despre matricea spirituală a marelui creator. Un artist care refuză artificialele şi anostele etichete, ce cu greu poate fi definit, caracterizat şi încadrat în corsetul unei epoci sau stil. De altfel, pentru publicul larg european, nu există certitudinea cărei etnii îi aparţine: evreiască, română, germană, maghiară sau franceză, maestrul întruchipând prototipul bănăţeanului autentic. Recenta premieră a operei *Fin de Partie*, un adevărat testament (versiune dramaturgică după piesa omonimă a lui Samuel Beckett), în 15 noiembrie 2018, pe scena de la Teatro alla Scala, a marcat încă o dată universalitatea şi actualitatea mesajului creatorului lugojean, viitoarele montări (anul acesta, la Dutch National Opera din Amsterdam şi la Paris) trezind deja un uriaş interes din partea publicului meloman.


Aura Twarowska, Márta Kurtág, Constantin-Tufan Stan, György Kurtág

În amintirea mirificelor momente trăite la Lugoj, în primăvara lui 2008, când maestrul, avântat, victorios, cu o febrilitate adolescentină, în vârful turnului Catedralei Greco-Catolice, privise cu nesaţ, ca în anii copilăriei, panorama vechiului târg, primarul Lugojului ne-a delegat cu transmiterea unui mesaj de felicitare, cu prilejul apropiatei aniversări a celor 93 de ani. Unul din cele mai sensibile momente retrăite a fost, poate, amintirea legată de praznicul marii sărbători Pascale, când maestrul Kurtág obişnuia să bată toaca, alături de tovarăşii săi de joacă (evrei, români, germani şi maghiari – toaca reprezentând o fascinaţie şi pentru copiii de altă etnie!), la Biserica ortodoxă cu hramul „Adormirea Maicii Domnului" şi la Catedrala unită. În mod uimitor, aflându-ne în curtea familiei Teleman, de pe strada Xenopol, unde maestrul petrecuse, alături de familia sa, câţiva frumoşi ani din perioada gimnaziului, fiica distinsei familii a avut fericita inspiraţie de a coborî din pod şi a instala o toacă şi a-şi exersa talentul de percuţionistă, anunţând, parcă, apropierea Marelui Praznic. Darul de preţ oferit, la ceremonia acordării titlului de *doctor honoris causa* – partitura unei capodopere: *Colinda-Baladă op. 46, în amintirea profesorului nostru Felician Brînzeu* –, şcolii care l-a format, prof. Pia Brînzeu (nepoata charismaticului său dascăl de limba şi literatura română) şi subsemnatului („ca cercetător asiduu, care, prin mii de dificultăţi, ai găsit şi ai scos la iveală trecutul oraşului nostru, dar şi trecutul meu uitat"), cuprindea, în structura aparatului orchestral, şi o toacă! În sufletul unui genial evreu lugojean vibrau dulcile, inimitabilele, angelicele sunete de toacă, nemurite de Victor Vlad Delamarina în *Toaca la Lugoj*: „Toc! Ticotoc! Toc! Ticotoc!"

La mulţi şi fericiţi ani, Maestre!

Constantin-T. STAN

Impresii despre volumul „Preocupările noastre comune" de Daniel Prallea-Blaga

De obicei, profesorii, mai ales cei universitari, sunt distanţi faţă de elevi, respectiv, faţă de studenţi. Implicarea în acţiunile celor tineri se produce foarte rar. Timpul domnului Daniel Prallea-Blaga, de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, nu pare a fi drămuit, din contră, este dedicat cu plăcere studenţilor pentru a-i îndruma nu doar în teatrul liric, ci şi în alte arte, dacă observă chiar minime înclinaţii ale discipolilor săi pentru poezie, pictură sau realizarea unor colecţii. Aşa s-a născut „Culegerea de poezii, portrete şi scene lirice", adică „Preocupările noastre comune" sub bagheta domnului profesor, la Editura „Amurg sentimental", luându-şi drept colaboratori pe câţiva dintre ciracii săi. Efortul s-a dovedit considerabil şi multiplu, dar satisfacţia promovării frumoşilor şi talentaţilor săi elevi este pe măsură. Poeţii

cuprinşi în această carte a debutanţilor sunt aceiaşi cu participanţii la realizarea operei *Dido şi Aeneas* de Henry Purcell, sub regia aceluiaşi neobosit şi bine intenţionat dascăl Daniel Prallea-Blaga.

În această intervenţie urmărim decât proiectarea talentului lor în versuri. Iat-o pe Diana-Florentina Alexe, poetă selenară, (luna, legământ selenar, noaptea, stelele străluce, amurg...), îndrăgostită de-un bărbat, îndrăgostită de iubire, folosind versuri lungi, ample, cuprinzătoare ale unei dorinţe amânate, cu imagini vizuale deosebite („când luna grea s-o dezmierda sub stelele străluce", „şi dezmierdaţi o noapte-ntreagă/ de raze-atât de selenare..." Descoperim formulări promiţătoare: „M-ai durut şi m-ai mângâiat,/ Refren frumos cu ochi căprui.../ Din ochii tăi mă modelam sub forme lungi/ De infinit... (Simţiri, 11)

Ramona Corbu este o feministă. În concepţia ei „Femeia (e) o torţă de iubire ce arde pe altar neîncetat/ Aşa eşti tu, femeie, dulce, suavă Primăvară/ Ce vrea să dăruiască din suflet pentru suflet, tot/ Eşti Mamă şi Soţie sau poate doar o tânără copilă/ Din dragoste şi din dorinţă



se converteşte în păcat/ Aşa eşti tu, femeie, emoţie zglobie, căldură şi lumină/ Din viaţa ta o altă viaţă vrei să naşti şi te jertfeşti/ Ca o regină te-ncoronezi cu titlul cel mai important/ Alegi să fii cuvântul cel mai rostit din lume... MAMĂ !!!"(Aşa eşti tu, femeie!!!)

Pentru Ovidiu-Andrei Hâncu „Când tu râzi, inima-mi tresară,/ Când tu plângi, ea suspină,/ Vino-n visul meu diseară/ Şi fă-mi dimineaţa mai senină... (Visul) Poetul foarte tânăr are lumină în condei, totuşi, în subsidiarul versului său se simte un gol: „ Cât ne mai bate inima tare/ Să ascultăm suave melodii/ Să pătrundem în visare/ Cât putem, cât suntem vii."(Lumina)

Adrian Rădulescu se manifestă „dur" faţă de femeie. Se arată atât de lezat în sentimente, încât se referă la partenera cu care-şi petrece timpul într-o după amiază a avea sufletul-beci, molimă ce arde, cuvinte seci, false reverii...(Când voi pleca)

Atitudini diferite, aşa cum este firesc, talent incipient care are nevoie de stăruinţă în cultivarea lui cum s-a procedat şi în şlefuirea vocii de altistă sau de soprană, de tenor sau de bas.

Toţi aceşti „nebuni ai marelui oraş", frumoşi şi multiplu-talentaţi se cultivă sub bagheta profesorului Daniel Prallea-Blaga pentru scenă, element definitoriu al teatrului, sub orice formă s-ar manifesta el, ca, de altfel, şi pentru o altă artă – poezia. Au în vedere, de asemenea, teatrul vieţii cu diversele lui etape. Ca oameni ai spiritului cultivat, artiştii dirijaţi de profesorul lor îşi imaginează că există binele undeva în Univers, dar, mai ales foarte aproape: „ Lăsaţi-mă să cânt în Ţara Mea,/ Voi toţi care îmi staţi doar împotrivă,/ În graiul dulce şi-atât de românesc/ După cum ştiu şi cred că este bine.// Lăsaţi-mă să cânt mereu în limba mea/ Aceeaşi dragoste să port în inimă şi-n suflet,/ Să-mi plâng trecutul, tot ce-am avut cândva,/ Dorul de ROMÂNIA, frumoasă şi stăpână..." (Ramona Corbu, Lăsaţi-mă să cânt)

Dar poeziile cu vers lucrat, rafinat, cu adevărat şlefuit sunt sonetele lui Daniel Prallea-Blaga, pe care domnia sa le numeşte „Sonete nicidecum perfecte". Ele sunt alcătuite după schema dantescă, de data aceasta. Ideatic, sunt rupte din talent, cultură, din iubire, din prietenie, din îmbinare a artelor, din spirit, vis şi modestie, din realitate... Maestrul artelor modelează cuvântul pentru a fi perfect: „Sunt lutierul, sonetistul – / Remodelând CORPUL IUBIRII/ Sunând viorile simţirii – / Transform în ARTĂ – Universul // Te lasă-n mâna mea măiastră/ Încrede-te-n arcuşul suplu/ Cu trup şi suflet să-mi fii cuplu/ Duetului din viaţa noastră// ACORDUL dă-mi-l din mulţime/ De vise tandre-n armonie,/ Din cunoscuta simfonie// Recompunând aceleaşi ştime –/ În felul nostru unic sună/ Eterna rezonanta strună!" (Sonetul VIII) Da. Constatăm cât de distinsă, delicată, diafană (sunt sinonime, dar ce contează!) este poezia domnului Daniel Prallea-Blaga, pentru că aşa a promis şi pentru că nu poate altfel: „Îţi scriu despre iubire, Doamnă,/ Ce amiciţia îţi îndeamnă/ Să ducă dorul meu departe/ Purtat prin vers din astă carte ..." (Sonetul I) Iubita este perfecţiunea însăşi: „O umbră scriu pe dalba-ţi gură/ Cercel cu litere-n ureche/ Mătasea filei ne desparte...// Cum să descriu a ta făptură/ Ce doar oglinda-i-e pereche/ Şi-i nepereche între arte? "

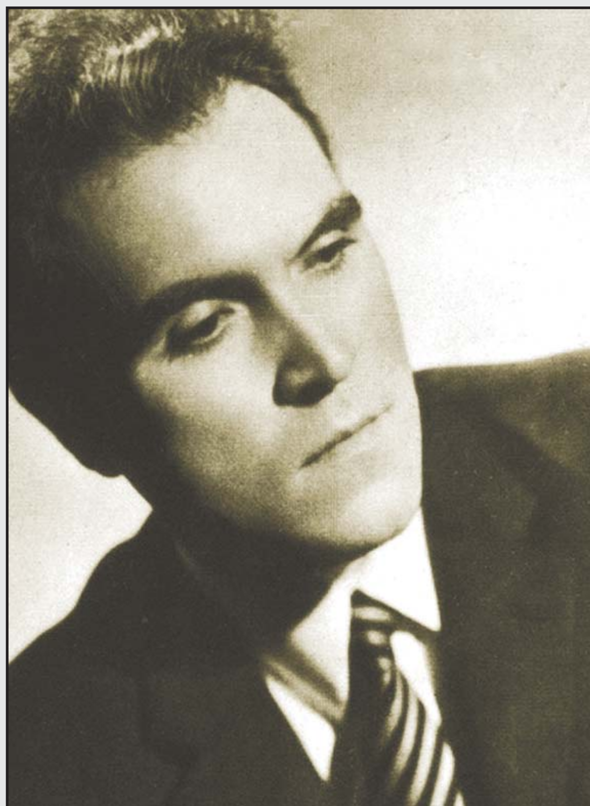
Fotografiile expuse sunt bine lucrate, model de artă fotografică. Iar spectacolele pentru care se depune atâta efort sunt gratuite. S-a ajuns la această manieră de lucru, de cultivare a publicului spectator prin artă adevărată. Se încearcă o contracarare a zgomotoaselor spectacole ale perioadei contemporane susţinute de tobe, surle şi trâmbiţe, de alămuri ca la bâlci. Dar pentru asemenea întruniri cu zeci de mii de suflete, uneori pe câte o ploaie torenţială, se plăteşte foarte mult. Orice mărginaş al altei culturi este acceptat la noi pe scene foarte bine amenajate. Aşa a evoluat omenirea..., de la luptele cu gladiatori, la... altceva. Şi totuşi, cartea prezentată acum are succes printre cei cu simţul estetic foarte dezvoltat, printre cei cărora le place frumosul nezgomotos. Mulţumim domnului profesor pentru tot efortul depus! La fel tinerilor studenţi azi, mâine – artişti celebri ai scenei lirice naţionale şi, poate, poeţi la aceleaşi cote...

Cleopatra LUCA

Adio, Doru Popovici!

Este incredibil să ne aflăm loviți puternic de crivățul unei veşti năpraznice. Da, trebuie să acceptăm că **DORU POPOVICI**, membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Membru al Societății Internaționale de Compoziție SACEM din Paris, nu mai face parte din lumea vie a muzicii. S-a stins o stea de primă mărime, ce strălucea pe firmamentul viselor unui destin nepereche. I-am urmărit drumul, plin de evenimente, de-a lungul celor peste opt decenii de existență. Greu să credem că ne-a părăsit pentru totdeauna, că darurile sale minunate sunt acum învăluite de negură.

Personalitate complexă, compozitor, scriitor, profesor, critic muzical, muzicolog şi radiofonist, Doru Popovici face parte din generația marilor creatori şi gânditori ai secolului XX. Născut la Reşița acum aproape nouă decenii, începe propria existență cu dorința profundă de a intra în lumea muzicii. Cele dintâi studii muzicale care îi deschid propriile orizonturi vor debuta cu primii săi dascăli, Jaroslav Lang şi Eduard Pavelka. În continuare, personalitatea sa muzicală s-a format apoi la Conservatorul Municipal din Timişoara, în 1942, , în particular, sub îndrumarea lui Liviu Rusu (armonie, contrapunct, forme muzicale), pornind către Bucureşti, la Conservatorul "Ciprian Porumbescu", unde a fost discipolul lui Mihail Jora, Mihail Andricu, Theodor Rogalski, Marțian Negrea, Paul Constantinescu şi Zeno Vancea. S-a perfecționat, ca urmare a studiilor în Germania, la Darmstadt (1968), cu György Ligeti, Erhard Karkoschka, Günter Becker şi Christoph Caskel. Viitorul său conturează devenirea unui muzicolog de mare clasă, intransigent şi imparțial, al cărui discurs inspirat a marcat creşterea din anii primari până la maturitate, devenind mai târziu un călăuzitor al şcolii de creație în contemporaneitate, promovând cu însuflețire destinele muzicii româneşti, compozitorilor români, colegi de generație şi ale interpreților tineri pentru care arta este a doua natură. Simbol al artei muzicii, colaborator permanent al Radiodifuziunii Române, în ultimii ani a onorat prin prezența sa posturile de Radio România Cultural şi Muzical, cu emisiuni a căror tematică se inspira din Lucrări instrumentale şi Corespondențe Spirituale, emisiuni de adâncă profunzime şi împărtăşire muzicală, poetică, de cultură românească şi universală. Pentru ascultătorii săi, Doru Popovici a fost vocea blând curgătoare care-şi manifesta vehemența pe aceeaşi frecvență şi lungime de undă cu bucuria. Era vocea imparțialității, a apartenenței la spiritualitatea geografică românească, fără condiționări sau interdependențe, în general fără nici un fel de rezerve în a-şi exprima părerile, opiniile şi crezul. După cum singur declara la maturitate, cu mândrie combativă: "am fost **anti** şi pe vremea comuniştilor, sunt şi acum".



Profesor asociat la Universitatea Națională de Muzică şi la Universitățile particulare "Luceafărul" şi "Spiru Haret" din Bucureşti, cunoaşte generații întregi de viitori interpreți sau creatori, pe care-i îndrumă consecvent spre universul muzicii româneşti. A publicat mii de studii, articole, cronici, recenzii în toate ziarele de mare tiraj şi în revistele de specialitate (muzicale şi literare) din toată țara, fiind considerat recenzentul "numărul 1" al manifestărilor editoriale româneşti. În muzicologia românească, ctitor al originalității literare şi creatoare lansează ideea de interviu tematic, al dezbaterilor istorice cu Dimitrie Cuclin ca memorialist ("Falimentul verde") sau de corespondență estetică cu Ion Piso ("Antifonarul epistolar") şi scriitor de monografii (Nicolae Kirculescu, Mircea Popa, Nicolae Brânzeu, Ruxandra Donose, Miltiade Nenoiu). Doru Popovici este, după cum l-a numit în trecut Zeno Vancea, "ultimul zimbru", al epocii. În acest fel se impune ca reprezentant de seamă şi totodată promovator asiduu al generației sale, menținând starea de forță culturală românească prin discursul său fluent, prin condeiul inspirat, prin muzica sa adânc şi pozitiv naționalistă, prin însăşi existența sa înrădăcinată în felul românesc de a fi. Istoriograful Viorel Cosma sintetizează în magistralul său LEXICON - **Muzicieni din România**: *"Drumul creator al lui Doru Popovici a mers – timp de o jumătate de veac – într-un perfect paralelism între compoziție şi muzicologie, între literatură şi critică muzicală, iar după 1990 cu accente mai pronunțate şi spre pedagogie... Dacă până către 1975 – 1980 a manifestat o atenție sporită către muzica de operă şi simfonică, ulterior s-a orientat mai mult spre muzica vocală, corală şi camerală".*

"Am pledat şi pledez pentru o creație înrădăcinată în spiritualitatea românească - mărturisea Doru Popovici - cu o întrepătrundere între tradiție şi inovație, întru etic şi estetic şi cu teme majore. Pledez pentru protecție socială, pentru cultură şi pentru răspândirea preceptelor christice."

"Sensibil la majoritatea curentelor estetice avangardiste la limbajele, sonore îndrăznețe – comentează în Lexicon, Viorel Cosma - *Doru Popovici a trecut printr-o fază de dodecafonism autohton, printr-o sinteză serial bizantină, printr-un limbaj tono-modal, nefiind străin de influențele impresioniste şi expresioniste, pe care le-a subsumat adeseori diatonicului modal de esență folclorică românească."*

Ca muzicolog a dorit să teoretizeze, în prima etapă a vieții, experiențe şi cuceriri de compozitor privitoare la muzicile Evului Mediu şi Renaştere. În componistică se simte stilul poetic din care însă nu lipsesc accente sociopolitice ale complexei sale personalități creatoare. Considerăm că Doru Popovici, maestru care a dăruit țării

sale multe capodopere, nu este încă suficient de binecunoscut. Creaţiile sale componistice pe de o parte, scrierile sale muzicologice şi literare, de altă parte, ne dezvăluie un artist bogat prin cultura şi măiestria cu care ne-a cucerit, cu o forţă de muncă ce nu-şi află egalul printre contemporani. Totodată, pentru cel ce ştie cum este alcătuită, din metal preţios, personalitatea ilustrului artist, descoperă un temperament ardent, capabil de inspiraţii multiple în domeniul dramaturgiei muzicale şi poeziei, urcând mereu spre înalt, capabil să sufere stările nefericite ale drumului Golgotei, dar şi să intuiască frumuseţile paradisiace oferite de ceasurile reveriilor. De-a lungul deceniilor, preocupările sale de creator s-au îndreptat către genuri şi ţeluri diferite, fie muzică de cameră, instrumentală, vocală, corală, muzică de orchestră ori destinată scenei de operă. Inspiraţia spiritual artistică a trecutului nostru, investiga pentru el adevărurile credinţei creştine prin implicarea în bizantinism.

Privim cu admiraţie suita muzicii destinată Operelor ce au urmat primelor două compoziţii de tinereţe, **Prometeu, Mariana Pineda. Nunta**, op. 30, **Interogatoriul din zori** op. 47; **Noaptea cea mai lungă**, op.52; **Statornicie**, op. 102, libret propriu; **Prostituata**, op. 145; **Întâlnire cu George Enescu**, op154; **Giordano Bruno**, op.155, ultimele patru lucrări pe libret propriu. O viziune proprie a atras ascultătorii către numeroasele lucrări vocal-simfonice :**Porumbeii morţii, În marea trecere, Patria mea, Omagiu lui Palestrina**, **In memoriam poetae Mariana Dumitrescu, Cântec de speranţă şi rezidire, Va fi odată…**

Muzică simfonică – Simfoniile sale aparţin căutărilor creatorului, preţuind retrospectiv gândirea premergătorilor îmbinată cu propria viziune cu sensurile unor fapte în ce priveşte perspectiva viitorului. Ecourile tematice luminează istoria omenirii, sensurile unor atitudini memorabile, fără ca prin aceasta Doru Popovici să cultive modalităţi programatice. Dacă nu a ignorat nuanţele modale ale melosului, structurile formale şi de limbaj orchestral în simfonism, a aşteptat revelaţia adevărurilor prezentului, valabil în continuare pentru el în contemporaneitate. Fiecare simfonie este un capitol existenţial, o filă scrisă în jurnalul de creator al compozitorului. Cine a citit parcursul celor patru simfonii, astfel cercetate, capătă deja o temelie necesară în cunoaşterea împlinirii artistului. Trecerea în timp aduce mereu ceva nou, audiţia convinge şi impune personalitatea oglindită în partitură. **Poem bizantin, Simfonia I; Simfonia II, "Spielberg"; Codex Caioni; Simfonia III-a Bizantină; Simfonia IV-a, Nicolae Iorga; Pastorale din Oltenia;Pastorale din Transilvania.**

Amintim din creaţia instrumentală camerală: **Frescă bizantină; Sonata bizantină; In memoriam Tristan Tzara.** lucrări corale, piese vocale, numeroase piese inspirate de poeţi români, muzică religioasă **(Învierea Domnului), Madrigale, lieduri.** Totodată, muzicologia, ca şi scrierile literare, întregesc peisagistica, elaborările oferind imagini de originalitate surprinzătoare a subiectelor abordate. Muzicologul Viorel Cosma caracterizează astfel aceste scrieri în volumul citat anterior, al acestui gen particular de literatură: *"Uşurinţa mânuirii condeiului de compozitor muzicolog, scriitor şi critic muzical l-a singularizat pe acest frecvent creator contemporan, ancorat în mişcarea noastră culturală cu o forţă şi o putere de muncă surprinzătoare."* A prezentat comunicări ştiinţifice în ţară şi peste hotare, fiind distins pentru valoarea susţinerilor publice pe întreg teritoriul european. În acelaşi timp a fost Preşedinte al Societăţii Muzica din Bucureşti (1972), fiind distins cu Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România (1953; 1969; 1972; 1975; 2004), cu Premiul Uniunii Compozitorilor din Jugoslavia, cu Premiul **Pro Muzica** al Radiodifuziunii Ungare (1971) cu Premiul Academiei Române şi distins cu titlul de Comandor al Republicii Italiene.

Mi se pare imposibilă o atât de mare pierdere, acum când cunoaştem suferinţa despărţirii. Chiar dacă noi vom mai vorbi despre respectul faţă de artist, posibil de identificat de la detaliu şi până la ansamblul unei vieţi, cum vom îndrăzni să-i pronunţăm numele, să-i ascultăm înregistrările, în cartea de aur a muzicii româneşti, rămase mărturie, fără a şterge lacrima tristeţii fără seamăn a unei lumini întunecate de tragic, a unei flori care nu mai există. Cum să avem puterea să pronunţăm **„adio Doru Popovici"**, când tăcerea ne învăluie cu faldurile sale cernite...

Grigore CONSTANTINESCU

In memoriam Doru Popovici

Am scris cândva în presa muzicală că dacă nu ar fi existat Doru Popovici, ar fi trebuit să fie inventat. Este o frază ce am putea-o prelua ca *motto* al acestei evocări.



Nu îi voi pomeni şi dezvolta biografia artistică, lucru la îndemâna oricui interesat de subiectul muzicii contemporane româneşti. Doru Popovici ne-a lăsat o voluminoasă producţie de partitură, eseuri şi critică muzicală care îmbracă câteva bune decenii de mărturie despre tot ce s-a întâmplat în viaţa noastră muzicală, la care acesta a participat activ, fiind întotdeauna prezent.

Venit din România de Vest şi vlăstar al unei familii de intelectuali şi muzicieni de seamă, Doru Popovici s-a afirmat în mod strălucit în generaţia sa de muzicieni, care după anii 1950 au pus bazele unei expansiuni fără precedent a capacităţii şi talentului creator românesc în cultura muzicală internaţională a acestei perioade de maximă efervescenţă. Este vorba despre o raliere substanţială şi originală a creaţiei

muzicale româneşti la principalele tendințe ale modernismului perioadei respective, cu apariţii de certă valoare creativă, ducând uneori până la tulburătoare singularităţi...

În generaţia sa de compozitori, Doru Popovici s-a afirmat prin vocea sa pătrunzătoare şi non-conformistă, prin protestul împotriva pompierismelor şi anacronismelor rezistente în mentalitatea unei epoci în care toate "ismele" şi mai ales paseismul stilistic se manifestau în mai toate formele de artă împotriva cărora D.P. s-a manifestat cu vehemenţă. În felul său, devenise un fel de porta-voce a celor mai actuale orientări din avangarda muzicii acelor ani şi apariţiile sale fie în public, fie în presă, fie în radio şi televiziune produceau stupoare şi scandal! Pe bună dreptate, evident, într-o epocă de „îndrumare" politică a culturii de către tot felul de ajunşi în funcţii de decizie şi dotaţi în mare parte cu o imbecilitate funciară şi agresivă „conform liniei Partidului"... De cele mai multe ori în breaslă, „indicaţiunile" politice se afirmau ca o luptă pe tărâm stilistic, o opresiune de gândire şi limbaj artistic condimentată cu frazeologie politică spre „a face bine" la autorităţi... Autorităţi care oricum nu ştiau ce şi cum este muzica şi erau sfătuite de decidenţii în funcţie politico-administrativă din breslele artistice atât cât rezistau în funcţii. În Uniunea Compozitorilor problema era mai mult decât la ordinea zilei în perioada acelor ani, când se închega o altă direcţie estetică în noua muzică românească. Marele matematician **Grigore Moisil** devenise în perioada anilor '60-'70 a Concertelor-Dezbatere de la Sala Radio (o acţiune iniţiată şi organizată, printre alţi muzicieni importanţi, de Doru Popovici) un frecvent participant, de cea mai înaltă ţinută intelectuală, la discuţiile despre noul fenomen muzical ce se desfăşurau în urma prezentărilor în primă audiţie a muzicii celor mai tinere generaţii (şi nu numai). Acesta susţinea, printre butadele sale celebre, şi faptul că „până acum niciun parlament nu a emis o lege care să interzică omului să fie imbecil"!!! Câtă actualitate a acestei constatări, dacă privim şi astăzi prin jur...

Doru Popovici a trecut prin faze contradictorii în viaţa sa, fiind un personaj intens temperamental, lucru care i-a creat şi simpatii şi adversităţi, uneori ireconciliabile. Pe Doru Popovici era inutil şi nesemnificativ să te superi. Nici pe sine nu a reuşit să se supere vreodată. Deoarece funciarmente a fost un om bun, generos şi incapabil să invidieze succesele unui coleg. A sprijinit şi a promovat fără rezerve tot ce apărea interesant în lumea noastră muzicală, cu precădere tineretul artistic (nu numai muzical!). A fost tot timpul pretutindeni ca să vadă, să audă şi apoi să scrie, să scrie, să scrie... Se considera un liric incorigibil şi în muzica sa distingem pagini de cea mai înaltă calitate artistică. Îmi amintesc că în urma unei întâlniri de la Aurel Stroe acasă, întâlniri săptămânale în anii '50, în care discutaserăm despre sistemul dodecafonic, la următoarea întrevedere Doru Popovici a venit cu *Trei Cântece de Supliciu,* scrise în limbaj dodecafonic pentru pian solo, pe care mi le dedicase. Nu am mai ajuns să i le cânt deoarece preocupările mele luaseră altă direcţie. Dan Constantinescu, cu umorul său fin, spunea că lucrarea ar fi „un supliciu inutil"... Dar oricum, la acea vreme Doru Popovici se considera primul dodecafonist român (nimeni pe atunci însă nu cunoştea *Sonata pentru pian* de Matei Socor scrisă în perioada interbelică…). Mult mai târziu, prin anii '70, ascultându-mi cantata *Domnişoara Hus,* pe lirica lui Ion Barbu, Doru Popovici m-a marcat cu o sintagmă pe care am petrecut-o toata viaţa ca un fel de etichetă, şi anume *eufonia balcanică* în care se încadrează muzica mea. Nu ştiu dacă mulţi au avut o intuiţie de aceeaşi pătrundere în ceea ce am scris. Doru Popovici avea o memorie prodigioasă de sintagme celebre pe care le disemina în toate discursurile sale şi care deveniseră un fel de marote. Din voluminoasa sa producţie pe toate planurile nu ştiu întrucât totul s-ar putea situa pe acelaşi plan valoric. Dar toate la un loc reflectă mai mult decât orice o prezenţă de neînlocuit în perimetrul nostru cultural. Dispariţia sa şi boala care l-a ţinut departe de noi în ultimii ani constituie pentru toţi cei care l-au admirat şi l-au iubit o mare şi inevitabilă pierdere.

Dumnezeu să-l odihnească şi să-i dea liniştea pe care în viaţă nu şi-a găsit-o nicicând. Asta-i lumea noastră!

Nicolae BRÂNDUŞ

Lansări discografice

Adio, pică frunza...

Au trecut multe toamne de când Marian Nistor a început să compună şlagăre pentru formaţia sa, Savoy, fireşte că milioane de frunze s-au aşternut de atunci pe sol, părăsind triste şi ele crengile copacilor, dar am fost fericiţi să constatăm că n-a "picat" ce este mai important: amintirea refrenelor de altădată, rămase la fel de populare peste timp. S-a întâmplat la lansarea a două CD-uri de către casa de discuri Eurostar, Venera şi Paul Stîngă afirmându-şi încă o dată suprematia faţă de celelalte case de producţie, cel puţin în ceea ce priveşte muzica uşoară tradiţională românească. Ei bine, spaţiul de la etaj al magazinului Muzica a fost arhiplin, melomanii reluând laolaltă cu Marian Nistor şi soţia sa, Dorin Paraschiv Nistor, absolut incredibil, fiecare refren al celebrelor "Domnişoară, domnişoară", "Mulţumesc, iubită mamă!", "Frunza mea albastră", "Fă-mă, Doamne, o lacrimă",



Marian Nistor alături de soţia sa

"Noapte de mai". Şi au făcut-o nu numai interpreții Aurel Moga şi George Cantea, pentru care aceste cântece reprezintă o parte însemnată din viața lor de artişti, dar şi, spre surpriza noastră, participanți tineri, atraşi de muzica uşoară cu valențe melodice şi poetice ce corespund sufletului românului. Se înțelege, însă, bună parte din cei prezenți crescuse cu aceste refrene, se vedea asta nu numai după părul încărunțit, dar şi după emoția vizibilă şi chiar după lacrimile şterse pe furiş din colțul ochilor. Mulți dintre ei sunt nelipsiți de la aceste lansări discografice, făcând parte din Asociația culturală "Credință şi demnitate", condusă de o admirabilă animatoare, Valentina Spânu. La microfon fiecare a depănat o poveste legată de Marian Nistor şi Savoy: Aurel Moga despre faptul că de fiecare dată



Familia Nistor alături de Mircea Drăgan

în turneele de peste hotare, mai ales în SUA şi Canada, i se cere să cânte unele din melodiile amintite mai sus, iar Lucia Popescu-Moraru despre anii frumoşi de la Radio România. Binecunoscuta realizatoare ne-a amintit cât de solicitate erau toate cântecele formației Savoy în scrisorile trimise Radiodifuziunii şi cât de actuale s-au dovedit ele, un timp (până când totul s-a degradat la postul public), şi după 1990, difuzarea acestora bătând adevărate recorduri. Aşa cum s-au petrecut lucrurile şi peste hotare, cu piesa "Domnişoară, domnişoară", difuzată intens şi prezentă în topurile muzicale de la BBC şi de la posturi din Suedia. Inginerul Doru Chiriacescu, fost vecin de bloc cu Marian Nistor, la un moment dat, pe str. Făinari, a povestit un episod amuzant. În noaptea când, la sfârşitul anilor '80, un cutremur a zguduit serios Capitala, evident că toți locatarii au coborât speriați în stradă, dar atmosfera a fost rapid destinsă de Marian, care venise cu chitara sub braț şi a început să cânte! Primul album din cele două, Best 7, poartă titlul "Mulțumesc, iubită mamă!" şi marchează 55 de ani de activitate a lui Marian Nistor, care semnează 17 dintre cele 19 titluri, celelalte fiind piesa instrumentală "Arrival" (ABBA), respectiv "Până la lacrimi" (titlu original "Ca prima oară") de Ion Aldea Teodorovici, piesă cântată frecvent de Savoy în concerte. Pentru că este cazul să amintim că formația Savoy a bătut toate recordurile în ce priveşte numărul de spectacole şi de spectatori în cursul carierei, acompaniind, înafara recitalului propriu, toate marile vedete ale genului, în funte cu Angela Similea, Mirabela Dauer, Dan Spătaru, Corina Chiriac, Marina Voica, Cornel Constantiniu, atât în turnee, cât şi pe scena festivalurilor importante, Mamaia sau "Melodii". Cel de-al doilea album, Best 8, intitulat "Pe lumea asta tu eşti un inel", este dedicat aniversării a 35 de ani de activitate a Dorinei Paraschiv Nistor. De subliniat că deşi ea este la bază solistă de muzică populară, pe ambele discuri îşi împleteşte armonios şi convingător glasul cu acela al lui Marian Nistor. Pe acest al doilea album el semnează 18 din melodii, a 19-a fiind o prelucrare a unui colind maramureşean. Pe CD-uri, înafara celor deja amintite figurează şi alte titluri de referință, ceea ce a făcut ca solicitarea de albume cu autograf să fie foarte mare. Ne referim la "Iertările", "Balada izvorului", "Povestea lui Păcală", "Nostalgie", "Pădurea fermecată", "Într-un sat de pescari", "O viață şi încă o zi", "Ultimul romantic", "Luntrea". Cum spuneam, după fiecare melodie cântată de cei doi pe scenă intervenea unul din invitații de onoare, cele mai consistente luări de cuvânt fiind ale compozitorilor în studiourile cărora s-au realizat înregistrările, fiecare istorisind câte ceva din colaborarea de decenii cu muzicianul omagiat. Este vorba de Jolt Kerestely (studioul Midi Sound, unde el se află la pupitru alături de fiul său Andrei), respectiv Mircea Drăgan ("Drăgan Music"), ambii fiind extrem de volubili şi sac fără fund de întâmplări amuzante. Fireşte, ultima intervenție a fost cea a producătorului Paul Stîngă, după care doamna Venera Stîngă a invitat pe toți cei prezenți la gustarea oferită împreună cu cofetăria Claus, precum şi, fireşte, la obişnuita sesiune de autografe.

Cu puțin timp în urmă, Marian şi Dorina Paraschiv Nistor au fost invitați la un club, unde, spre surprinderea chiar şi a lor, sutele de spectatori de până la 30 de ani au cântat cu foc împreună cu ei toate marile hit-uri Savoy. Asta înseamnă cu adevărat popularitate, iar această neuitare şi mai ales actualitate a succesului în rândul tinerei generații dovedesc din plin că adevăratele valori ale muzicii uşoare româneşti sunt perene şi nu vor îmbătrâni niciodată...

Octavian URSULESCU



Fără vacanță!

Așa s-ar putea caracteriza, pe drept cuvânt, activitatea prodigioasă a Viorelei Filip, chiar când are... vacanță oficială de la Școala populară de artă, unde este profesoară. Fiindcă este evident că nu stă o clipă: absolventă de Conservator și membră a UCMR, are la activ circa 2000 de texte pentru cântece, mai bine de 100 de compoziții, lansând în paralel, ca dascăl de canto, zeci de elevi care au


Viorela Filip

devenit binecunoscuți. Plus că este membră în jurii și organizează și un festival ce-i poartă numele! Așa încât nu stă o clipă, desigur înafara momentelor dedicate soțului ei, Cristian Bîrlădeanu, doctor în muzică, albumul lansat de casa de discuri Eurostar fiind de altfel un dar la aniversarea a 25 de ani de căsătorie. Albumul poată titlul care ne-a inspirat și pe noi, "Dragostea nu ia vacanță", după piesa lui Francisc Reiter, și include mai toate șlagărele lansate de interpreta cu voce impresionantă într-o carieră exemplară. Este vorba de cântece compuse de Dumitru Lupu (cele mai multe), dar și de Jolt Kerestely, Marcel Dragomir, Dan Iagnov, Corneliu Meraru, Gh. E. Marian, Ioan Ona, Nicolae Caragia și Vicențiu Perniu. Acesta din urmă este actualul dirijor al orchestrei Teatrului "Al. Davila" din Pitești (cu care colaborează Paul Surugiu-Fuego), fiind în urmă cu trei decenii junele pianist al orchestrei în turneele de mare succes ale instituției argeșene, la care luau parte, înafară de Viorela Filip și Dumitru Lupu - Gabriel Dorobanțu, Cătălin Crișan, Ileana Șipoteanu, Daniel Iordăchioae, Otilia Rădulescu. Este impresionant gestul interpretei de a nu lăsa uitării numele unor autori valoroși, cum ar fi Corneliu Meraru (fost trombonist în marea orchestră Radio a lui Sile Dinicu), Ioan Ona (profesor la Ploiești, unde a lansat câteva voci foarte bune), Gh. E. Marian (în egală măsură valoros realizator la TVR), nemaivorbind de Dan Iagnov, a cărui memorie este din fericire cinstită prin albumele lansate în regie proprie de Mirela Brițchi. Conform tradiției, toți cei prezenți la foarte reușita lansare de la magazinul Muzica au venit la microfon și au creionat personalitatea artistei, istorisind și episoade mai puțin cunoscute din colaborarea lor. Echipa de elită a compozitorilor de pe disc a fost reprezentată la cel mai înalt nivel de Jolt Kerestely, care fie vară, fie iarnă, fie ploaie, fie ninsoare sosește la toate evenimentele pe... bicicletă, fiind un adevărat campion la cei 84 de ani ai săi! Dintre colegii textieri a ținut să nu lipsească Marian Stere, care este și redactor la Radio România Internațional. Un "trio formidabil", cum se chema o emisiune TV celebră a lui Titus Munteanu, a fost alcătuit din glorii ale Radio România...de altădată, fiindcă mai tinerii realizatori de azi nu vin la evenimente privind muzica ușoară românească nici să-i pici cu ceară (oricum n-o cunosc și n-o difuzează, așa că nu e nici o pagubă). Este vorba de Titus Andrei, care a condus redacția de specialitate a postului public până când un "reformator" a... desființat-o, și de colegele sale Lucia Popescu Moraru și Adriana Marian. Toți trei, absolvenți de Conservator, au dovedit încă o dată atașament față de genul muzical și artiștii promovați cu devoțiune și respect decenii la rând, elogiind, ca și Kerestely, muzicalitatea și calitățile vocale ale Viorelei Filip. În discursul fiecăruia dintre ei, dar și al altor invitați, s-a simțit amărăciunea față de starea de lucruri de la Radio România, unde o mână de neaveniți și necunoscători sfidează pe față muzica ușoară românească, și asta, repetăm, la Radio ROMÂNIA! Se înțelege, cele mai numeroase prezențe, înafara admiratorilor și elevilor săi, au fost înregistrate din tabăra colegilor de breaslă, care au dovedit încă o dată o pilduitoare solidaritate. Au venit și au elogiat personalitatea sărbătoritei (fiindcă asta era de fapt) Marina Florea, Natalia Guberna, Ioana Sandu, Aurel Moga, Carmen Anton, Camelia Florescu, mulți dintre ei la rândul lor colaboratori apropiați ai casei de discuri Eurostar. Firește, "concluziile" au fost trase de Venera și Paul Stîngă, care la final i-au invitat pe cei prezenți la o prelungită sesiune de autografe și la tradiționalul cocktail. Acest album, binevenit, marchează revenirea Viorelei Filip în prim-plan, pentru că ar fi fost păcat ca ea să se mulțumească cu rezultatele de la catedră și cu premiile de



la festivaluri, mai ales că, printr-o cuceritoare interpretare-surpriză, i-a "amenințat" pe soții Stîngă că următorul ei album va fi unul de muzică populară!

Lelia PRUNDU



Ediția de azi a albumului este una mai specială, aşa cum se va vedea, chiar dacă toate cele trei imagini, exclusive, sunt legate de istoria muzicii uşoare româneşti. În prima fotografie regăsim familia Cristinoiu într-unul din momentele fericite, compozitorul Ion Cristinoiu şi soția sa Mariana încadrându-l pe viitorul muzician Bogdan, dedicația înscrisă în colț ("De la cei mici pentru cei mari şi dragi de la familia Cristinoiu") fiind emoționantă, dar şi amuzantă, cunoscând statura minionă a celor trei. Cum reputatul compozitor, dirijor, instrumentist, autor al unui valoros manual de percuție, textier şi poet s-a stins din viață cu ani în urmă, văduva sa face naveta anual în SUA, unde este stabilit Bogdan împreună cu fiica sa. Reamintim faptul că Bogdan Cristinoiu a semnat câteva melodii foarte reuşite, între care autenticul şlagăr "Un actor grăbit". În a doua imagine figurează o bunicuță căreia rock-ul autohton îi datorează imens. Este vorba de legendara "Tuşi", mătuşa lui Nicolae Covaci, liderul formației Phoenix, fotografiată chiar în fața căsuței din str. Moților nr. 2 din Timişoara, în care Nicu îngrămădise lângă toți pereții neuitatele boxe Marshall. "Tuşi", care se declara, din tot ce se asculta acolo, fan... Jethro Tull, îşi diviniza nepotul, pe care-l proteja de vizitatori. Povestea Mircea Baniciu cum a bătut într-o zi la uşă, de dincolo de care s-a auzit glasul mătuşii, cu accentul bănățean inconfundabil: "Șine-i? Nicu nu-i acasă, dorme!". În sfârşit, în a treia imagine îl regăsim pe Paul Surugiu-Fuego acum două decenii, într-o postură pe care cu siguranță a perfecționat-o în acest răstimp, aceea de bucătar – aoleu, ne iertați, îi jignim dacă le spunem acum altcumva decât "chefi"! Apropiații declară că Paul este un maestru al artei culinare, talent moştenit de la mama sa.





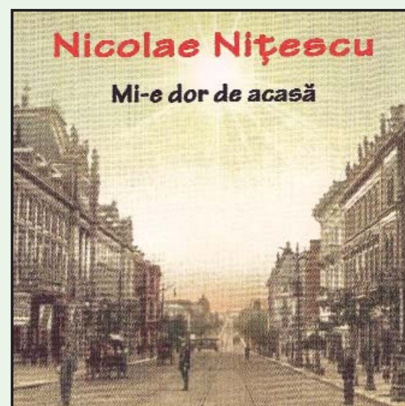
Gheorghe Sărac: „A venit aseară mama"



Binecunoscutul interpret de romanțe Gheorghe Sărac ne propune, sub egida Biharia Internațional, această frumoasă colecție de 16 lucrări clasice, intrate în patrimoniul genului. În booklet sunt tipărite versurile tuturor cântecelor, din păcate fără a fi menționați autorii acestora, dar nici compozitorii... Redactor muzical: Daniela Roxana Gibescu; maestru de sunet – Vasile Sibana; postprocesare-Florentina Herghelegiu. Acompaniază formațiile orchestrale conduse de George Carabulea, Paraschiv Oprea, Marius Olmazu.

Nicolae Nițescu: „Mi-e dor de acasă"

La standul special pe care l-a avut la Festivalul național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgovişte, casa de discuri Eurostar a lansat sau a reeditat o serie de albume mult gustate de melomani. Între acestea, la loc de cinste, discul de față, cu regretatul interpret Nicolae Nițescu. Acesta a scris pagini de neuitat pe scena festivalului, reamintite ascultătorului de azi de câteva romanțe cu parfum de toamnă. Dar, înainte de toate Nițescu a fost una din marile voci ale muzicii noastre uşoare, drept care CD-ul include creații memorabile semnate de Ion Vasilescu, Elly Roman, Vasile Veselovski, Henry Mălineanu, Gelu Solomonescu, Gherase Dendrino. Între titlurile care vă vor trezi dulci reverii se numără "Primul nostru tango", "Cele mai frumoase fete", "Hai acasă, puişor!", "Iubesc femeia", "Ce cauți tu în viața mea?", "Astăzi e ziua ta", "Fetițele din Bucureşti"... (O. G.)



Premiile "Stela Popescu"

Aflată la prima ediție, Gala Premiilor "Stela Popescu" a premiat femeile de succes cu o carieră în domeniile în care Stela Popescu a performat. Astfel, pe scena Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" au fost decernate Premiile "Stela Popescu" pentru Excelență în Teatru, Cinematografie, Muzică, Televiziune, Premiul pentru întreaga carieră, precum şi Trofeul de Excelență "Stela Popescu". Inițiat de Doina Maximilian, evenimentul a fost organizat de Spider Group, în colaborare cu Dropia Film şi cu sprijinul Teatrului de Revistă „Constantin Tănase". În aceeaşi seara, a avut loc în foyerul Sălii Savoy şi vernisajul expoziției de fotografie dedicată actrițelor Stela Popescu şi Cristina Stamate, expoziție semnată de Dragoş Zaharia.



Horia Moculescu, Andra

Gala a fost prezentată de actorii teatrului Tănase, Ana Maria Donosa şi Cristian Simion, care au evocat personalitatea marii actrițe printr-un dialog emoționant:

Cristian Simion: "*Toți cei care o cunoşteam ştiam cât de mult doamna Stela Popescu iubea viața. Întotdeauna dornică să transmită celor din jur încredere, voie bună, curaj... De câte ori mă aflam în preajma ei n-aveam cum să nu mă fi molipsit de energia, optimismul, de căldura ei... Spune şi tu Ana dacă asupra ta prezența ei nu avea aceeaşi impact*".

Ana Maria Donosa: "*O studiam, mă gândeam mereu cum să îi descopăr secretul – ce anume o face unică şi incomparabilă… Am aflat cred: sinceritatea ei, plăcerea pe care o emana atunci când se afla în fața publicului… Doamna Stela iubea oameni, îi plăcea să fie înconjurată de lume, să iasă mereu din casă, îi plăcea să ajute pe toți, era dependentă de aplauze şi de zâmbetele publicului*".

Premiul de excelență pentru Teatru a fost acordat actriței Adriana Trandafir de către actorul şi regizorul Dan Tudor, cel care a regizat şi spectacolul dedicat marii actrițe intersectat la 80 de ani de viață şi peste 60 ani de carieră. Premiul pentru muzică a fost decernat Andrei de către compozitorul Horia Moculescu. "*Toată lumea fuge de bătrânețe… Bătrânețea îmi dă voie să vă spun câte zeci de spectacole am avut împreună cu Stela*" - a spus compozitorul Horia Moculescu. "*Am un nod în gât… Am cunoscut-o personal pe doamna Stela Popescu. Am reuşit să o țin în brațe, să-i spun cât de mult o iubesc şi o admir. Ştiu că multă lume şi-a dorit acest lucru. Eu mă simt mândră că am reuşit să o strâng în brațe*", a spus, la rându-i, Andra.

"*Dacă aş putea să cânt emoțiile pe care le-am trăit pe scena sălii Savoy a Teatrului Tănase, piesa ar fi o combinație de versuri şi acorduri fericite*" – a scris Andra pe blogul său. "*Pentru că am primit un premiu care mă onorează: premiul Stela Popescu pentru excelență în muzică. De asemenea, cuvintele unui prieten drag şi artist, Horia Moculescu, m-au făcut să îmi dau seama, încă o dată, că sunt o norocoasă să fac ceea ce îmi place, dar şi să am în jurul meu oameni speciali, calzi, care au crezut mereu în mine şi m-au susținut. Da, dragilor, am primit două premii seara trecută, premii la care nu mă aşteptam, pentru că sunt legate de doi oameni pe care îi prețuiesc nespus şi cumva simt că, pe lângă ei, eu mai am încă multe de învățat. Unul dintre ei nu mai e printre noi: Stela Popescu. Cu toate acestea, la Gala Premiilor Stela Popescu ne-am amintit cu drag de prietena, actrița,*


Dan Dimitriu, Alexandru Arşinel

cântăreaţa, talentata şi minunata Stela. Fiecare cu poveşti, cu lacrimi, cu bucurie şi tristeţe – am rememorat clipe în care această femeie minunată a apărut în viaţa noastră şi, cu siguranţă, ne-a făcut-o mai frumoasă. Stela Popescu a fost şi este o sursa de inspiraţie pentru toţi artiştii… Se spune că artistul aparţine operei sale şi nu opera artistului. În cazul Stelei Popescu, aceasta a aparţinut, fără îndoială, publicului său, care a iubit-o şi admirat-o într-un mod cu totul aparte. Puţini au fost actorii de la noi care au avut puterea de a descoperi care sunt frământările sufletului şi de a-l emoţiona cu atât de multă uşurinţă, să-l facă sa râdă atunci când lui îi vine să plângă. Avem multe de învăţat de la Stela Popescu… Am privit-o mereu cu admiraţie şi de fiecare dată când dădeam una peste alta la diverse emisiuni, nu puteam să nu îi observ eleganţa, energia pozitivă pe care o emana, şarmul ei boem, dar mai ales umorul. Mă simt onorată pentru acest premiu şi sper ca prin muzica mea să duc mai departe ceea ce Stela şi mulţi artişti de la noi, au încercat să facă: să bucure, să emoţioneze, să aline doruri şi dorinţe neîmplinite. Discursul care mi-a răpit cuvintele şi m-a emoţionat: iubirea celor dragi valorează mai mult decât orice premiu. Al doilea premiu a fost faptul cp domnul Horia Moculescu a urcat pe scena să îmi ofere acest premiu şi m-a prezentat într-un mod în care, eu ştiam că mă iubeşte!, dar mi-a depăşit aşteptările. Şi faptul că el mă vede aşa cum m-a prezentat m-a emoţionat foarte tare şi a fost foarte greu să-mi găsesc cuvintele de mulţumire pe scenă. După atâţia ani de carieră, uite că se întâmplă şi acest lucru. M-am blocat de emoţie. Deşi aveam un speech pregătit în care să spun mai multe lucruri, am vorbit din suflet şi din tot respectul şi dragostea mea faţă de Stela Popescu, faţă de Horia Moculescu, care a fost acolo şi mi-a înmânat acest premiu. Sunt foarte multe voci frumoase în România. Şi totuşi, eu am fost aleasă să primesc acest premiu. Mulţumesc din toata inima pentru aceste momente aparte! Stela Popescu, rămâi în sufletele noastre drept una dintre cele mai talentate actriţe din România! Te iubim!"


Vasile Muraru

Lauren iu Damian, preşedinte UCIN a oferit Premiul pentru Televiziune binecunoscutei prezentatoare Teo Trandafir care a spus: "*Stela doar şi-a rărit apariţiile publice. Un artist de o asemenea talie nu are vreme de murit niciodată*".

Premiul de Excelenţă "Stela Popescu" pentru întreaga activitate a fost acordat de către Adrian Titieni marii artiste Tamara Buciuceanu Botez, una dintre cele mai bune prietene, de-o viaţă, a actriţei. Alexandru Arşinel a fost cel care a decernat Trofeul de Excelenţă pentru merite deosebite Adelinei Toncean.

Gala s-a încheiat cu premiera filmului "Popeasca", un documentar despre o Stela Popescu pe care doar cineva care o cunoaşte atât de bine ca propria nepoată ar putea-o scoate la iveală. Regizoarea Stanca Radu ne-a propus un film despre bunica sa, cu materiale de arhivă, interviuri şi cu secvenţe de teatru şi film. "*Deşi am ajuns la finalul premierilor, nu ne luăm rămas bun de la Stela*" – a spus actorul Cristian Simion. "*Este greşit să spui că artişti precum Stela Popescu, Toma Caragiu, Amza Pelea sau Dem Rădulescu se nasc doar odată la 50 de ani. În realitate ei nu se mai nasc. Cu siguranţă vin alţii... Însă ca viitoare generaţii de artişti să poată să ne dăruiască măcar o parte din câte ne-a dăruit şi a făcut Stela ei trebuie să afle cine a fost Stela Popescu. Vă oferim în această seară o mărturie despre cine a fost marea Stela, un film documentar realizat de nepoata artistei Stanca Radu în ultimii doi ani a vieţii bunicii sale şi pe care a apucat să-l vadă în vara anului în care a plecat dintre noi*". A rămas profund impresionata şi cuvintele ei au fost "*Pare-se că de-acum încolo nu prea mai am ce face …*"


Laurenţiu Damian, Teo

Oana GEORGESCU

Noblețea unui gest

Cu excepția **Aurei Urziceanu**, poate că muzicianul român de jazz cel mai acreditat pe plan internațional a fost **Peter Herbolzheimer**, venit pe lume în ultima zi a anului 1935, pe strada Câmpineanu din Bucureşti (în promiximitatea actualei Săli a Palatului). Fiu al unui etnic german originar din Nürnberg şi al mamei născută la Brăila, **Peter Herbolzheimer** a emigrat în Germania împreună cu familia în 1951, după absolvirea liceului. Din Germania a plecat în 1953 pentru patru ani în SUA, acolo a fost şi ucenic la fabrica de automobile Ford, a cântat ca acompaniator la ghitară al câtorva grupuri şi orchestre, însă – spirit european get beget – nu a fost foarte atras de ambientul de peste ocean, revenind pe bătrânul continent în noua sa patrie. A renunțat la ghitară şi a optat definitiv pentru trombonul cu pistoane (***valve trombone***) pe care l-a studiat la Conservatorul din Nürnberg, adoptându-l în calitate de instrumentist de jazz practicant. Până spre finele anilor ′60 a evoluat în mai multe combo-uri şi orchestre, inclusiv în vestitul colectiv orchestral al lui **Bert Kaempfert**. Pentru ca în 1969 să pună bazele ansamblului care i-a conferit celebritatea: ***„Rhythm Combination & Brass”*** (***RC&B***); big band cu o componență aparte, incluzând un număr multiplicat de instrumentişti la trompete, tromboane (***Brass Section***), în secția ritmică (***Rhythm Section***) şi renunțînd în schimb la saxofonişti (cu excepția unuia singur ca solist, **Herb Geller**, mai târziu şi **Ferdinand Povel**), întrucât pe atunci, pentru energicul stil ***jazz rock*** cultivat cu asiduitate de acest ansamblu, saxofoanele – instrumente de suflat cu ancie (***Reed Section***) – nu i se păreau suficient de incisive! Ulterior, formula inițială a fost completată şi cu saxofoane, devenind astfel un ***line up*** de big band clasic, dar păstrându-se genericul ***RC&B***.



Într-un articol publicat de revista „Actualitatea muzicală” în mai 2008 (anul când **Peter Herbolzheimer** a dirijat ***Big band-ul Radiodifuziunii Române***, prilej cu care el a primit din partea ***Direcției Formații Muzicale a SRR*** o Diplomă de Excelență), mi-am permis a-l numi ***a giant of jazz – un gigant al jazz-ului***, fără teamă de a exagera cumva. Căci nu doar dirijor de excepție al unor big band-uri europene cu muzicieni având vârste cuprinse între 14 şi 75 de ani – orchestre ale căror repetiții meritau a fi socotite tot atâtea etape ale unui ***masterat*** în jazz –, nu doar mentor al tinerelor talente, dăruit cu genuin tact pedagogic, **Peter Herbolzheimer** s-a impus totodată ca măiastru ***aranjor / orchestrator*** şi prolific ***compozitor***... De amintit în acest sens acordarea Premiului I la ediția 1974 a ***Concursului Internațional*** în domeniul ***Creației de Teme de Jazz*** de la Monaco şi selectarea unei compoziții care-i purta autograful, drept ***melodie inaugurală*** a Olimpiadei de la München. Mai putem adnota despre prestigioasele conlucrări în concerte şi în studiouri de înregistrări discografice cu staruri ale jazzului de peste ocean şi din Europa, despre numeroasele colaborări cu diferite posturi de radio, de televiziune şi cu diverse orchestre care i-au solicitat periodic prezența. Dintre numele interpreților de marcă ce au beneficiat prin ani de realizări împreună cu ilustrul muzician, sunt de menționat **Stan Getz**, **Nat Adderley**, **Esther Phillips**, **Gerry Mulligan**, **Toots Thielemans**, **Albert Mangelsdorff**, **Clark Terry**, **Dianne Reeves**, **Chaka Khan**. Iar printre remarcabilii instrumentişti care au făcut parte din faimosul ***„Rhythm Combination & Brass”*** considerat ***de top*** timp de mulți ani în jazzul continental, să-i numim pe **Allan Botschinsky** (Danemarca), **Art Farmer** (SUA), **Dusko Goykovich** (Bosnia), **Palle Mikkelborg** (Danemarca), **Ack van Rooyen** (Olanda) _i **Jiggs Whigham** (SUA) la instrumente de suflat din alamă, iar din augmentata secție ritmică (două instrumente cu claviatură, ghitară, bas, baterie, percuție) pe notorii **Dieter Reith, Horst Mühlbradt** (ambii din Germania), **Philip Catherine** (Belgia), **Niels-Henning Ørsted Pedersen**, **Bo Stief** şi **Alex Riel** (toți trei din Danemarca), **Grady Tate** (SUA), **Nippy Noya** (Indonezia).

Să nu omitem a consemna că între anii 1987 şi 2006, **Peter Herbolzheimer** a condus ***Big band-ul de tineret al Germaniei – Bundes Jazz Orchester (BuJazzO)*** cu care a realizat câtva discuri şi a întreprins zeci de turnee pe multe meridiane, inclusiv în România în trei rânduri (în 1995, 1998 şi 2005), acest excelent colectiv susținând concerte în Portugalia, țările baltice, Rusia, Statele Unite ale Americii, țări ale Africii de Sud, Austria, Croația, Namibia, Turcia, Cehia şi fireşte, în Germania. Până la sfârşitul anului 2006, **Peter Herbolzheimer** a fost prim-preşedinte al ***Federației Germane de Jazz*** (***Union Deutscher Jazzmusiker – UDJ***), cu sediul în Bonn. Ilustrul senior al baghetei a dirijat şi alte big band-uri de tineret, precum ***Yamaha Jazz Orchestra***, după cum memorabil va rămâne şi turneul întreprins sub conducerea sa în perioada 18 aprilie - 7 mai 2009, încheiat în țara noastră, al renumitei ***European Jazz Orchestra*** (***EJO***). La toate cele spuse, adăugați valoarea de patrimoniu a peste 30 de albume discografice sub nume propriu destinate prezentului şi posterității!

Peter Herbolzheimer a iubit cu pasiune România, fără a uita nicicând limba maternă, neocolind nici un prilej de a reveni în țara natală. În ultimii ani ai existenței sale pământene (s-a stins din viață la 27 martie 2010, la Köln, în vârstă de 74 de ani), marele nostru contemporan a acceptat de mai multe ori invitația ***Big band-ului Radio*** de a-l dirija în concert (fiecare prezență pe podium precedată de cinci - şase consistente repetiții), ultimul recital având loc în Sala Radio în seara de 19 octombrie 2008. A lăsat pentru biblioteca muzicală a Radioului zeci de partituri proprii – fie acestea inspirate compoziții, fie măiastre orchestrații reînveşmântând teme din repertoriul de largă circulație al genului. Această prețioasă zestre a constituit unul dintre principalele argumente ce au legitimat configurarea ***concertului – tribut*** (urmat anul acesta, mai mult ca sigur, de un ***disc – tribut***) datorat memoriei marelui dispărut, concert susținut în seara de 31 ianuarie a. c. de ***Big band-ul Radio*** sub autorizata conducere a lui **Ionel Tudor**.

Denumit **„Remember Peter Herbolzheimer”**, acest omagiu postum, acest emoționant gest de noblețe şi trăire afectivă sublimată în expresie, în nuanțe şi culoare de sunet, a cuprins cinci minunate creații / aranjamente ale muzicianului, purtând genericele „Just Like That”, „Filibuster”, „Small Hours”, „Ballad For A Friend”, „Blues In My Shoes” (unul din cele mai performante bluesuri ale

jazzului românesc) şi şase admirabile orchestraţii „desenate" pe portative de pana sa de maestru: „Billie's Bounce" (**Charlie Parker**), „Emily" (**Johnny Mandel**), „Milestones" (**Miles Davis**), „My Foolish Heart" (**Victor Young, Ned Washington**), „Cherokee" (**Ray Noble**), „Anthropology" (**Charlie Parker**).

Pastelatele policromii timbrale, învăluitoarele armonii ambientale, mobilitatea, swingul ritmurilor alerte, dinamica suplă a creşterilor / descreşterilor de intensitate au fost pigmentate odată în plus prin creativitatea spontană dovedită cu notabilă eficienţă, cu sinceritate, asumare afectivă şi patos de soliştii instrumentişti **Sebastian Burneci**, **Silviu Groaza**, **Silviu Albei** (cu toţi cântând la trompetă, alternativ la flugelhorn), **Paolo Profeti**, **Dan Marin Ioniţă** (ambii la saxofoane alto), **Diana Suciu** (saxofon tenor), **George Natsis** (pian), **Liviu Negru** (ghitară), **Laurenţiu Zmău** (baterie)... ei şi colegii lor coordonaţi cu aplomb de gestul dirijoral ferm al lui **Ionel Tudor**.

A fost, la început de an, un concert – **eveniment**!

După 20 de ani

„Fugit irreparabile tempus" – acest celebru dicton (de fapt versul 284) înscris acum mai bine de două milenii de ilustrul poet latin **Vergiliu** în capodopera sa „Georgicele", mi


Mircea Tiberian & Maurice de Martin

s-a revelat subit în seara de 1 februarie a anului în curs când, în sala de la etajul al III-lea al blocului construit în curtea din spatele clădirii (str. Ştirbei Vodă) adăpostind ***Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti***, a avut loc un concert de jazz cu o dublă semnificaţie: scurgerea pe apa timpului a două decenii de la primele colaborări ale pianistului - profesor - compozitor - publicist român **Mircea Tiberian** (născut în 4 mai 1955) cu percuţionistul - baterist - multiinstrumentist - compozitor - organizator de evenimente muzicale german **Maurice de Martin** (născut la 1 octombrie 1969); şi lansarea noului lor disc de duo numit „Dance Around The Dragon Tree", înregistrat în ziua de 28 aprilie 2018 şi realizat / apărut spre finele anului trecut, cu suportul Ambasadei Germaniei la Bucureşti. De sesizat că toate înregistrările editate pe CD au fost realizate pe criteriul muzicii improvizate, nepremeditat, titlurile pieselor fiind dispuse ulterior, cu caracter orientativ.

Animaţi de benefica intenţie a cunoaşterii mai îndeaproape / a conlucrării jazzmen din estul şi vestul Europei, izolaţi în vremea de tristă amintire a comunismului de odioasa „cortină de fier", **Mircea Tiberian** şi **Maurice de Martin** (împreună şi cu basistul german **Horst Nonnenmacher**) au întemeiat în anul 1998 ***Interzone*** – o reţea culturală şi totodată un grup cu componenţă variabilă, deschisă, avându-i drept nucleu pe amintiţii ctitori. A sa existenţă s-a extins până în anul 2004, răstimp fructuos în care cei doi citaţi instrumentişti, cu colaborarea periodică a unui apreciabil număr de invitaţi – peste patruzeci – din patrii europene ca şi de peste ocean (Germania, Polonia, România, Republica Moldova, Bulgaria, Grecia, SUA etc.) au susţinut zeci de concerte şi au realizat 6 (şase!) albume discografice de relevabilă ţinută, stilul, conceptul promovat de ei cu predilecţie fiind ***instant composing***, acela al muzicii improvizate, bazată pe creativitate spontană, pe implicare afectivă, tehnică instrumentală bine stăpânită şi aşanumitul ***interplay*** (libera interacţiune – ştafetă a ideilor muzicale) între coechipierii grupului respectiv. Oportunitatea acestui temerar proiect a fost unanim recunoscută şi ca atare răsplătită în anul 2000 de Senatul Oraşului Berlin! Faptul că şi după anul 2004 **Mircea Tiberian** şi **Maurice de Martin** (care în perioada 1997 – 1999, investit cu o bursă, a studiat folclorul românesc şi est-european în Transilvania, astfel că el şi actualmente vorbeşte încă foarte bine româneşte) au realizat în continuare proiecte comune, s-a concretizat între altele în spectacolul - happening numit „Unfortunately The Show Must Go On" (2016), ca şi în CD-ul recent lansat, ce a prilejuit edificatorul concert din 1 februarie, aplaudat de publicul alcătuit mai ales din studenţi dar şi în prezenţa Excelenţei sale ambasadorul Germaniei.

Vibrante stări emotive, eclatante înlănţuiri de soluţii şi întruchipări muzicale izvorâte instantaneu, fără preparative, intersectate volubil de **Mircea Tiberian** (pian acustic şi pian electric) şi **Maurice de Martin** (baterie şi percuţie – un întreg arsenal de surse de sunet) au făcut deliciul audiţiei justificând meritatul elogiu apoteotic al inventivităţii generatoare de valoare intrinsecă.

Florian LUNGU

Remember

S-au adunat opt decenii de la naşterea lui **Richard Oschanitzky**. A fost un muzician al timpului său, un muzician al viitorului. Şi-a însuşit ca autodidact cele mai valoroase tipuri de compoziţie din secolele trecute. L-a impresionat pe profesorul Mihail Jora, de la Conservatorul bucureştean, şi prin înţelegerea concepţiilor de scriitură academică din secolul XX (Stravinski, Bartok). A fost un excelent muzician de jazz (compozitor, orchestrator, aranjor, pianist, vibrafonist). Cultivând permanent muzica academică şi jazz-ul, a găsit mijloacele de a împăca cele două moduri de închegare a ideilor prin *Dublul Concert pentru pian*, saxofon tenor, orchestră simfonică şi bigband. A fost un herald al etno-jazzului, gen muzical care a cuprins astăzi aproape toată lumea. A scris multă muzică de film, a fost poet. Totul în numai 20 de ani de activitate. A fost un artist despre care mai rămân multe de aflat.

Alex VASILIU


foto: Emanuel Tânjală

Eurovision... România?

Ne-am exprimat nu o dată nedumerirea față de regulamentele (dacă or exista unele, aşa cum este normal) concursurilor TV "Vocea României" sau "Românii au talent", unde mulți dintre concurenți n-au nici o legătură cu țara noastră, venind doar pentru câştigul pus în joc, pe care nu o dată şi l-au şi adjudecat, românii rămânând cu talentul şi vocea, iar străinii cu banii... Mai potrivit ar fi, dacă tot sunt deschise internațional, să se cheme "Vocea" (cum este în alte țări, "The Voice") şi "România descoperă talente". În fine, acestea sunt show-uri cu un specific anume, formatele fiind cumpărate de postul TV comercial respectiv din străinătate, deşi asta nu cred că ne-ar împiedica să promovăm doar concurenți autohtoni. În schimb la Eurovision nimeni de la EBU (organizația europeană la care sunt afiliate toate televiziunile de stat, publice) nu impune modalitatea de selecție, fiecare post o face cum vrea, fie prin concursuri, ca la noi, fie chiar prin desemnare publică, iar Italia trimite automat melodia câştigătoare la Sanremo (deci anul acesta va fi acolo Mahmood, solist cu tată egiptean şi mamă italiancă). În aceste condiții, ne întrebăm, pe drept cuvânt: câtă legătură mai are cu România selecția "națională"? Promovează această competiție, în viziunea organizatorică TVR, aşa cum ar fi normal, talentele muzicale din țara noastră? Nicidecum, aşa încât ni se pare firesc să tragem încă o dată un semnal de alarmă, mai ales că TVR nu este, ca ProTV (post pe care-l copiază la greu, inclusiv prin "importul" de material uman), un post privat, comercial, ci din contră, are rolul de a face educație, de a întări spiritul național. Nu e vorba nicidecum de xenofobie, acest lucru se înțelege de la sine. Consultați lista reprezentanților fiecărei țări, nu numai de anul acesta, ci şi din anii trecuți, ca să vedeți câți artişti, compozitori, textieri NU provin din țara respectivă şi veți avea o mare surpriză: mai nici unul! Dar, încă o dată, aceasta este o normalitate, nu o excepție, fiindcă melodia (reamintim că este un concurs de creație, nu de interpretare, ceea ce moderatorii de la noi se cuvenea să sublinieze apăsat) şi interpretul reprezintă o țară, un popor, o identitate culturală, un spațiu geografic, de unde bucuria şi mândria care îi animă pe telespectatori la anunțarea punctajelor. Nu mai spunem că nu o dată au fost câştigători care n-au renunțat la limba maternă, cazul Serbiei, iar în finala "noastră" 2019 a fost o singură piesă cu titlu în limba română, "Destin" – un sincer bravo formației rock Trooper! Ca să se înțeleagă mai bine demersul nostru în favoarea talentelor româneşti, marginalizate la ele acasă, am avut la finala din februarie (observați că nu mai folosim termenul "națională", n-are rost) solişti veniți din Filipine, SUA, Belgia, Canada, Germania, ş.a., iar din cele 12 piese finaliste (nu trebuia să cânte şi Nicola? Iar un "wild card" pentru Mihai Trăistariu ar fi fost un act de recunoaştere a meritelor Eurovision ale acestuia!) nu mai puțin de 7 au autori străini! Am înțeles că ni se impune dinafară o globalizare agresivă, dar chiar şi numele țării noastre intră sub această incidență? Se pare că da...


Ester Peony

Eurovision a devenit tot mai mult un show TV şi tot mai puțin un concurs de cântece, cum era cândva. Acum totul e să fii cât mai ciudat, mai bizar, mai provocator, mai "divers" (vezi victoriile Israelului sau Austriei, în trecut) şi ai voturile asigurate, aşa încât nu vedem nici o şansă pentru melodia care ne va reprezenta la Tel Aviv (când a triumfat, anul trecut, Netta a anunțat: "Ne vedem la Ierusalim!", dar se vede treaba că s-a schimbat oraşul-gazdă), mai ales că "On a Sunday" este o piesă mediocră, monotonă, cu o construcție oarecare. Blonda solistă este fotogenică, dar asta nu ajunge, fiind mult inferioară, în plan vocal, altor finalişti. Remarcabila cântăreață Elena Cîrstea, stabilită de ani buni în SUA, s-a arătat, într-un interviu din ziarul "Click", profund indignată de rezultatul competiției, taxând drastic prestația solistei Peony: "Mă bucur că nu sunt în România, ca să vă zic de drag. Dacă nici Laura Bretan n-a putut reprezenta România, cu vocea ei minunată, apoi lăsați-vă de muzică. Domnişoara Peony cântă ca pantofii mei. Nu pierdem nici o ocazie să ne facem de râs!". Culmea este că aproape nimeni nu ştia cine este această Ester Peony, co-autoare a piesei câştigătoare, aşa încât chiar TVR a înțeles că trebuie imediat s-o prezinte şi aşa a aflat lumea că o cheamă Ester Alexandra Crețu şi că familia ei locuieşte la Montréal, în Canada. Titlul comunicatului este: "A trecut Oceanul pentru o carieră muzicală", dar nu asemeni altor voci din România, care au reuşit performanța firească, de a se afirma dincolo de Ocean, ci... în sens invers, venind în România în urmă cu câțiva ani pentru înregistrări şi unele concerte alături de artişti hip-hop. Oricum, e o performanță, fiindcă după finală toată lumea se întreba cine este solista cu pricina! Anormal este faptul că în comunicatul dat chiar a doua zi, "echipa Eurovision România" nu oferă o ierarhie clară, cu punctajele totale în dreptul fiecărei piese. Astfel, ordinea apare aşa, a doua cifră apărând pe coloana a doua: Peony 65 (3), Bretan 60 (12), Bella Santiago 58 (8), Linda 42 (6), Letiția 40 (5). Peony să fi luat doar 3 puncte din partea publicului, iar Bretan 12 (dar, reamintim, este o competiție a cântecelor, nu a interpreților)? Asta dă o palmă, din partea publicului, juriului! Oricum, la un moment dat, cu mult înaintea terminării


Laura Bretan

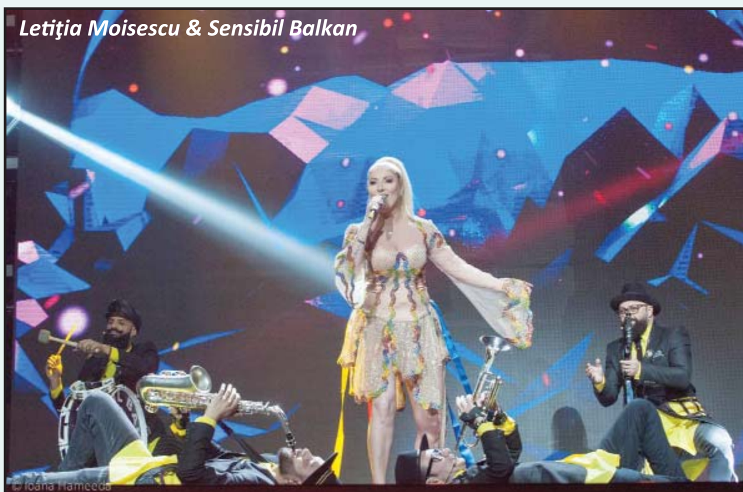
spectacolului, a apărut pe ecran punctajul (final? Intermediar?), ceea ce, dacă nu se încheiase televotingul, ar fi influențat decisiv.

În ce o priveşte pe Laura Bretan, considerăm că s-a exagerat cu reclama insistentă, fiind anunțată pretutindeni ca marea favorită, ceea ce, probabil, a ajuns să deranjeze. În acea perioadă Bucureştii erau împânziți cu afişe ce anunțau un fel de concert Eurovision, dominat doar de fotografia şi numele ei, în josul posterului fiind trecuți cu litere mici artiştii de mare valoare care ne-au reprezentat cu adevărat în finala Eurovision, unde promotorii o şi vedeau deja pe Bretan, dar după cum se vede n-a fost să fie... Şi mai e ceva: Eurovision este un concurs de muzică uşoară, iar adolescenta născută în SUA a evoluat până acum pe alte coordonate muzicale. Posedă o voce superbă, pusă în valoare plenar de redutabilul compozitor Mihai Alexandru, profesionist remarcabil (a fost în finală singurul membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, ceea ce spune multe...), în piesa "Dear Father". Cineva spunea că Mihai Alexandru, cu o uriaşă experiență Eurovision, inclusiv în finala europeană, îşi merită soarta, fiindcă ştia bine în ce se bagă, cum se spune, cunoscând perfect jocurile de culise făcute de un juriu din care, n-o să vă vină să credeți, n-a făcut parte nici un membru al UCMR, compozitor sau muzicolog, în schimb au fost aduşi de peste hotare doi... bloggeri ("influenceri"), Deban Aderemi şi William Lee Adams, deci persoane pentru care Eurovision este un frumos hobby, ei „influențând" (iată cum!) publicul.


Bella Santiago


Trooper

Şi tot din străinătate au mai fost invitate Tali Eshkolu, directoarea finalei din mai (ideea nu e rea, poate ne ajută cu ceva, contează!) şi câştigătoarea din 2013, Emmelie de Forest, care a şi susținut un microrecital. De la Chişinău a venit instrumentistul Alex Calancea, iar țara noastră l-a avut în juriu doar pe Şerban Cazan, producător la HaHaHa Production, firma lui Smiley (mulți însă au reclamat faptul că unii finalişti au contract cu aceasta, chestiune care se putea evita). Pe undeva a fost bine că am avut juriu internațional, notele acestuia dovedindu-ne încă o dată ce aranjamente jenante se fac la acest concurs sau mai bine zis ce competenți sunt unii jurați. Nota publicului, exprimată prin televot, n-a reprezentat 50% din total, aşa cum ar fi fost normal la un concurs popular, ci a fost doar a 7-a, adăugată celor 6 ale membrilor juriului. În aceste condiții au fost multe nemulțumiri. Reacție pe o rețea de socializare, cu trimitere la învingători: "Nu înțeleg de ce s-a mai votat prin sms, dacă nu a contat. Ar trebui să vă dea de gândit de ce nu ați luat nici un punct de la "prostimea" din fața televizorului. Al 7-lea jurat? Ar fi trebuit să cântărească 50%, nu 1/7". Piesa "Underground", cântată de Mirela Boureanu Vaida, însărcinată în luna a 8-a (!), cunoscută şi ca prezentatoare TV, a ocupat locul 6, iar solista şi-a exprimat nemulțumirea: "Din păcate nu au mers liniile de votare, cel puțin în cazul meu. A trebuit să trimit 3 sms-uri la 1264 cu nr. 12, ca să primesc confirmarea că am votat. Alții au primit mesaj că televotingul e închis. Fără cuvinte... Eurovision România!". Chiar nu se poate găsi o companie serioasă de telefonie, ca să nu mai existe mereu plângeri? Dacă n-a câştigat, aşa cum era normal, compoziția lui Mihai Alexandru, cu siguranță ar fi făcut o bună figură, datorită ritmului antrenant şi inserțiilor folclorice, cu specific românesc, piesa "Daina" de Mihai Ogăşanu şi Marian Enache, cântată de Letiția Moisescu (vestimentație neinspirată însă, designerul Liza Panait i-ar fi făcut sigur o ținută potrivită cu specificul piesei) şi Sensibil Balkan. De fapt, concursul Eurovision nu întâmplător este ocolit tot mai mult de numele importante ale genului, compozitori sau interpreți, el devenind, inclusiv prin faptul că se cântă doar în engleză, o copie a show-urilor muzicale de care am mai amintit, căci finaliştii sau chiar laureații îşi fac o adevărată meserie nu în susținerea de concerte, ci în participarea la înfruntări TV cu premii consistente. Astfel, Laura Bretan a triumfat la "Românii au talent" şi a fost


Letiția Moisescu & Sensibil Balkan


Mirela Boureanu-Vaida

finalistă, în SUA, la "America's Got Talent"; Bella Santiago a concurat şi anul trecut la Eurovision, dar a câştigat "X Factor" şi a fost finalistă la "Românii au talent"; Linda Teodosiu a participat la "Germania caută un superstar" (şi încă o face, altminteri solista nu şi-ar fi încercat norocul, după 11 ani, în ţara natală a tatălui ei...). Mai este o altă chestiune de mare gravitate, o încălcare flagrantă nu a oricărui regulament, dar a eticii în general. S-a făcut o selecţie, s-au reţinut titlurile pentru cele 2 semifinale (n-au mai fost... 5, ca anul trecut, bine că ne-au ascultat!), după care şefii de la TVR au introdus cu de la sine putere, peste rând, piesele cântate de Santiago şi Linda!! În aceste condiţii, câţiva dintre selecţionaţi s-au retras (pilduitor era dacă o făceau toţi, în semn de solidaritate), dar neclarităţile n-au dispărut: în semifinala de la Iaşi s-a decis trimiterea în finală a unei a 7-a piese, ceea ce impunea ca şi la Arad să se procedeze la fel, ceea ce ar fi dus la 14 piese finaliste, dar au fost doar 12. Ne-am întrebat mai sus unde a fost Nicola, de asemenea am şi pledat pentru acordarea unui "wild card", ca la tenis, solicitat de el, lui Trăistariu, măcar pentru faptul că rămâne până acum solistul care a adus culorilor noastre cel mai mare punctaj într-o finală Eurovision...


Linda

Ambianţa a fost una frumoasă, cu public (venit doar pe bază de invitaţii) instruit corespunzător, civilizat şi participativ. S-a cheltuit evident foarte mult, meritul principal revenind Primăriei Capitalei (prin ARCUB), ceea ce a permis dotări tehnice impresionante şi prezenţa atâtor invitaţi străini. Cel mai convingător microrecital a fost cel al albanezei Inis Neziri, premiul I la "Cerbul de aur" 2018. Apariţie mai mult decât comică (regretatul George Stanca a fost atunci mai tranşant, dar noi ne abţinem, nu e... "politically correct"!) anul trecut, la Eurovision, când spre uimirea (sau nu?) tuturor a fost declarată câştigătoare, Netta a fost la fel de, hai să zicem doar "amuzantă", şi la apariţia ei pe scena Polivalentei bucureştene: a aşteptat minute bune să pornească banda, a cântat şi.. a plecat după un singur cântec! Acesta a fost "recitalul" datorat, cum spune TVR, unui număr de... 5 sponsori importanţi? Publicul aştepta măcar două melodii... Aurelian Temişan a fost ca de obicei elegant, sobru, la obiect, din păcate organizatorii i-au alăturat două colege de prezentare probabil cu "pile" mari, una dintre ele, Ilinca Avram, fiind la fel de nepotrivită şi la "Cerbul de aur" 2018. Dezamăgirea generală a fost exprimată convingător de Mihai Alexandru, compozitorul melodiei clasate pe locul 2: "Am pierdut cea mai mare şansă de a aduce anul următor Eurovision-ul în România. Românii au votat Laura Bretan, doi juraţi ne-au acordat note maxime (dar ceilalţi patru de ce nu şi ei?- N.A.), prestaţia ei şi tot "pachetul" au fost impecabile. Draga mea Laura, ai strălucit pur şi simplu, ai cântat impecabil şi îţi mulţumesc din tot sufletul pentru această experienţă pe care am trăit-o împreună!". Asta e, a trecut, acum, ca buni patrioţi româno-canadieni să-i ţinem pumnii Esterei Peony în mai, în show-urile de la Tel-Aviv, în Israel, dorindu-i să ajungă... "On A Sunday" în finală şi să obţină un punctaj cât mai ridicat!

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN



A fost cândva leagănul muzici uşoare româneşti...

În anul 1963 Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România "lansa la apă" (pentru că tot era la câţiva metri de mare) Festivalul naţional al muzicii uşoare româneşti, cu această ocazie inaugurându-se şi Teatrul de vară din Mamaia, o bijuterie pentru acele vremuri. Istoria zbuciumată a festivalului este cunoscută: întrerupt între 1976 şi 1983 şi apoi îngropat (definitiv? Să sperăm că poate nu, deşi...) în 2012. Din momentul în care UCMR, cu prestigiul ei, a fost eliminată dintre organizatori şi nu s-a mai implicat în organizare, selecţie, jurizare, festivalul a încăput pe mâna incompetenţilor, la început, sau falşilor "producători" în straie de lup, ulterior, iar nivelul valoric a scăzut dramatic an de an, audienţa de asemenea, specificul şi identitatea au



dispărut, ajungându-se ca în ultimii ani să fie doar o umbră a manifestării celebre de altădată. De fapt, la alt nivel, este povestea cunoscută a "Cerbului de aur", doar că acela, festival internaţional, a revenit anul trecut, după multă vreme, la cinci decenii de la inaugurare, cu ediţia a... 17-a, făcându-ne să ne întrebăm după câţi ani va fi ediţia următoare! Cum spuneam, declinul festivalului de la Mamaia a început în clipa când organizatorii locali au crezut că pot face ei singuri totul, fără colaborarea cu breasla profesioniştilor muzicii, ceea ce s-a dovedit fatal manifestării (mai e nevoie să amintim că acelaşi lucru se petrece, cu rezultatele cunoscute, la cele două competiţii organizate de TVR, Eurovision şi "Cerbul de aur"?). Ne aducem aminte că la un moment dat Trofeul concursului de la Mamaia, un autoturism acordat de un sponsor, nu era decis de juriu, ci de... consilierii judeţeni, care fireşte n-aveau nici o vină (înafară de trufie şi inconştienţă), pentru că de competenţă nici nu putea fi vorba! Acelaşi Consiliu judeţean încredinţase la vremea respectivă cultura locală, inclusiv festivalul, pe mâna unei persoane care a bulversat total instituţiile artistice din Constanţa, celebrul teatru de revistă "Fantasio" fiind una dintre victime. Dar, să revenim la subiectul articolului de faţă. După cum se ştie, festivalul de la Mamaia era programat îndeobşte la sfârşitul lunii august, când, cât o fi el de litoral, se mai întâmpla să şi plouă. De aceea vreo două ediţii, 1969 şi 1971, parcă, s-au ţinut la Teatrul Dramatic, respectiv la Fantasio, în Constanţa, motiv pentru care neuitatul cerber al impresariatului estival, Sebastian Taşcă, de la ARIA locală, a convins autorităţile că se impune acoperirea Teatrului de vară din Mamaia. S-a montat o copertină, care însă n-a rezistat foarte mult alternanţei ploaie-soare torid. Oricum, între timp se inaugurase, pe malul Lacului Tăbăcărie din Constanţa (nu foarte departe de Mamaia), o grădină de vară mult mai încăpătoare, de peste 2000 de locuri (cea din Mamaia are cam jumătate), "Soveja". Inaugurarea s-a făcut cu o ediţie estivală a concursului TV "Şlagăre în devenire", pe 4 august 1983, ulterior având loc aici şi câteva ediţii ale festivalului de la Mamaia. Cert este că a venit şi Revoluţia, a mai şi plouat, slavă Domnului, dar nici una dintre cele două arene n-a căpătat copertina dorită şi meritată. Intemperiile, dar mai ales indiferenţa criminală a autorităţilor locale au dus încet-încet la degradarea lor. Am aflat că şi Soveja este într-o stare deplorabilă (ce să ne mai mirăm, când ştim bine situaţia tragică a Cazinoului din Constanţa?), nu avem încă fotografii de acolo, în schimb corespondentul nostru Mircea Nicolau, bun cunoscător al fenomenului şi pasionat de istoria muzicii uşoare româneşti, ne-a trimis câteva zeci de imagini ale Teatrului de vară din Mamaia. Acestea, mărturisim, ne-au îngrozit, ce vedeţi alăturat este doar o mică parte a dezastrului. Pe vremuri, când la Teatrul de vară aveau loc câte două spectacole pe seară, solicitările erau atât de mari încât unele erau programate la cinematograful Albatros. Probabil şi acesta este o ruină, aşa încât în vara trecută s-a folosit o scenă improvizată la... AquaMagic. E drept, şi impresarii au vina lor, coborând tot mai mult ştacheta calităţii, aliniind-o gusturilor celor mai îndoielnice, afişele fiind dominate de manelişti, între care cu greu mai poţi zări un artist respectabil, aşa încât şi interesul publicului a scăzut. Cauză şi efect, fiindcă la festivalul de la Mamaia unul din motivele decăderii a fost renunţarea la muzica uşoară românească tradiţională şi introducerea a tot felul de secţiuni ce n-aveau nici cea mai mică legătură cu substanţa originară a manifestării (aţi vedea aşa ceva la Sanremo?). Să ne mai mirăm că tradiţionalul festival naţional "Mamaia copiilor", o manifestare excelentă, după primele ediţii găzduite de această grădină, cum era normal, fusese "exilat" în Casa sindicatelor din... Constanţa, pentru ca acum să ajungă pe o scenă montată pe faleză, în faţa Cazinoului din Mamaia?



După cum, doar parţial, se poate constata, leagănul muzicii uşoare româneşti a ajuns un Rai nu al artei şi al melomanilor, ci al şobolanilor (boschetarii n-au acces, am înţeles, s-au montat gratii şi grilaje!) şi al mizeriei de nedescris. E de plâns, dacă n-ar avea grijă autorităţile locale să ne smulgă zâmbete. Într-o declaraţie recentă, un reprezentant al acestora declara că a fost nevoie să se retrocedeze... pilonii, stâlpii şi bazinele din faţa teatrului (!!), dar că în curând (cunoaştem aceste termene "imediate"!) se va trece la renovarea teatrului de vară. Citeşti, asculţi, vezi şi te cruceşti, dacă n-am şti că trăim în România...

Octavian URSULESCU

Regal muzical

Sala Savoy a Teatrului de Revistă *"Constantin Tănase"* a găzduit spectacolul-eveniment *"Romanţa ne uneşte"*, organizat de Primăria Capitalei prin Centrul pentru Seniori al Municipiului Bucureşti (CSMB), un concert de excepție ce face parte din Programul Național de Concerte inițiat de Centrul Cultural pentru UNESCO *„Cetatea Romanței"* Târgovişte (Alina Mavrodin Vasiliu, Teodor Vasiliu). Acesta şi-a propus să unească *„marile spirite naționale pentru susținerea muzicii şi a poeziei româneşti care slujesc dragostea de țară, de locurile natale, de valorile creştine, morale şi spirituale ale poporului român"*.

Desfăşurat sub patronajul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, acest concert i-a adus pe aceeaşi scenă pe Daniela Vlădescu, Florin Georgescu, Alina Mavrodin Vasiliu, care a fost şi prezentatoarea spectacolului, alături de laureați ai Festivalului Național *„Crizantema de aur"* - Domnița Moroşanu, Marian Stere, Nicoleta Vasile, Daniel Pop, Ina Dincă, Mădălin Băldău, Tudor Bărbos, Iulian Bratu. Interpreții au fost acompaniați de Orchestra *„Romanța"*, dirijor Lucian Vlădescu, iar momentele artistice, *"Poeme printre Romanțe"*, au fost susținute de actorul Silviu Biriş şi harpista Cristina Munteanu („De ce-ai fi tristă?" de Grigore Vieru şi „Primul fior", muzica Dan Mizrahy, „Pentru tine" şi „Cum aş putea" de Eduard Zalle şi „Ceasul mărturisirilor", muzica Henry Mălineanu, „N-am să mai pot" şi „Obsesie" de Eva Constantinescu, „Dă-mi mâna în tăcere", muzica Dan Mizrahy şi „Ebb Tide", muzica Robert Maxwell, „La Steaua" şi „Dorința" de Mihai Eminescu, „Romanța la Târgovişte", muzica Laurențiu Profeta şi „Romanța mea târzie", muzica Dan Mizrahi.


Alina Mavrodin, Orchestra "Romanța", dirijor Lucian Vlădescu

Repertoriul a fost unul foarte bine ales, spre încântarea tuturor spectatorilor seniori care, nu odată, au fredonat alături de Alina Mavrodin Vasiliu („Bătrâne lăutar", muzica Dan Stoian, versuri Mircea Block, „Din sânul maicei mele", muzica Anton Pann, versuri Grigore Alexandrescu, „Ai revenit", muzica Ioan Tomescu şi versuri Stelian Filip, „Romanța-Rugăciune", muzica Dan Stoian, versuri Mircea Block, „Romanța inimii mele", muzica Paraschiv Oprea, versuri Eugen Rotaru, „Dragă toamnă", muzica Vasile Veselovski, vesuri Mihai Maximilian, „Anii vin, anii trec", muzica Paraschiv Oprea, versuri Eugen Rotaru), de Florin Georgescu („Îți mai aduci aminte doamnă?", muzica Ionel Fernic, versuri Cincinat Pavelescu, „Frumoasa mea cu ochii verzi", versuri Cincinat Pavelescu, „Car frumos cu patru boi", versuri Vasile


Alexandra Dobre

Militaru şi „Iubesc femeia", pe muzica şi versurile lui Ionel Fernic) şi de Daniela Vlădescu („Romanța crizantemelor", muzica V.S.Gold, versuri I.Gabriel, „Îți aminteşti", muzica Alexandru Corfescu şi versuri Harry Negrin, „De tine nu-mi mai este dor", muzica Florentin Delmar, versuri Aurel Felea şi „Mai spune-mi că nu m-ai uitat", muzica Gherase Dendrino, versuri Mihai Maximilian).

De excepție au fost şi momentele artistice susținute de laureații cu Trofee şi Premiul I ai diferitelor ediții ale Festivalului de interpretare şi creație „Crizantema de Aur" de la Târgovişte: Nicoleta Vasile – Trofeul „Crizantema de aur" 2018 („Bătrânul tei", muzica Dan Mizrahy, versuri Mariana Ionescu şi „Viața-i joc de noroc", muzica Constantin Bardan, versuri Angela Georgică), Ina Dincă – Trofeul „Crizantema de aur" 2011 („Amândoi", muzica şi versuri Ionel Bratu-Voicescu şi „Nu mai veni dacă nu rămâi", muzica Constantin Bardan, versuri Angela Georgică), Domnița Moroşanu – Trofeul „Crizantema de aur" 1993 („Vioara", muzica şi versuri Mia Braia, „Romanță, romanță", muzica Paraschiv Oprea, versuri Eugen Rotaru), Mădălin Băldău – Premiul I „Crizantema de aur" 2017 („Cântați romanțele", muzica Alexandru Mateeaş, versuri Ioana Diaconu, „Romanța înstrăinării", muzica Paraschiv Oprea, versuri Eugen Rotaru), Iulian Bratu – Premiul special „Crizantema de aur" 2017 („Să treci prin lume fără dor", muzica Alexandru Leon, versuri Grigore Perieţeanu, „Crizantemă, te ador", muzica şi versuri Mircea

Andreescu), Marian Stere – Premiul I Creație „Crizantema de aur" 2017 („Voi nu vedeți că deranjați", muzica Dumitru Lupu, versuri Marian Stere, „Inima", muzica Temistocle Popa, versuri Mircea Block), Daniel Pop – Premiul I „Crizantema de aur" 2011 („Mi-e dor", muzica Nelu Danielescu, versuri Ghe. Preda și Mircea Ionescu-Quintus, „Deschide, deschide fereastra", muzica Iosif Paschill, versuri Mihai Eminescu) și Tudor Bărbos – Premiul I „Crizantema de aur" 2016 („Să treci prin lume fără dor", muzica Alexandru Leon, versuri Grigore Perieţeanu, „Crizantemă, te ador", muzica și versuri Mircea Andreescu). Toți soliștii au cântat la finalul spectacolului „Ciobănaș cu 300 de oi", muzica Mihai Lydie, pe versurile lui Pascal G. Alexandru.

De remarcat faptul că, în cadrul Programului Național au fost organizate o serie de concerte de romanță în zonele istorice ale țării, în mari orașe din România și din Republica Moldova și care a culminat cu evenimentul de la București. Au participat laureați ai Festivalului Național „*Crizantema de aur*", alături de prestigioși interpreți de romanțe din fiecare zonă istorică, acompaniați de orchestre profesioniste. Deschiderea oficială a avut loc pe 20 octombrie 2018, la Teatrul „*Tony Bulandra*" din Târgoviște, în cadrul Galei Festivalului Național „*Crizantema de aur*", ediția a 51-a. Au urmat patru concerte la Alba-Iulia (28 octombrie, Casa de Cultură a Sindicatelor), Constanța (9 noiembrie, Teatrul Național de Operă și Balet „*Oleg Danovski*"), Craiova (25 noiembrie, Cercul Militar, în parteneriat cu Opera Română Craiova) și la Chișinău, Republica Moldova (29 noiembrie, Filarmonica Națională „*Serghei Lunchevici*")

Înființat cu scopul de a promova *Romanța* în țară și în străinătate, alături de alte valori ale patrimoniului național material și imaterial, Centrul Cultural pentru UNESCO „*Cetatea Romanței*" a inițiat în 2018, programul „*Casa Romanței - Ambasadă a culturii la Târgoviște*", aflat sub patronajul Federației Europene a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor pentru UNESCO, program în cadrul căruia sunt organizate evenimente dedicate promovării ROMANȚEI ca gen muzical de patrimoniu al culturii naționale.

Romanța este un gen muzical care se află în geneza Imnului Național al României și care figurează în Repertoriul național de patrimoniu cultural imaterial al Comisiei Naționale pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial. Numeroase instituții prestigioase din România susțin demersul de înscriere a *Romanței Românești* pe Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO, demers ale cărui proceduri se desfășoară în prezent la Ministerul Culturii și Identității Naționale, la Comisia Națională a României pentru UNESCO și la Comisia Națională a Moldovei pentru UNESCO.



În 2019, prima escală a Programului Național de Concerte a fost tot Capitala, când, în luna februarie tot PMB, prin Centrul pentru Seniori al Municipiului București, împreună cu Centrul Cultural pentru UNESCO „*Cetatea Romanței*", a inițiat și organizat cea de-a doua ediție a concertului „Romanța ne unește".

Oana GEORGESCU

Ioana Sandu: „Tu și eu"



După Marius Țeicu, probabil Ioana Sandu posedă cea mai bogată discografie la casa de discuri Eurostar, o performanță firească, având în vedere numărul mare de concerte, premii, apariții radio și TV ale acestei soliste nu îndeajuns de mediatizate, pe măsura talentului ei. Albumul de față este subintitulat deloc întâmplător "Tu y yo", pentru că ne oferă nu mai puțin de 8 (din totalul de 17) piese cântate în limba spaniolă, între care celebra "Besame mucho" sau mult-cântata "Bamboleo". Cum în concerte abordează numeroase limbi de circulație, artista include aici și neuitatul "Volare" (Nel blú dipinto di blú) al lui Domenico Modugno, dar esența o constituie creațiile inspirate ale compozitorului Francisc Reiter, responsabil de asemenea cu orchestrațiile, mixajul și masterizarea. Ioana Sandu, textieră la piesa "C-un prieten și-un pahar", nu uită că a condus de două ori către premii melodii la festivalul de romanțe "Crizantema de aur" și ne propune o sensibilă creație a unui autor specializat, Mircea Andreescu. Maturitatea interpretativă a Ioanei Sandu a atins o cotă indiscutabilă, alături de cea a compozitorului Francisc Reiter.

Florin Bogardo, proiecție internațională

Puțini s-ar fi așteptat la un asemenea succes încă de la prima ediție! Public (plătitor!) numeros, sala arhiplină la Gala laureaților, câțiva concurenți de peste hotare, artiști de renume în recitaluri, toți veniți din respect față de memoria marelui compozitor - aşa s-a prezentat Festivalul-concurs internațional de muzică uşoară "Florin Bogardo", găzduit de sala Savoy a Teatrului de revistă "Constantin Tănase", gazdă ospitalieră, pe scena căruia refrenele lui Bogardo au răsunat de atâtea ori. Evenimentul a fost organizat impecabil de Primăria Capitalei, primarul general Gabriela Firea dovedind încă o dată dragoste şi respect față de muzică. Din acest motiv, Stela Enache a găsit aici uşă deschisă, propunerile ei transformându-se în tot atâtea realizări notabile, puse în pagină cu ajutorul bunului prieten Paul Surugiu Fuego, care a semnat regia şi scenografia. Decorul acestuia, dominat de câteva din tablourile sale şi scăldat în lumini atractive, a creat ambianța ideală pentru cele peste 10 ore de muzică de înaltă clasă. Un rol foarte important l-a jucat scenaristul manifestării, scriitorul şi omul de televiziune Narcis Avădănei, acest "trio de aur" fiind responsabil pentru reuşita deplină a festivalului, căruia îi prevedem viață lungă. Între inițiativele demne de toată lauda am mai nota standul permanent al Casei de discuri Eurostar, la care melomanii au putut găsi albumele duble consacrate lui Florin Bogardo şi Stelei Enache, CD-ul în premieră al lui Alexandru Arşinel, ca şi aparițiile discografie consacrate majorității invitaților în recitaluri – Corina Chiriac, Marina Florea, Sergiu Cioiu, Oana Sîrbu, Aurel Moga, Silvia Dumitrescu, Marian Stere. De asemenea a surprins plăcut, prin consistență, profesionalism şi calitate tipografică, programul de sală, distribuit gratuit spectatorilor. În cuprinsul său pot fi citite mărturii ale Stelei Enache, fireşte, ale lui Paul Surugiu Fuego, ale Margaretei Pâslaru şi ale compozitorului Dan Dimitriu, care a acompaniat, în fruntea orchestrei sale, concurenții. Pe copertă, o pilduitoare profesiune de credință a lui Florin Bogardo: "Sunt aici marile frumuseți, ca şi marile adevăruri pe care trebuie să le transmitem o dată cu semnătura notată în dreptul unui cântec"…




Stela Enache, Paul Surugiu-Fuego

Născut în 1942, Florin Bogardo a urmat cursurile Conservatorului din Bucureşti, absolvit în 1967, dar încă din 1963 se impune ca un talent de excepție, fiind laureat, cu piesa "Cum e oare?", la prima ediție a festivalului de la Mamaia. Plurivalența înzestrărilor sale a fost remarcabilă, fiind şi interpret, instrumentist, orchestrator, textier, regizor muzical la Radioteleviziune (între 1967 şi 1982). A compus nu numai muzică uşoară şi de film (peliculele la care a colaborat cu regizorul Nicolae Corjos au făcut epocă), dar şi muzică simfonică, vocal-simfonică, electronică, de cameră, corală, cântece pentru copii. S-a căsătorit cu Stela Enache în toamna anului 1971, compunându-i acesteia nu mai puțin de 76 de melodii de succes, parte din ele reluate în versiuni cuceritoare, proaspete de tinerii finalişti ai competiției de față. S-a stins din viață în august 2009.


Lorena Muntenaş, Anton Bogardo

Festivalul, cum spuneam, a fost unul special şi original, inclusiv sub raport regizoral, secvențele de concurs alternând cu microrecitaluri muzicale sau coregrafice, valoroasa trupă de dans sportiv Destiny din Piteşti realizând

şi o serie de inspirate ilustraţi dansante alături de concurenţi. Inafara Primăriei Capitalei, Teatrului de revistă "Constantin Tănase" şi casei de discuri Eurostar se cuvin mulţumiri firmelor Nidec ASI Romania (familia Livia şi Ioan Gauzin, mereu alături de artişti) şi Maison d'Or, pentru aranjamentele florale. Juriul a fost unul de mare competenţă, fiind alcătuit din Jolt Kerestely, Horia Moculescu, Stela Enache, Paul Surugiu Fuego şi Dan Dimitriu, acesta din urma deschizând fiecare din cele 6 părţi ale concertelor cu o scurtă versiune orchestrala a şlagărului "Să nu uităm să iubim trandafirii" (1968). Nota principală a concursului a fost tinereţea, uimind literalmente uşurinţa şi plăcerea cu care adolescenţii s-au apropiat de melodii lansate pe vremea când nici părinţii lor nu erau născuţi. Dacă însă e ceva ce trebuie evitat la ediţia viitoare este permisiunea acordată unor finalişti de a cânta, la festivalul Florin Bogardo, piese… străine, care n-au avut nici în clin, nici în mânecă, evident, cu creaţia acestui mare compozitor român. La 14-15 ani e cazul ca soliştii să înveţe să cânte cât mai corect în limba


Nora Filipoiu, Stela Enache

natală piese româneşti, căci au vreme destulă să abordeze, graţie păgubosului globalism, refrene străine la concursurile TV de la posturile comerciale… unde nu se lansează niciodată vedete autohtone. Din fericire, finaliştii au interpretat obligatoriu o piesă compusă de Florin Bogardo, iar cei mai apreciaţi au fost tocmai cei care au dat viaţă ambelor melodii româneşti. Este şi cazul câştigătoarei Trofeului, Nora Filipoiu, 15 ani, care studiază (pian, flaut) la Liceul de arte "Ionel Perlea" din Slobozia. În cazul ei se vădeşte importanţa emulaţiei create de un puternic festival local, fiind vorba de cel de la Amara, unde a şi fost premiată, în 2017, la secţiunea pentru copii. Ea a primit Trofeul din mâna Stelei Enache, în timp ce premiul I a fost înmânat de fiul compozitorului, Anton Bogardo, venit special din Germania. Laureata cu premiul I a dat viaţă la rândul ei unor şlagăre româneşti, fiind vorba, de această dată, de o solistă cu mare experienţă, Lorena Muntenaş, 26, din Focşani, care are şi ea acasă un festival de tradiţie, "Florentin Delmar". Premiul 2 a revenit solistei de 19 ani Miruna Diaconescu din Ploieşti, care are la activ distincţii la ambele concursuri amintite anterior, dar şi un premiu UCMR la "George Grigoriu", la Brăila. Podiumul a fost completat de unul din mezinii concursului, Octavian Theodor Andrei, 14, din Bucureşti. Cu o versiune adorabilă a şlagărului "Ani de liceu", studentul la Teatru Danuţ Kozak, 20, Braşov, a primit un meritat Premiu de popularitate din partea firmei Nidec Asi România. Alte două premii speciale au fost primite cu aplauze. Premiul "Art by Fuego" a plecat la Sibiu, fiind cucerit de Dominique Simionescu, 17, iar premiul revistei "Actualitatea Muzicală" a răsplătit talentul cert al solistei din Republica Moldova Cristina Simion, 24, absolventă a Universităţii naţionale de arte "George Enescu" din Iaşi, clasa de canto clasic. Tot de dincolo de Prut, de la Chişinău, vine Petronela Donciu, 15, recompensată cu premiul Radio România Internaţional. Cele trei Menţiuni au confirmat şi ele media de vârstă foarte scăzuta a festivalului, fiind acordate solistelor Catinca Popa, 16, Bucureşti; Claudia Ioana Dumitru, 15, Constanţa; rockeriţei Daria Cojocaru, 15, din Craiova. Interesant este faptul că tocmai concurenţii cu mai mare experienţă n-au convins juriul, între aceştia numărându-se şi bulgăroaica Vasilia Stoicikova. Laureaţilor le-a fost oferit şi volumul de integrame muzicale semnat de Veronica Stroe. Dintre creaţiile lui Florin Bogardo cele mai multe sufragii din partea tinerilor de azi au fost întrunite de "Tu eşti primăvara mea", "N-ai să mă poţi uita", "Cum plouă azi peste iubirea noastră", "Să nu uităm să iubim trandafirii", "În casa foşnetului mut", "Balada pescăruşilor albaştri", "Ca soarele, ca floarea", "Vorbe banale", "Care din noi", "Întâia oară", "Un fluture şi-o pasăre", "Dacă iubeşti fără să speri", realizatorii reuşind să evite repetarea obsesivă a titlurilor de mare circulaţie. În aceasta autentică paradă a muzicii uşoare româneşti au mai fost cântate creaţii de Horia Moculescu, Marius Ţeicu, Titel Popovici, Adrian Romcescu, Dan Dimitriu, Andrei Tudor, Cristian Faur, Ovidiu Anton, Daniel Alexandrescu, dar, cum spuneam, se putea mai mult şi mai bine.

În primele două seri au fost programate 3 recitaluri ample, de mare atractivitate şi spectaculozitate. Stela Enache a avut şi câteva apariţii separate, dar clou-ul festivalului l-a constituit show-ul susţinut alături de Paul Surugiu Fuego. Adevărat campion al popularităţii, dar şi al respectului faţă de tezaurul de aur al genului, acesta din urmă, după cum am consemnat şi noi, a bătut toate recordurile cu recentele sale spectacole "Gramofonul cu amintiri" şi "Tu eşti primăvara mea", impresionând şi de aceasta dată reverenţa făcută în fata marilor compozitori români de muzica uşoară. Fuego a


Cristina Simion

mai propus manifestării două talente tinere viguroase, violonistul Iulian Băluşel, 18 ani, şi naista Mădălina Lupu, aceasta din urma sprijinită prin proiectul "Art by Fuego", drept care artistul a urcat pe scenă pentru un duet-surpriză. În cele două spectacole-eveniment amintite figurează, alături de Paul Surugiu şi de Stela Enache, Marina Florea, care şi de această dată a făcut, într-un recital incendiar, dovada formei excepţionale în care se află. Este şi cazul trubadurului cu

suflet tandru Gabriel Dorobanțu, care a încheiat apoteotic a doua seară de festival. În rest au fost aplaudați soliști valoroși, care au ținut la rândul lor să își înscrie numele pe genericul primei ediții a acestei manifestări emblematice. Înafară de cei amintiți deja: Dorin Anastasiu (formidabil recital, aducându-ne aminte de "Cerbul de aur" 1970!), Sanda Ladoși, Cătălin Crișan, Ianna Novac și Octavian Dobrotă, valoroșii reprezentanți ai teatrului gazdă, Bianca Sârbu și Alin Gheorghișan (acesta aflat într-o formă vocală de grație).

Au venit iubitori ai muzicii din Franța, din alte orașe ale țării, dar din păcate, mediatizarea n-a post pe măsura calității și importanței evenimentului, mass media ignorând, trist, acest emoționant remember. Cu o excepție, Radio România București fm, Liliana Popa postând acest cald mesaj: "Florin și Stela, cei doi pescăruși albaștri ai muzicii de ieri, păstrându-se ca un ecou permanent pentru cei atenți la calitatea componistică a melosului autohton... Ce dar mărinimos i-a făcut propria soție, călăuza și mesagerul acestor armonii și simțiri cuprinse într-un suflet prea vibrant și cald pentru omenirea eșuată în uitarea de sine! Gala de la Teatrul "Constantin Tănase" nu a fost numai "aducere-aminte", ci expresia înaltă a frumuseții muzicale și sufletești în niște ani "strâmți" și totuși nemărginiți în redarea unui soi de libertate, pe care astăzi mulți nu o găsesc în tot verbiajul democratic al realității. Prezența discretă și prea tăcută a fiului sau, copie fidelă a tatălui, a părut în egală măsură fascinantă, dar și amară, amestec de nostalgie și exil. Se pare că numai youtube-ul poate derula, delirant și salutar, rotirile melodice ale "stelei" din proximitatea celui purtând numele de floare, căci "cei ce iubesc mai aproape sunt de zbor"...


Dorin Anastasiu

Prezent pentru câteva săptămâni în țară (după cum se știe este stabilit în Canada), actorul-cântăreț Sergiu Cioiu a susținut la rându-i un microrecital în limba franceză și ne-a încredințat câteva rânduri scrise în urmă cu câțiva ani: "Trecerea în neființă a unuia dintre cei mai talentați, sensibili, cultivați și prolifici compozitori, în persoana distinsului, delicatului Bogardo, m-a umplut de o imensă și iremediabilă tristețe. Un foarte mare talent, un excelent melodist, un inspirat orchestrator, armonist excepțional și un neprețuit maestru de sunet întrutotul dedicat creației muzicale. Întotdeauna am avut un gând ales și o mare admirație pentru Florin Bogardo. Revăd privirea-i caldă, ușor melancolică, aerul plutitor și enigmatic, imagine a unui personaj romantic, parcă desprins din paginile unui roman din literatura antebelică. Prezența lui, ca interpret al propriilor sale compoziții, făcea bine așa-zisei muzici ușoare românești, multă vreme sub influența tangourilor argentiniene de altădată, apoi a standardelor americane sau a hit-urilor italienești "sanremiste". Bogardo s-a apropiat de poezie, a avut simțire și dăruire poetică. Cântecele sale sunt muzică și poezie fără să fie folk și fără acea superficialitate pe care o aduc în ureche șlagărelele cu texte potrivite doar ca să rimeze și să respecte ritmul dorit. N-am putut rezista și am ales două dintre cele mai cunoscute cântece ale cantautorului spre a le interpreta în franceză. Cu unul din ele am participat la unul din festivalurile francofone din Belgia, la Spa Francorchamps (unde în prezent are loc o celebră cursă de Formula 1- N.A.). Romulus Vulpescu a echivalat în franceză "Tablourile" lui Marin Sorescu, pentru muzica lui Bogardo, iar celalalt cântec este varianta franțuzească a emblematicului "Să nu uităm trandafirii" - "N'oublions pas les roses". Nu știu dacă "Iubirea cea mare", în interpretarea lui Aurelian Andreescu, a fost primul cântec de autor-compozitor al creatorului atâtor cântece de iubire. Am dorit să dedic "Pescărușului albastru" câteva rânduri, plecând de la acest prim cântec pe care l-am auzit în foarte multe interpretări din '64 până astăzi. Într-o bună zi, prin vara lui '64, ajungând pe litoralul românesc spre a da curs unui contract, întâlnesc muzicanții cu care urma să repet. Pianistul, un tip simpatic, Bebe Lambertini, era și vocalist; tocmai începuse să cânte "Iubirea se cere păzită"... Am ascultat acest cântec de sute de ori, se cânta în toate barurile, melodios, amplu, cu armonii bogate. A fost primul contact cu un univers muzical care mi s-a părut că trece rampa cu brio: Bogardo, "Iubirea cea mare"...".


Alin Gheorghișan

Festivalul internațional "Florin Bogardo" a fost un omagiu peste timp adus nu numai unui mare compozitor, dar și muzicii ușoare românești în întregul ei.

Octavian URSULESCU

Casa primitoare a muzicii

Spaţiul rezervat evenimentelor, de la etajul magazinului "Muzica", a fost încă o data neîncăpător. La invitaţia casei de discuri Eurostar (producător Paul Stîngă), numeroşi melomani au ţinut să fie prezenţi la întâlnirea cu cunoscuta cantautoare Corina Elena Badea, care îşi lansa


Corina Elena Badea, Venera şi Paul Stîngă

cel de-al 6-lea album, "Casa noastă armânească". Să nu credeţi că am "mâncat" un "r", am vrut doar, notând titlul original al albumului, să vă convingeţi cât de mari asemănări există cu dialectul celor numiţi greşit aromâni, corect este armâni, altminteri s-ar nega românismul lor. Apreciat medic primar la Tulcea, instrumentistă (pian, chitară), poetă cu premii internaţionale, desigur compozitoare, artista este şi o talentată pictoriţă, câteva din lucrările sale figurând în cuprinsul albumului. Indiscutabil, Corina Elena Badea este un adevărat port-drapel al etniei armâne, aşa cum de altfel a demonstrat în consistentul recital de la Palatul Şuţu, filmat de TVR, cu o zi înainte de lansare, ca şi la emisiunea "Prietenii de la 11", la Antena 1. Debutul său în postura de compozitoare a avut loc în 1992, cu melodia "Prota vrear i" (Prima dragoste), care în timp a devenit atât de circulată, în postură anonimă, în diverse variante, încât artista a descoperit recent şi o versiune în chip de… manea. Cunoscută şi sub pseudonimul "Elena di vreari" (Elena de dragoste), Corina Elena Badea se află la al treilea album editat de casa de discuri Eurostar, după "Autograf de cantautoare" şi "Colinde cu aromă de Sărbători". Într-un cântec emoţionant găsim aceste versuri: "Armânul nu piere/ Armânul e născut din munte/ Cu soarele pe frunte!". Am avea foarte multe de învăţat de la această etnie care-şi păstrează tradiţiile, portul şi mai ales limba, în imnul armânilor existând aceasta strofă grăitoare, într-o traducere ce-mi aparţine: "Blestem s-aibă în casă/ Cel care de limba lui se lasă/ Care-şi lasă limba lui/ Să-l ardă para focului!". Poate vor citi şi cei de la posturile de radio şi televiziune care transmit orice, numai muzică în limba română nu…La lansarea de care amintim au participat numeroase personalităţi, unele din ele urcând pe scenă: Vasile Topa, membrii grupului vocal "Vocea Pindului", Stere Paris, membrii asociaţiei "Credinţă şi demnitate", George Cantea, s.a. Recitalul protagonistei, aplaudat cu căldură, a precedat o lungă sesiune de autografe şi fotografii, plus tradiţionalul cocktail.

Alla: „Secretul meu"

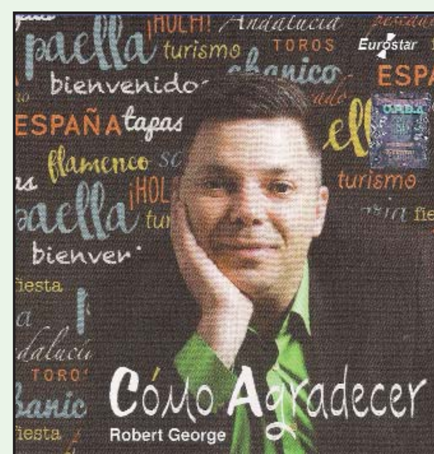


Originară din Republica Moldova, Alla Cebotari este de peste două decenii actriţă la Craiova. Absolventă a Academiei de arte frumoase "Gavriil Musicescu" din Chişinău, ea abordează cu egal succes muzica uşoară, cum este cazul pe discul de faţă, şi cea populară (de altfel una din recomandările din booklet aparţine cunoscutului cântăreţ Ion Ghiţulescu). Aici îi descoperim şi înzestrările de compozitoare, în nu mai puţin de 10 piese, şi de textieră, ca şi gustul în alegerea repertoriului. Pentru că, inspirat, ea alătură pieselor proprii două creaţii bicentenare semnate Anton Pann, melodii aparţinând unor autori basarabeni (Petre Aldea Teodorovici, Mihai Dolgan, Ion Enache), un celebru cântec popular ("Basarabie frumoasă") şi un refren internaţional, rezultând un album echilibrat şi atractiv. Evident, fire romantică, visătoare, ea preferă stilul clasic, dovadă şi apelarea la o faimoasă melodie interbelică lansată de Cristian Vasile. Un album de calitate editat de casa de discuri Eurostar. Înregistrările s-au făcut la Studio Production Nordika Multimedia, în Republica Moldova.

Robert George: „Como agradecer"

Încă de la vârsta de 10 ani, Robert George, astăzi jurist, a activat în cadrul Asociaţiei artistice "Cantores animae" (preşedinte: Lucica Muşat) din Oneşti, perfecţionându-şi înzestrările muzicale. Având ocazia să viziteze deseori Spania, a îndrăgit nu numai limba, dar şi tradiţiile şi muzica acestei ţări de care se simte atât de legat. Între cele 12 titluri, interpretate cu multă căldură în limba spaniolă, celebrul cântec cubanez "Besame mucho". Interpretul este recomandat cu căldură în booklet de cunoscuta actriţă Adriana Trandafir şi de reputatul textier şi interpret Marian Stere. Casa de discuri Eurostar ne oferă încă o dată o mostră de inspiraţie repertorială, cu un album editat în remarcabile condiţii grafice. Orchestraţii: Ciprian Gurgu. Înregistrări, mixaj şi masterizare: Doru Marian Dima (Dimas Production).

Pagina de **Lelia PRUNDU**



Formațiile noastre

"Garoafa roșie", un nou single **Reșița Rocks** alături de Călin Pop (CELELALTE CUVINTE). MediaPro Music Digital Distribution a lansat single-ul "Garoafa roșie", rezultatul noii colaborări dintre proiectul REȘIȚA ROCKS și solistul și chitaristul formației CELELALTE CUVINTE, Călin Pop. La fel ca și în cazul primei lor colaborări ("Povestea șoaptelor") și această piesă a fost interpretată în original de grupul reșițean TRANSROCK, înființat în 1983 de Călin Pop (voce, chitară), Remus Spiridon (chitară), Adrian Cazacu (bass) și Sorin Chirculescu (baterie). Proiectul REȘIȚA ROCKS a fost înființat în anul 2016 de muzicienii Toni Dijmărescu, Adrian Nițulescu și Flavius Suciu, ce ți-au propus să promoveze trupele rock din Banatul Montan. Cei trei locuiesc în țări diferite (România, Spania și Germania), iar înregistrările sunt efectuate separat, fiind apoi mixate și masterizate de Flavius Suciu în studioul DadiuStudio, din localitatea spaniolă Alcossebre.

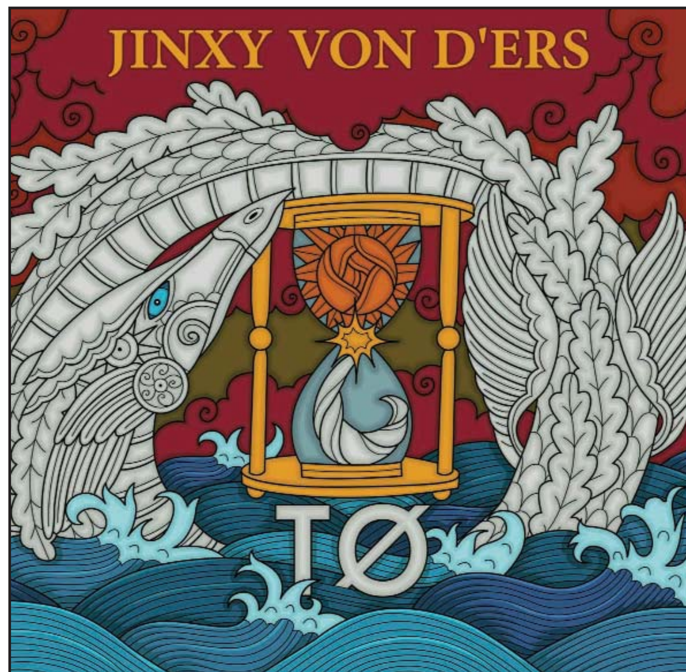


Grafica este realizată de artistul Radu Damian, cunoscut pentru colaborările sale cu GOODBYE TO GRAVITY pe albumul "Mantras Of War" sau BUCIUM pe albumul "Miorița".

Formația **Fierbințeanu** a susținut, împreună cu coregrafele Smaranda Găbudeanu și Cristina Lilienfeld un concert/performance art-pop, ocazie cu care a fost lansat un videoclip. Cel mai recent album Fierbințeanu, The Great Scheme Of Things, a fost produs în ultimii trei ani și a fost prezentat ca spectacol de dans contemporan în festivaluri de gen. De asemenea, au fost lansate sub formă de videoclip trei dintre piesele de pe album. Fierbințeanu este un duo art-pop format din Gabriela Fierbințeanu (voce) și Cristian Fierbințeanu (computer, bass, voce).

The Kryptonite Sparks ne propulsează în mijlocul unui intens proces de introspecție și oferă piesa și videoclipul "Până acasă la ai mei". The Kryptonite Sparks înseamnă: Răzvan Diaconu // Rareș Diaconu // Răzvan Anton.

Jinxy Von D'Ers a lansat "TØ" - primul album de studio al formației, cu 9 piese, iar ca stil se încadrează în zona alterantive rock cu influențe metal. Albumul este disponibil în variantă fizică - CD Digipak și în format digital. Până în prezent, JINXY VON D'ERS a lansat trei



single-uri extrase de pe albumul „TØ": „Glow", „Away" și „Sugar Rush", iar anul acesta au câștigat titlul de "Best Alternative Newcomer" la Metalhead Awards. **Phaser** și **Octavian "Vita" Horvath** lansează împreună "Erou", un single manifest cu un mesaj puternic și mobilizator. Muzica și versurile au fost scrise de cei de la Phaser și definitivate în urma colaborării cu Octavian "Vita" Horvath. Mixajul și masterizarea au fost asigurate de Attila Lukinich, de la DStudioPro din Timișoara. Din componența formației fac parte Carina Dumitru (voce), Radu Racz (bas), Sebi Bârzeianu (chitară), Lucian Oprișan (clape) și Arnold Birta (tobe).

Pasărea Rock lansează "COMETA STEA", cu text de Florin Dumitrescu, pe muzica lui Josef Kappl (realizată sub egida casei de producție Revolver), care pune în evidență apartenența noastră creștină și invită la dezvoltarea puterii



de a iubi și de a dărui. Odată cu această nouă melodie, trupei i se alătură Narcis Tran-Korsar, un nou colaborator,

la chitară cu 12 corzi, dar şi backing vocal. După succesul primului albumul, intitulat *"Legenda"*, Josef Kappl, Mircea Baniciu, Ovidiu Lipan Ţăndărică, Nicu Patoi şi Sorin Voinea lucrează la definitivarea celui de-al doilea material discografic, ce urmează a fi lansat anul viitor cu prilejul împlinirii celor 5 ani de la debutul proiectului Pasărea Rock, pornit în 2014 de Mircea Baniciu, Josef Kappl şi Ovidiu Lipan Ţăndărică, care îşi doreau să continue ceea ce au început împreună cu Phoenix, iar apoi s-au alăturat Sorin Voinea şi Nicu Patoi. De-a lungul acestei perioade, artiştii au lansat primul album, intitulat LEGENDA. De la înfiinţare, Pasărea Rock a mai lansat două EP-uri, Caluşandra şi Hora fără de hotar.

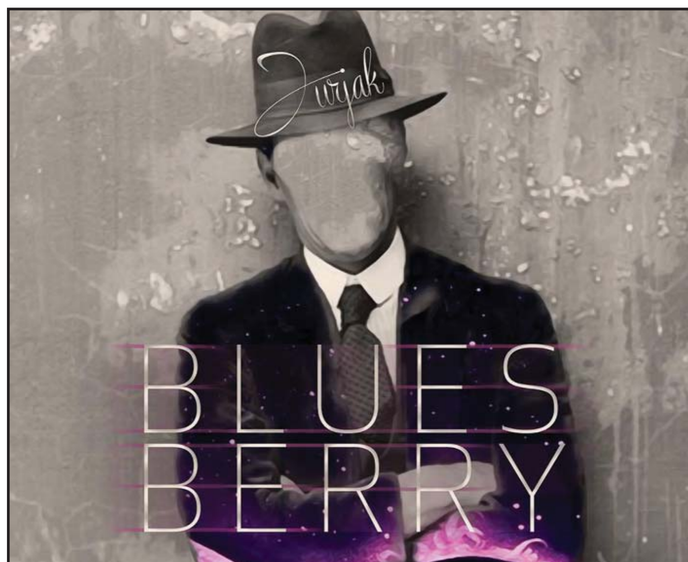
Iris a început în februarie 2019 în clubul Quantic din Bucureşti turneul „Lumea toată e un circ", inspirat de albumul cu acelaşi nume, lansat în octombrie 2018 în format CD şi dublu vinyl. Această nouă producţie este o reinventare a trupei în componenţa actuală, care oferă acordurile clasice marca IRIS, totul pentru a inspira noua generaţie a publicului rock, dar şi fanii susţinători de-o viaţă ai formaţiei. IRIS este: Nelu Dumitrescu – baterie


Iris

(membru fondator), Costi Sandu - voce, Nuţu Olteanu – chitară (membru fondator), Andrei Bălaşa - chitară solo, Relu Marin - clape, George Costinescu - chitară bas, Cristi Dumitrescu - tobe. Concerte viitoare: Alba Iulia, Zalău, Vatra Dornei, Oradea, Băişoara, Râmnicu Vâlcea, Craiova, Băicoi, Cluj, Timişoara, Braşov, Suceava, Călăraşi.

Coma construieşte, din segmente metaforice, un întreg univers mitologic, odată cu lansarea videoclipului piesei „Icar", un material vizual regizat de Vasile Alboiu, care îi prezintă în rolurile principale pe Marius Manole (Icar, Minotaur) şi pe Cristina Diatcu (Ariadna). Scenografia şi costumele au fost asigurate de Oana Radu, iar imaginea este semnată de Adi Dinu. Coma înseamnă: Cătălin Chelemen (voce principală) // Răzvan Albu (baterie) // Dan Costea (voce, chitară) // Sorin Petrescu (bas) // Răzvan Rădulescu (aka Hefe, DJ) // Călin Marcu (chitară)

Al doilea material de studio lansat de **Jurjak**, Blues Berry, este însoţit de patru modele de tricouri, unisex, în ediţie limitată. Materialul conţine 11 track-uri, printre care sunt incluse şi single-urile „Vântul", „Imnul minerilor". Muzica este semnată de George Petroşel (Jurjak), muzician, regizor, artist vizual şi licenţiat în dreptul proprietăţii



intelectuale. Stilul muzical abordat de artist este electro-blues, cu influenţe art rock, post punk şi experimental rock. Jurjak a lansat până în prezent piese ca „Şoapte", „Timp de iubit", „Bucureşti", iar la începutul anului 2018 a fost nominalizat la premiile Gopo pentru soundtrack-ul filmului "Planeta Petrila", care a fost desemnat "Cel mai bun documentar". Proiectul Jurjak este prezentat în formula live alături de Daniel Olteanu (tobe, producţie, mix şi master), Daniel Minel Stoica (chitară şi clape) şi Narcis Axinte (chitară şi bas)..

Formaţia **Blackbeers** a susţinut concertul aniversar – 20 de ani de muzică irlandeză. Blackbeers a fost înfiinţată în 1999 în Oradea ca prima formaţie de muzică irlandeză din România. Pe parcursul a 20 ani configuraţia trupei s-a schimbat de


Blackbeers

mai multe ori, la fel şi stilul abordat, de la muzica tradiţională la rock-celtic şi influenţe punk.

Gabi MATEI

Capriel Dedeian

Născut la 19 decembrie 1960 în Bucureşti, într-o familie de origine armeană, Capriel Dedeian este în egală măsura compozitor şi un valoros chitarist de jazz. Încă din 1983 a fost cooptat în cunoscuta formaţie a compozitorului Alexandru Vilmanyi, cu care cântă aproape un deceniu, participând la toate festivalurile importante (Mamaia, "Melodii"), nemaivorbind de înregistrări şi concerte alături de vedetele muzicii uşoare. Începând cu anul 1986 Capriel Dedeian compune mult muzică uşoară, figurând pe afişul tuturor manifestărilor importante. De pildă, în 1990 obţine Premiul special al juriului la secţiunea de Creaţie a festivalului "Bucureşti '90", cu "Eşti minunea vieţii mele", text Eugen Rotaru, solistă valoroasa Mihaela Marinache (actuala Miki). Peste doi ani este finalist la Mamaia, cu piesa "Paradisul s-a născut şi pentru noi", text Angel Grigoriu, solista Samira Pop. Între timp s-a calificat de două ori în finala concursului TV lunar "O melodie dintr-o sută", cu melodiile "Uită-mă!" (text Claudia Delean, solist Constantin Bruj), respectiv "Doar pentru noi" (text propriu, solist Daniel Iordăchioae). Notabile colaborările compozitorului, în alte lucrări, cu Silvia Dumitrescu, ("Uită-mă"- o altă versiune, "Scrisoare pentru Moş Crăciun"), Angela Stoica ("Iubire de-o vacanţă"), Mihaela Marinache (devenită, cum spuneam, Miki de la K-pital), Mihai Băjenaru ("Cred că m-am îndrăgostit de tine"), Alexandra Crăescu ("Dă-mi iar dragostea", melodie prezentată cu succes în finala concursului "MuzicADA" de la Sala Radio), ş.a. O primă confirmare internaţională a talentului său este dată de participarea la Festivalul Internaţional "Bucureşti '92", unde orchestrează varianta în limba străină a piesei lui Marcel Dragomir "E bine, bine, e foarte bine!" (premiul III), cântată de solistul A.T.K. (Ateka) din Zair. Colaborarea cu acesta a continuat, Dedeian orchestrând 5 din cele 8 piese ale albumului "Jungla Africa", editat de Electrecord în 1994. În 2011 s-a înscris la "Thomann Christmas Song Competition", în Germania: din 237 de titluri înscrise, creaţia sa "When the Christmas time is near", pe un text de Eugen Constantin şi cântată de Nicoleta Oancea (din grupul vocal Pinky) este reţinută pentru finala de 10, mai mult, este distinsă cu o menţiune. Pe lângă preocupările sale legate de jazz, muzica pop, de film, de teatru sau pe tărâmul altor genuri (a semnat peste 200 de lucrări), cu implicare la nivel de compoziţie, texte, orchestraţii, interpretare instrumentală şi vocală, nu putem să omitem o realizare aparte, albumul Electrecord din 1990 "Carun, carun" (Primăvară, primăvară), conţinând piese armeneşti de muzică uşoară interpretate în limba natală, realizat în colaborare cu fratele său Garbis. În ce priveşte muzica de film, cinci producţii se cer menţionate: "The Tell-Tale Heart" (2013), regia Vlad Genescu; "Armenopolis" (2014), regia Izabela Bostan Kevorkian şi Florin Kevorkian (film despre înfiinţarea oraşului Gherla, premiat la FIFE - Festivalul internaţional al filmului etnografic de la Zlatna); "Noravank" (2014), aceiaşi regizori; "Hagigadar-Regăsirea speranţei" (2015) - aceiaşi regizori; "Booking my last Dance" (2015) - regia Vlad Genescu, muzica tuturor acestor pelicule fiind semnată, evident, de Capriel Dedeian. A mai compus muzica pentru spectacolul teatral "Strunga dintre moarte şi viaţă", în regia lui Florin Kevorkian, a cărui premieră a avut loc la Botoşani în anul 2015. În egală măsura teoretician rafinat al muzicii de jazz, a publicat câteva lucrări foarte apreciate: "Teme de jazz, vol. 1", "Teme de jazz, vol. 2", "Acorduri de chitară folosite în jazz", "Teme de jazz-Compozitori români".



Membru al UCMR, Capriel Dedeian este un creator şi un artist activ, neobosit, plurivalent, crescut într-un mediu familial încărcat de muzică, tatăl sau fiind clarinetist, iar fratele, Garbis - saxofonist de prim rang, şef de formaţie, compozitor şi orchestrator. Capriel a început studiul chitarei, ca autodidact, la 14 ani, debutând peste doi ani în cvartetul fratelui său, alături de cei doi Dedeian fiind bateristul Tudi Zaharescu şi bass-istul Mario Dumitrescu. Avea doar 16 ani atunci când a cântat pentru prima dată în clubul de jazz condus de Mihai Berindei, împreună cu cei doi fraţi evoluând atunci pianistul Puiu Pascu şi cei doi instrumentişti amintiţi anterior. Începutul anilor '80 aduce şi primele sale compoziţii ("Noaptea", "Amintiri '82", "Cafeaua de dimineaţă"). La numai 22 de ani îşi alcătuia un cvartet jazz-rock din care mai făceau parte Sorin Raicovescu (pian), Dragoş Docan (chitară-bas), Eugen Nichiteanu (baterie), cântând cu acest combo până prin 1984. Între timp, numele său este tot mai apreciat şi solicitat, aşa încât îl găsim pe afişul Galelor jazz-ului de la Costineşti (1984, 1986, 1987), "Danubian jazz" de la Galaţi (1992), festivalul internaţional de jazz de la Chişinău (1993), Festivalul internaţional de jazz de la Bucureşti (2003), "Porgy and Bess jazz club festival" de la Viena (2004), "Europalia Jazz-Music village jazz club" de la Bruxelles (2007), Festivalul internaţional de jazz "Days and Nights" de la Galaţi (2009) sau la festivalul internaţional de jazz de la Braşov (1984, 1986, 1990). La această ultimă manifestare susţine un recital de chitară solo, în timp ce în celelalte făcuse parte din diferite formule de grup conduse de Garbis Dedeian. În intervalul 1993-1997 a evoluat în Germania şi Austria împreună cu "Solo Group", apărând şi pe scena unor cluburi de jazz din München, Bad Reihenhall, Berchtesgaden, Regensburg, Salzburg. Garbis Dedeian, fratele său, l-a sprijinit întotdeauna şi l-a îndrumat în formarea ca instrumentist de jazz, colaborarea dintre ei fiind extrem de strânsă. În devenirea şi perfecţionarea sa, Capriel recunoaşte importanta colaborării, în ţară sau peste

hotare, cu instrumentiştii de elită cum ar fi Dan Mândrilă, Nicolas Simion, Cătălin Milea, evident Garbis Dedeian (saxofon), Johnny Răducanu, Mircea Tiberian, Ion Baciu jr., Puiu Pascu, Petrică Andrei, Marius Vernescu, Petru Popa (pian), Decebal Bădilă, Ovidiu Bădilă, Gopo Popescu, Cătălin Rotaru, Pedro Negrescu, Ionuț Baranga, Laurențiu Horjea, Arthur Balogh (contrabas-chitară bas), Tudy Zaharescu, Eugen Nichiteanu, Titi Herescu, Adrian Ştefănescu, Dinu Simon, Lucky Pais, Liviu Pop (baterie), Emil Bâzgă, Ion Leonte, Nelu Marinescu, Sebastian Burneci (trompetă), ş.a. Aşa cum de asemenea consemna colegul nostru Florian Lungu, secvențele în care Capriel Dedeian apare în postura de chitarist, în studio său live, au fost difuzate în emisiuni radiofonice, precum şi, începând cu 2009, în popularul serial de emisiuni TV "Unora le place". Un disc de autor meritat îşi aşteaptă apariția, fiind deja efectuate înregistrările cu noul său grup fusion, Capriel Dedeian & Jazz Challenge. Ca un amănunt foarte onorant - de la sfârşitul anului trecut este şi membru al Uniunii Compozitorilor din Armenia. Iar de patru ani, datorită performanțelor, este "endorsser" (artist-imagine), promovând chitarele de jazz ale celebrei firme Ibanez, una dintre cele mai mari producătoare de chitare din lume. Toate acestea completează portretul unui muzician complex, cu performanțe extrem de diverse.

U. OCTAVIAN

My little Sarkis

music & arr. CAPRIEL DEDEIAN

♩=75

DUPA CHORSURI

D.S. AL CODA

CODA

Drumurile noastre...

Puţini interpreţi se pot lăuda, chiar şi după dispariţie, de popularitatea lui Dan Spătaru – adevărat fenomen al muzicii noastre uşoare. Dovadă stă faptul că el a făcut, pentru a doua oară după moartea sa, arhiplină Sala Palatului, la un spectacol "In memoriam", în organizarea aceluiaşi impresar cu fler, care nu-şi uită colaboratorii, Stoian Anghel. Dacă primul concert, desfăşurat la câţiva ani de la trecerea în nefiinţă a artistului, a beneficiat de mai multe vedete pe afiş şi retransmiterea ulterioară la TVR (e drept, fragmentată), cel de faţă, retransmis integral pe Etno TV în prima lună a anului (producător mai mult decât merituos: Cosmin Man), a avut câteva atù-uri indiscutabile. În primul rând faptul că pe scenă s-a aflat redutabila orchestră dirijată de compozitorul Viorel Gavrilă (s-a repetat intens la Ploieşti cu fiecare participant), apoi prin prisma dotărilor tehnice moderne. Scena era dominată de trei ecrane (video-led-uri) pe care au fost proiectate permanent imagini, citate şi declaraţii (Stela Popescu, Horia Moculescu, Jolt Kerestely, Cornel Constantiniu, Marius Ţeicu, Paul Surugiu-Fuego, ş.a.) ale personalităţilor despre artistul omagiat, fotografii (carieră, familie, colaboratori), imagini din sală, nemaivorbind că primirea spectatorilor s-a făcut pe un fundal sonor asigurat de cântecele artistului, multe din ele reluate de soliştii invitaţi, iar altele reunite într-un colaj în semnalul muzical al orchestrei "Majestic". Şi cum orice spectacol serios trebuie să înceapă în forţă, nu gradat, prima apariţie a fost a unei mari vedete care şi-a împletit cariera cu aceea a lui Spătaru. Marina Voica a reluat compoziţia pe care i-a dedicat-o colegului ei la acel prim concert de care aminteam, "Inima ta", după care a dat viaţă, cu graţie fermecătoare, unui alt titlu emblematic pentru întreaga "Generaţie de aur" a cântecului, pe care am dori-o nemuritoare: "Să nu ne despărţim" de Gherase Dendrino. Spătaru a fost un artist român 100%, nu şi-a datorat succesul reluării unor piese străine, chiar dacă astăzi mulţi îl asociază cu piesa sârbească devenită, pe un text propriu, "Drumurile noastre". Pasiunea sa a mers, când a fost cazul, doar către muzica uşoară peninsulară, aşa încât italianul stabilit în ţara noastră Ciro de Luca nu putea ocoli "Ştrengarul" (Un vagabondo come me), alături de care a aşezat hit-ul nr. 1 lansat în filmul "Cântecele mării", "Să cântăm chitara mea" de Temistocle Popa. Cum Temistocle Popa i-a scris peste 70 de melodii solistului, un alt şlagăr al său, "În rândul 4, banca de la geam", s-a regăsit în recitalul Mirabelei Dauer, care a mai cântat, alături de un cor de copii, "Speranţa" şi "Prieten bun". Marele actor Alexandru Arşinel a colindat lumea alături de Dan, aşa încât ne-a reamintit un scheci umoristic ce a făcut epocă (de mare actualitate... prietenii ştiu de ce!), dar ne-a şi cântat un şlagăr sprinţar, "Hai, zâmbeşte!", de pe recentul său album Eurostar, casă de discuri ce a avut 5 artişti în spectacol. Pe când era student la IEFS şi încă juca fotbal, Spătaru a început să studieze muzică uşoară cu compozitoarea Camelia Dăscălescu, la Casa studenţilor, alături de prietena sa apropiată Pompilia Stoian. Aceasta vine din Germania la fiecare eveniment ce-i aminteşte de tandra prietenie a studenţiei, aşa a făcut şi acum, cântând "Ionel, Ionelule" de Claude Romano şi, inevitabil, "Prieten drag" de Radu Şerban. Mai mult, i-a dăruit o


Marina Voica


Alexandru Arşinel


Silvia Dumitrescu


Viorel Gavrilă, Pompilia Stoian

Mihai Constantinescu, preluând "Fanfara militară", după ce cantautorul oferise cunoscutele sale compoziţii proprii "Şi te-am iubit" şi "Iubiţi-ne că suntem flori". Temperamentala Silvia Dumitrescu a fost colegă cu Dan la Ansamblul "Tinerimea română", aşa încât ne-a reamintit, în stilu-i personal, şlagărele compuse de Temistocle Popa "Când merg copii la şcoală dimineaţa" şi "În rândul patru" (deh, amintiri din copilărie!), cărora le-a adăugat "Cred în tine" de Adrian Enescu. Gabriel Cotabiţă a mărturisit cu sinceritate că n-a mai cântat niciodată cele două melodii lansate cândva de Spătaru, dar a făcut-o cu profesionalismul obişnuit, cu atât mai mult cu cât l-a legat dintotdeauna o strânsă prietenie de compozitorii acestora, Cornel Fugaru ("De vrei să ştii ce înseamnă român") şi Ionel Tudor ("La 5 şi jumătate").

oictură proprie nepoatei pe care Dan n-a apucat s-o ţină în braţe, Măriuca, astăzi o domnişoară încântătoare (evident că în sală s-au aflat văduva artistului, Sida, implicată în organizare în postură de co-producător, şi fiica Dana). Foarte modernă, tânăra Annes a ales din repertoriul lui Dan (mai toţi au făcut acest lucru) piesa "Prietene" de Temistocle Popa, alături de "Nu vreau să plângi" de Ionel Tudor. Ca şi în spectacolul dedicat Mădălinei Manole, Aurelian Temişan a fost indiscutabil în prim-plan, nu numai fiindcă ambele melodii cântate erau din repertoriul lui Spătaru ("Te-aşteaptă un om" de Ion Cristinoiu şi "Măicuţa mea" de Temistocle Popa), dar şi prin emoţionanta tălmăcire a celei de-a doua piese alături de... fiica sa! Nu o dată Spătaru a făcut parte din


Mihai Constantinescu


Aurelia Temişan şi fiica sa

La acelaşi gest de firească reverenţă a recurs şi Carmen Rădulescu, cu "Nici o lacrimă" de Ion Cristinoiu şi "Cine te-a iubit" de Dan Dimitriu, alăturându-le şlagărul propriu "Nu ştiu", de Şerban Georgescu. Fiecare invitat a căutat să-şi agrementeze apariţia cu elemente inedite , ceea ce a făcut şi Daniel Iordăchioae, care la piesa "Eu, tu şi-o umbrelă" de Temistocle Popa (alt mare succes impus de filmul "Cântecele mării", ce a născut o frumoasă poveste de dragoste între Spătaru şi partenera sa, superba actriţă rusă Natalia Fateeva) a adus un ansamblu coregrafic, fireşte... cu umbrele, după care a cântat în duet cu Nico "Florile iubirii noastre"; chiar dacă a lăsat-o singură la microfon, ploieşteanca i-a declarat fără echivoc după aceea "Mi-ai furat inima"... În foyer-ul Sălii Palatului s-au găsit la dispoziţia publicului

colectivele artistice peregrinate de impresarul Alexandru Mihu pe meridianele globului, aşa încât soţia acestuia, Maria Dragomiroiu, a ţinut la rândul ei să nu lipsească de pe afiş, cu atât mai mult cu cât şi ea a colaborat cu Temistocle Popa, imprimând chiar un întreg album cu creaţiile acestuia. Ne amintim că anteriorul show "In memoriam Dan Spătaru" fusese deschis de apariţia-surpriză a solistului din Râşnov Costel Lăzăroiu, căruia Sida Spătaru i-a încredinţat, datorită timbrului asemănător, toate "negativele" starului, deşi, de necrezut, nu l-a întâlnit niciodată (chiar nu s-a dus, ca admirator, la nici un concert al lui?). De această dată el a fost introdus în scenă de


Anca Ţurcaşiu


Mirabela Dauer

rina Voica, îndemnul ei "Să nu ne despărţim", speranţă vie a oricărui artist vis-à-vis de publicul său, a fost adus la


Gabriel Cotabiţă

cartea "Dan Spătaru, regele aplauzelor", apărută la Editura Militară, precum şi două CD-uri de ultimă oră ale lui Raoul (Rareş Borlea).

Anunţând că după spectacol va acorda autografe pe ele în holul sălii, cantautorul a oferit din cuprinsul lor pie-


Nico, Daniel Iordăchioae

rampă de artiştii care rămăseseră în culise după mai bine de patru ore de spectacol (totuşi, contractul ar trebui să conţină prevederi ferme în acest sens, ca la teatru!). Cu toţii, acompaniaţi de valoroasa orchestră şi de cele două excelente componente ale backing-ului vocal, dar mai ales de glasurile celor 4.000 de spectatori în picioare au dat viaţă cântecului care, aşa cum spuneam, este un adevărat imn legat de numele lui Dan Spătaru, "Drumurile noastre". Inevitabil, vrând-nevrând, drumurile noastre se vor întâlni într-o bună zi în Ceruri, unde ne aşteaptă artistul, alături de alţi îngeri ai muzicii noastre uşoare...

Octavian URSULESCU

sele "Inimă de floare" şi "Mă blestem să te iubesc". De fiecare dată la asemenea evenimente, frumoasa Anca Ţurcaşiu respectă întrutotul tematica manifestării, ceea ce a făcut şi de această dată, evocând marile şlagăre "Ţărăncuţă, ţărăncuţă" de Ion Vasilescu şi "Nu m-am gândit la despărţire" de Dan Dimitriu. Chiar aşa, cine s-ar fi gândit la despărţire, atunci când Dan Spătaru era în plină formă? Dar, aşa cum îşi doreşte şi Ma-



Recitalurile autohtone de la “Cerbul de Aur” au fost dominate de cele trei soliste care susțin, de câțiva ani, concerte “sold out” la Sala Palatului: **Loredana**, **Andra**, **Delia**. Este un semn clar că “partea feminină” a interpreților de muzică pop este foarte puternică, aşadar un tur de orizont în lumea “fetelor” ne poate indica actuale şi viitoare vedete.

Dacă pe plan intern lucrurile par clare, foarte puțini ştiu că o mai cunoscută solistă române peste hotare este… **INNA**: de altfel, ea dă spectacole în România foarte rar (nu are timp? sau este o idee de management?). INNA a lucrat în ultimii doi ani pentru a crea noul album “YO”, în limba spaniolă, compus de artistă şi produs de David Ciente, cu 11 piese. Prima piesă pe care o lansează se numeşte “RA” şi este un mesaj de empowerment, de a ieşi dintr-o relație toxică şi a căpăta încredere în forțele proprii. Videoclipul pentru “RA” a fost regizat şi filmat de Bogdan Păun şi Alexandru Mureşan (NGM Creative) cu care INNA a mai lucrat pentru “Nirvana” şi “No Help”. Discul apare la ROC NATION, casa de discuri a lui Jay-Z, importantă la nivel internațional, care reprezintă artişti de top precum Rihanna, Shakira, Mariah Carey. Nu demult, INNA a susținut un turneu în Statele Unite ale Americii şi Canada, turneu care a inclus 9 concerte în Montréal, Long Island, Washington DC, Los Angeles, Seattle, San Francisco, Scottsdale, Miami şi Chicago. Unul dintre single-urile anterioare ale INNEI, “Yalla”, are 300 000 000 de vizualizări, “Cola Song” feat. J Balvin peste 200 000 000 vizualizări, la fel şi “In Your Eyes” feat. Yandel.


Inna

La segmentul pop-folclor pregătit de Iuliana Tudor la “Cerb” ar fi avut loc, indiscutabil, şi **NARCISA SUCIU**. Ea colaborează din nou cu Mircea Rusu şi lansează melodia „Ai suflet trist”. După ce anul trecut a lansat un album de colinde, intitulat „Crăciunul meu”, Narcisa Suciu prezintă acum publicului o melodie pop-folk. De-a lungul anului 2018, Narcisa, mutată de câțiva ani în Finlanda, a fost prezentă constant în România; a fost concurentă într-o emisiune TV, a participat în cadrul ediției aniversare a Cerbului de Aur (numai în ziua Remember), dar şi cu multe alte activități. În luna decembrie a revenit în România şi a fost prezentă pe parcursul lunii în mai multe oraşe din țară cu o serie de concerte dedicate Crăciunului.

Înainte de seria spectacolelor “Acadelia” de la Sala Palatului, **DELIA** a lansat şi o piesă nouă, compusă de ea, care se încadrează în acelaşi concept “dulce”: „ACADELE”, cu un videoclip antrenant. Adrian Tapciuc, regizorul spectacolelor Deliei, a gândit un show de mare amploare: un decor multifuncțional impresionant, o trupă numeroasă de balet, ținute extravagante, 10 aparate laser de mare putere, 130 de metri pătrați de ecran led, peste 300 de aparate de lumină inteligentă, zeci de costume şi machiaje speciale, coregrafii sau elemente dulci.

O solistă de top este şi **NICO** (Nicoleta Matei), care s-a transformat total în cadrul filmării noului videoclip pentru piesa „Oare cine?”. compusă de soțul interpretei, Laurențiu Matei, pe versurile lui Ovidiu Iordache. Pentru videoclip, NICO a colaborat cu regizorul Silviu Mîndroc şi a filmat la studiourile din Buftea. Cântecul face parte dintr-o serie de melodii de dragoste pe care NICO le-a lansat în 2018. A început în februarie cu „Suflet pereche”, a continuat cu „Nebuni îndrăgostiți”, iar toamna a adus-o romantică şi melancolică în „Oare cine?”. NICO îmbină cu succes cariera muzicală cu scena teatrului din Ploieşti şi a spectacolelor.

LORA lansează single-ul „Soare negru”, compus de Alex Pelin, Andrei Platon, Andrei Tostogan, Adi Colceru şi Lora, iar în videoclipul regizat de Ionuț Trandafir o putem identifica pe Lora în trei ipostaze. LORA are milioane de vizualizări pe YouTube şi hit-uri ca “Rãmas bun”, “Ne împotrivim”, “Floare la ureche”, “Cinci” sau “Bine mersi”, piese ce au ajuns pe primele poziții în toate topurile muzicale. LORA a lansat şi hitul “Dor sã te ador”, alãturi de Doddy, piesã ce a adunat într-un timp scurt peste 50 de milioane de vizualizãri pe YouTube şi a stat aproape o lunã în topul Trending, apoi a colaborat cu Shift pentru single-ul „Pânã în Rai” şi a lansat piesa „Pleacã” pe canalul ei de YouTube (compusã de Lora, Dorian Oswin, Mihai Gruia, Anastasia Sandu, Şerban Cazan şi Florin Boka).

IULIANA BEREGOI, idol pentru mulți copii şi adolescenți, lansează o nouă piesă, “Cine sunt eu”, produsă de Mixton Music, care se anunță a fi încă un hit al Generației Z. În premieră, în videoclip fanii vor vedea imagini din filmul de cinema LARA, care a fost lansat şi vizionat odată cu SUPERSHOW-UL „Lara şi Crăciunul Jucăriilor”, de la Sala Palatului. Totodată, Iuliana a îndeamnat fanii veniți la spectacol să dăruiască hăinuțe şi jucării, care au ajuns de Crăciun, la copiii mai puțin norocoşi.

Dupã succesul trilogiei „Iubiri secrete” şi al albumului „Despre el”, **IRINA RIMES** deschide „Trilogia II” cu piesa „Beau”. Filmãrile videoclipului au avut loc la Joben Bistro şi în platourile Kanal D, iar videoclipurile au fost realizate de NGM Creative, în conceptul lui Dan Floroiu şi al lui Bogdan Pãun. Întreaga serie de videoclipuri lansate în cadrul filmului „Despre el” a intrat încã din momentul lansãrii în Trending Youtube, cumulând împreunã aproximativ 40 de milioane de vizualizãri.

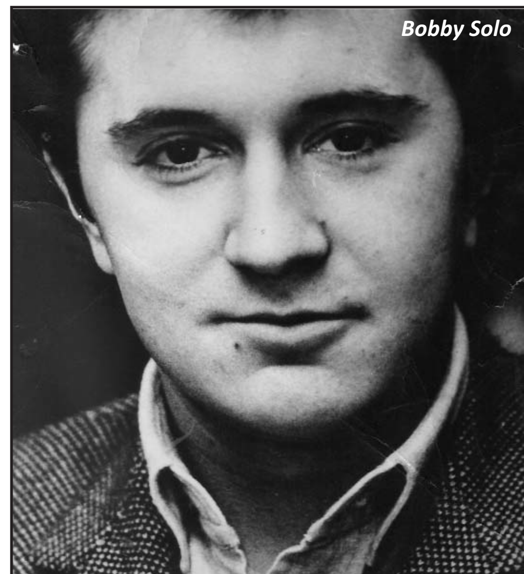
Dan CHIRIAC

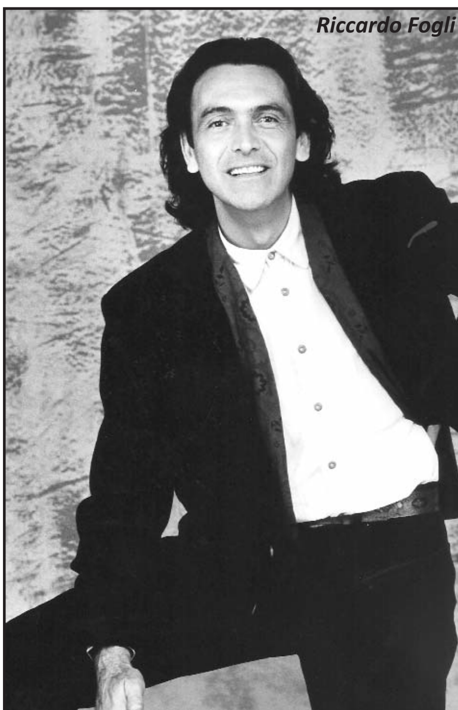
Sanremo - Istoria unui festival (VIII)

Monştrii sacri

Italia şi festivalul de la Sanremo nu păreau pregătite încă să-l recunoască pe Adriano Celentano, celebrul său hit "24.000 baci" (cântat atunci şi de Little Tony) fiind de puţin învins în 1961 de "Al di la" (Luciano Tajoli, Betty Curtis). Istorică este ediţia 1962, când se întâlnesc pe coordonatele cântecului învingător doi monştri sacri ai festivalului, Claudio Villa şi Domenico Modugno ("Addio... addio", cu versurile acestuia din urmă). În continuare voi puncta doar acei ani care au văzut lansarea unor şlagăre de largă circulaţie sau a unor nume intrate în legenda cântecului italian, dar şi internaţional. Iat-o de pildă în 1964 pe Gigliola Cinquetti (membră în juriu şi vedetă la "Cerbul de aur" 2018, revenind la Braşov după aproape 5 decenii...), cu "Non ho l'età"; în 1965 "Se piangi, se ridi" - Bobby Solo; în 1966, "Dio, come ti amo", cu Modugno şi Cinquetti; în 1967 "Non pensare a me", cu Iva Zanicchi şi Claudio Villa; în 1968 "Canzone per te", cu Sergio Endrigo şi brazilianul Roberto Carlos (din 1964 puteau participa şi artişti străini, doar cântecele erau italiene); în 1969 "Zingara", cu Bobby Solo şi Iva Zanicchi... Iar în 1970 vine unica victorie a nonconformistului Celentano, cu "Chi non lavora, non fa l'amore" (cântată şi de soţia sa Claudia Mori), piesă total diferită de ce se prezenta în mod normal pe scena concursului. Doamne, am putea spune că a fost un adevărat "Deceniu de aur"! Urmează două ediţii ale lui Nicola di Bari: victorii în 1971 cu "Il cuore è uno zingaro" (cealaltă versiune: Nada, la numai 15 ani şi 78 de zile!) şi 1972 cu "I giorni dell'arcobaleno". În 1973 ajunge pe prima treaptă alt solist sobru, cu alură intelectuală, cu ochelari, Peppino di Capri; cu vocea sa delicată triumfă cu "Un grande amore e niente più". În 1974 Iva Zanicchi avea să-şi încununeze cariera fantastică printr-un nou succes, cu "Ciao, cara, come stai?". Greva din 1972 (un sindicat al cântăreţilor a contestat regulamentul) anunţa declinul ce avea să intervină din 1975, chiar dacă în 1976 Peppino di Capri recidivează spectaculos, cu "Non lo faccio più".


Alice


Bobby Solo


Riccardo Fogli

Triumf şi declin

Încep să-şi facă loc pe poziţiile fruntaşe formaţiile vocal-instrumentale, cum li se spunea atunci: în 1977 câştigă Homo Sapiens cu "Bella da morire", iar în 1978 Matia Bazar cu "...E dirsi ciao". În '79, la o ediţie cenuşie, mai răsărit se dovedeşte Mino Vergnaghi, cu "Amare", pentru ca abia în '80 să reînceapă să urce la nivelul de altădată. Este anul singurei victorii a lui Toto Cutgno, cu "Solo noi", după ce anterior mai participase în calitate de component al formaţiei Albatros! Îl urmează pe lista pieselor învingătoare "Per Elisa" (Alice), pentru ca în 1982 opţiunile să conveargă către fostul solist vocal al grupului I Pooh, Riccardo Fogli (spectatorii noştri l-au putut aplauda într-un recital la "Cerbul de aur"), cu "Storie di tutti giorni", deşi marele şlagăr al ediţiei rămâne "Felicità" (Al Bano şi Romina Power), clasat pe locul 2. În 1983 e iarăşi o ediţie destul de oarecare (victorie pentru "Sarà quel che sarà"- debutanta Tiziana Rivale), pentru ca în 1984 să se consacre trei nume fără de care nici nu s-ar putea scrie istoria muzicii uşoare italiene: după nu mai puţin de 16 ani revine ca prezentator Pippo Baudo (şi o va mai face, după cum se ştie, de nenumărate


Al Bano

ori), triumfă Al Bano şi Romina Power, cu "Ci sarà", iar la secțiunea "Nuove proposte", înființată în acel an, se impune tânărul de 21 de ani Eros Ramazzotti, cu "Terra promessa" (peste 2 ani va câştiga, la cei mari, "Big", cu "Adesso tu"). În 1985 îi găsim în frunte pe Ricchi e Poveri (familiari publicului nostru în ultimii ani, cu multe concerte în România), iar în 1987 juriul este cucerit pe drept cuvânt de originalul trio alcătuit din celebriti Gianni Morandi, Umberto Tozzi şi Enrico Ruggeri ("Si puo dare di più"). În 1988 triumfă actorul-cîntăreț Massimo Ranieri, cu minunatul "Perdere l'amore", în timp ce în 1989 se impune prin originalitate duetul Anna Oxa (de origine albaneză) - Fausto Leali, cu "Ti lascerò".

Martor la a 40-a ediție


Enrico Ruggeri

Sanremo este un oraş al florilor, cu mii de sere, târg floral, bursă de profil. Tocmai de aceea ediția a 40-a, festivă, din 1990, a fost pusă sub genericul primului titlu învingător în concurs, "Grazie dei fiori", asupra acesteia urmând a reveni, fiindcă am fost acolo. Dar, întorcându-ne în timp, vă reamintesc că nu mereu totul este roz...floral la festival. Să ne gândim doar la drama din 1967, când Luigi Tenco şi-a pus capăt zilelor în urma eliminării compoziției sale "Ciao amore, ciao!". Tulburătoare coincidență: piesa a fost cântată atunci şi de Dalida, care peste ani îşi va lua şi ea viața... Tragedia a marcat festivalul, discutându-se asupra corectitudinii selecției şi a posibilității de a vota just în doar câteva minute. În prima seară, prezentatorul Mike Bongiorno trebuise să-l convingă pe Tenco să intre în scenă; acesta, vizibil descurajat (evident, trecea printr-o gravă depresie), i-a spus "Cânt şi apoi am terminat-o...".

Gigliola Cinquetti

Aşadar, am avut ocazia unică şi fericită pentru un comentator de gen (în schimb se află acolo an de an corespondenta noastră, cântăreața şi actrița Ileana Popovici, dar şi Ştefan Naftanailă, de la Radio România, iar pe vremuri mai ajungeau la Sanremo Gabriel Basarabescu sau Bogdan Crutescu) de a fi în miezul pasiunilor, comerțului, speranțelor unui festival extraordinar, la care visasem cu ochii deschişi până în 1989, când viza pentru Occident îmi era refuzată sistematic. Fiind o ediție specială, de mare amploare, ea a fost mutată într-un hangar imens, Palafiori, destinat în restul timpului, aşa cum îl trădează numele, târgurilor florale. Zeci de vedete au fost invitate pentru un recital... de o piesă, fiind plătite gras, de la Rod Stewart la Tina Turner, dar au participat şi superstaruri cântând versiunea străină a pieselor din concurs (de atunci s-a renunțat din nou, evident din motive de economie). Între acestea: Ray Charles, Dee Dee Bridgewater, La Toya Jackson, Leo Sayer. În ciclism a existat pe vremuri un mare campion, Raymond Poulidor, care era "eternul nr. 2", pentru că avea neşansa de a fi devansat mereu de Jacques Anquetil şi alții. Asemeni lui a fost la Sanremo Toto Cutugno, care şi în 1990 a ocupat poziția secundă cu superbul cântec "Gli amori", fiind întrecut de justețe de "Uomini soli", al formației I Pooh, al cărui text a stârnit multe controverse. Anecdotic, Cutugno s-a situat de nu mai puțin de 5 ori pe locul 2, ca şi Gino Latilla.


Toto Cutugno


Little Tony

Octavian URSULESCU

Marian Georgescu

Şocantă vestea despre moartea la vârsta deplinei maturităţi a compozitorului, orchestratorului şi chitaristului Marian Georgescu, component din 1990 al Big-band-ului Radio condus de Ionel Tudor! S-a născut în 1959, la Bucureşti, iar din 2010 era membru al UCMR. A absolvit



facultatea de profil la Universitatea "Spiru Haret", a cântat mult peste hotare, nemaivorbind de concertele şi emisiunile Radio-TV alături de prestigiosul ansamblu orchestral din care făcea parte. După 1994 a compus zeci de piese orchestrale pentru big-band-ul radio, fiind un maestru indiscutabil al jazz-ului, în această ipostază fiind de neuitat colaborările sale cu Aura Urziceanu, Johnny Răducanu, Marius Popp, Alin Constanțiu, Anca Parghel. De asemenea a fost nelipsit, alături de colegii săi, de pe scena marilor festivaluri de muzică uşoară: "Cerbul de aur", "Trofeul tinereții" (Amara), "George Grigoriu" (Brăila), "Dan Spătaru" (Medgidia), Mamaia. Între fireştile sale mândrii profesionale se numără pe drept cuvânt faptul de a fi acompaniat pe scenă monştri sacri cum ar fi Ray Charles sau Shirley Bassey. În cariera sa prodigioasă se disting albumul discografic "Remember 26", precum şi compoziții cum ar fi "Class one", "Confide în me", "Enjoy", "Final game", "For you", "Generic", "Minor blues", "Murphy", "Nova salsa", "Party line", "Rittle", "Star blues", "Still of the night", "Story", "Take to", "To you", "Vision", "You must chose". Pe masa sa de lucru au rămas neterminate două proiecte la care ținea imens: un album cu piese swing, funk, soul, baladă, bossanova pentru big-band-ul Radio, precum şi o Metodă de studiu al jazz-ului (orchestrație, armonie, improvizație). Una din emisiunile TV în care a fost implicat în mod consistent (documentare, orchestrații, coordonare muzicală) s-a chemat "Cei mai frumoşi ani", pentru că el a prețuit întotdeauna muzica de calitate de altădată. Marian Georgescu a plecat dintre noi după trei decenii petrecute în slujba artei sunetelor, fiind la loc de frunte între cei care au marcat, prin talentul şi pasiunea lor, aceşti ani frumoşi...

Jerry Schwartz

Timişorean, veteran al muzicii noastre rock-folk, basist în formațiile AMICII (concerte la Costineşti, Poiana Braşov), FLAPO (a Cenaclului Flacăra), COMPANIA DE SUNET (din 1985, lider - Vali Sterian, în formula „de aur" cu Adrian Ilie şi Doru Istodur, ulterior membri fondatori ai grupului Voltaj, alături de care a înregistrat "Zori de zi", "Fericire" şi "Speranțe vii"). Din 1993 redactor la Radio



Tinerama (înființat de Max Bănuş, repatriat de la Europa Liberă), de unde vine pe post de director adjunct la Radio România Tineret (director - Florian Pittiş). Cunoştințe muzicale solide, documentarist serios, redactor inspirat. De un calm perfect, nu era niciodată nervos, amabil, generos, cu zâmbetul pe buze, o persoană cum rar se mai întâlneşte astăzi. Avea 71 de ani, incinerat pe 6 februarie 2019.

George Stanca

Ziarist, poet şi publicist; a murit pe 4 februarie 2019, la ora 15:00, după un stop cardio-respirator, la Spitalul „Sfânta Maria". S-a născut în 1947 în Buftea, 1973 - absolvent al Institutului de Construcții Bucureşti, 1971 - debut ca publicist în revista „Săptămâna", devenind „comentator muzical", 1973-1975 - redactor „Flacăra", şef pagină muzicală, secretar muzical al Cenaclului Flacăra şi reporter. În decembrie 2013, Ghenadi Strungar, aşa cum era cunoscut în mediul literar, a primit un an cu suspendare pentru că şi-a însuşit traducerea romanului „Jurnal" de Lev Tolstoi. În ultimii 11 ani a publicat "Scrisori" în ziarul Click. A scris şi un volum cu amintiri folk-rock recenzat în paginile "A. M.".

Dumnezeu Să-i odihnească !

Florin-Silviu URSULESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Nicolae BRÂNDUŞ, Corina BURA, Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU, Veturia DIMOFTACHE, Oana GEORGESCU, Cleopatra LUCA, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Constantin-Tufan STAN, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Alex VASILIU, Iliana VELESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureţti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x